

ประสิทธิภาพในการสืบสวนและการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับ
อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ของตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา



ว่าที่ พ.ต.ต. มนตรี อินเปรี้ยว

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาตรีวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

สิงหาคม 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

ประสิทธิภาพในการสืบสวนและการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับ
อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ของตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา

ว่าที่ พ.ต.ต. มนต์รี อินเปรี้ยว

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

สิงหาคม 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

อาจารย์ที่ปรึกษา และคณบดีคณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้พิจารณาการศึกษา
ค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “ประสิทธิภาพในการสืบสวนและการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับ
อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ของตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา” เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
ของมหาวิทยาลัยพะเยา

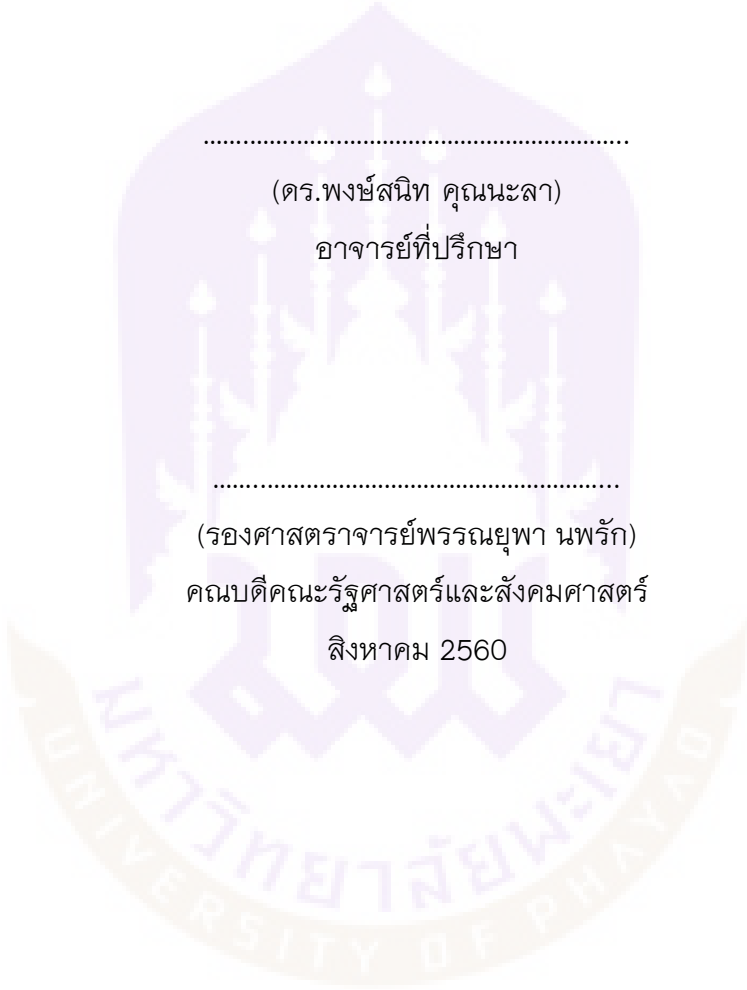
.....
(ดร.พงษ์สนธิ คุณณะลา)

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์พรณนุพา นพรัถ)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์

สิงหาคม 2560



กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.พงษ์สนธิ คุณณะลา อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่า ดูแลเอาใจใส่ คอยให้คำปรึกษา แนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่อง ด้วยความเอาใจใส่ เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระถูกต้องสมบูรณ์และสำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชาของตำรวจภูธรจังหวัดพะเยาทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุนในการตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัย ให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ อนุเคราะห์ สนับสนุน และเป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่งในการทำวิจัย อีกทั้งข้าราชการตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดพะเยาที่ให้การสนับสนุน และเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

ท้ายที่สุดนี้ คุณประโยชน์อันเกิดจากการวิจัยในครั้งนี้ ขอบอบแต่ บิดา มารดา และครอบครัว ที่เป็นกำลังใจและให้การสนับสนุนตลอดมา ตลอดจนคณาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ จนทำให้ผู้ศึกษาสำเร็จการศึกษา และได้เป็นมหาบัณฑิตอย่างภาคภูมิใจสมความตั้งใจ

ว่าที่ พ.ต.ต. มนต์รี อินเปรี้ยว



เรื่อง: ประสิทธิภาพในการสืบสวนและการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ของตำรวจภูธร
จังหวัดพะเยา

ผู้ศึกษาค้นคว้า: ว่าที่ พ.ต.ต. มนต์รี อินเปรี้ยว, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: รป.ม. (นโยบายสาธารณะ),
มหาวิทยาลัยพะเยา, 2560

อาจารย์ที่ปรึกษา: ดร.พงษ์สนธิ คุณณะลา

คำสำคัญ: การสืบสวนสอบสวน, อาชญากรรมคอมพิวเตอร์, ตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวิเคราะห์ถึงประสิทธิภาพในการสืบสวนและการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ของตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา 2) เพื่อทราบแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาทักษะของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานสอบสวนและสายงานสืบสวน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปราบปรามอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ รูปแบบของการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสำรวจเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประชากรในการศึกษา คือ ข้าราชการตำรวจผู้ปฏิบัติงานในสายงานสืบสวน และสายงานสอบสวนทั้งหมดในสังกัด ตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา จำนวนทั้งสิ้น 204 นาย แบ่งเป็น ผู้ปฏิบัติงานในสายงานสอบสวน จำนวน 55 นาย และผู้ปฏิบัติงานในสายงานสืบสวน จำนวน 149 นาย สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า ประสิทธิภาพในการสืบสวนและการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ของตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัญหาสำคัญของผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ ความเข้าใจความหมายของสิ่งที่ควรรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ การรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำความผิดและหาตัวผู้กระทำความผิดความเข้าใจ เรื่อง “การยืนยันว่าเป็นพยานหลักฐานที่แท้จริง” การกู้ข้อมูลที่ถูกลบไปแล้ว การตีความศัพท์เฉพาะหรือพฤติการณ์ที่ต้องหาว่าเป็นความผิด การถอดรหัสลับของข้อมูลคอมพิวเตอร์ของบุคคลใด หรือสั่งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลของรหัสลับของคอมพิวเตอร์ทำการถอดรหัสลับ การสืบค้นจากอีเมลโดยสามารถหาข้อมูล IP ของเป้าหมาย จึงให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการพัฒนาหลักสูตรการกำหนดภาระหน้าที่รับผิดชอบให้ชัดเจน คัดสรรบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ จัดให้มีการฝึกอบรมแก่ผู้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยและสามารถใช้งานในการสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Title: PERFORMANCE IN INVESTIGATION AND INVESTIGATE CRIMINAL OFFENSES RELATE TO COMPUTER CRIME OF PHAYAO PROVINCIAL POLICE

Author: Pol.Maj. Montri Inpreaw, Independent Study: M.P.A. (Public Policy), University of Phayao, 2017

Advisor: Dr.Pongsanit Koonnala

Keyword: investigations and investigations, computer crime, Phayao Provincial Police

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) analyze the effectiveness of investigations and investigations of crimes related to computer crime; 2) To know the proper way to improve the skills of police officers, investigators and Inquiry Officers. To enhance the effectiveness of computer crime suppression. The form of research is quantitative approach. The survey was used as a tool to collect demographic data. Police Officer, Investigative Officer and all investigations under the jurisdiction. Phayao Provincial Police A total of 204 employees were surveyed in 55 investigative groups and 149 investigators. The statistics used were frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The study indicated that Effectiveness of Investigation and Investigation of Crimes Against Computer Crime of Phayao Provincial Police The overall picture is moderate. The key problem for the operator is understanding the meaning of what they should know about computers. Collect evidence about the offense and find the culprit. Understanding "Verification of True Evidence" Recovering Deleted Data Interpretation of specific terms or circumstances that must be found guilty The decryption of computer data of any person. Or direct the person involved in the data of the secret code of the computer to decrypt. Search by email, can find the IP information of the target, so suggest that. It should develop a clear responsibility mechanism to select qualified personnel. Provide ongoing training to practitioners. And supply advanced equipment. And it can be used in the investigation of computer crime effectively.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์	9
แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน	18
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ	21
แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ.....	24
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย	31
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	31
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน.....	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
กรอบแนวคิดในการวิจัย	46
3 วิธีดำเนินการวิจัย	47
รูปแบบการวิจัย	47
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	47
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล	51
การวิเคราะห์ข้อมูล	51

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
ด้านสอบสวน.....	52
ด้านสืบสวน	71
5 บทสรุป	88
สรุปผลการวิจัย	88
อภิปรายผลการวิจัย.....	94
ข้อเสนอแนะ	98
บรรณานุกรม	99
ภาคผนวก	107
ภาคผนวก ก แบบสอบถามการวิจัย	108
ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า	129

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงขนาดของประชากรในสายงานสืบสวนและสอบสวน จำแนกตาม หน่วยงาน.....	48
2	แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	52
3	แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	55
4	แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	55
5	แสดงความรู้ด้านเทคนิคการสอบสวนของผู้ปฏิบัติงาน.....	56
6	แสดงระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	58
7	แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	60
8	แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	61
9	แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	62
10	แสดงระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	65
11	แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	66
12	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน สอบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสอบสวน ด้านนโยบายรัฐ.....	69
13	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน สอบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสอบสวน ด้านการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน.....	70
14	แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	71
15	แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	74
16	แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	74
17	แสดงความรู้ด้านเทคนิคการสืบสวนของผู้ปฏิบัติงาน.....	74
18	แสดงระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	76
19	แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	78
20	แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	79

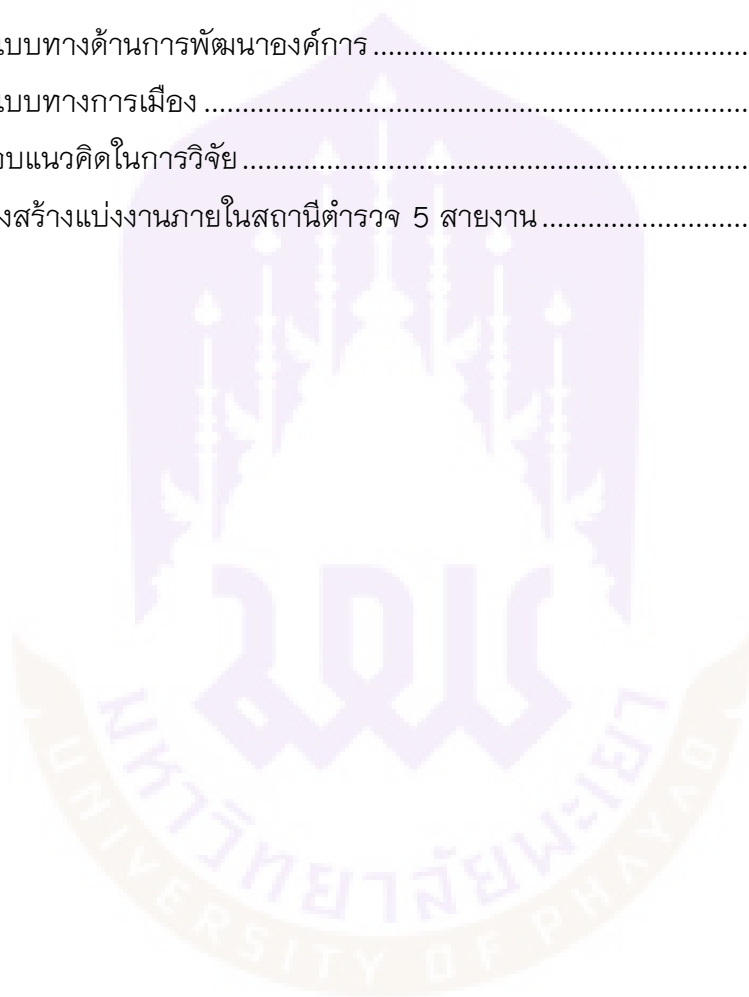
สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
21	แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	80
22	แสดงระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม	83
23	แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	84
24	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน สอบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวน ด้านนโยบายรัฐ	85
25	แสดงการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน	87



สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 ตัวแบบที่ยืดหลักเหตุผล	27
2 ตัวแบบทางด้านการจัดการ	28
3 ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์กร	29
4 ตัวแบบทางการเมือง	30
5 กรอบแนวคิดในการวิจัย	46
6 โครงสร้างแบ่งงานภายในสถานีตำรวจ 5 สายงาน	48



บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เป็นผลอันสืบเนื่องมาจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ซึ่งกลายเป็นสิ่งที่มีบทบาทสำคัญ และมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคม โดยมนุษย์ต้องพึ่งพาเทคโนโลยีในการใช้ชีวิตประจำวันซึ่งเป็นแง่มุมของความเป็นประโยชน์ แต่ในอีกด้านหนึ่งสิ่งที่เกิดขึ้นตามมา คือ ภัยร้ายหรืออาชญากรรมที่เกิดจากเทคโนโลยี สภาพปัญหาอาชญากรรมและการให้บริการประชาชนมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก อาชญากรรมและปัญหาความไม่สงบเรียบร้อยในพื้นที่มีรูปแบบเปลี่ยนแปลงไป ปัญหาที่มีความซับซ้อนและมีปริมาณมากขึ้น ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร การแพร่กระจายของสื่อสังคมออนไลน์ รูปแบบต่าง ๆ ทำให้การรับรู้ของประชาชน ความคาดหวังของประชาชนต่อการปราบปรามอาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ มีความหลากหลายและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

ในอดีต อาชญากรรมจะมีรูปแบบของอาชญากรรมพื้นฐาน (Street Crime) ที่พบเห็นโดยทั่วไป ไม่มีความสลับซับซ้อน และไม่มีการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการประกอบอาชญากรรม แต่ในปัจจุบันการก่ออาชญากรรมเปลี่ยนแปลงรูปแบบไป มีความสลับซับซ้อนมีการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง กลุ่มอาชญากร ได้ใช้ประโยชน์และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีมาอำนวยความสะดวกในการกระทำผิดมากขึ้น ก่อให้เกิดความเสียหาย ทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และความมั่นคงของประเทศอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น และเป็นอาชญากรรมที่เรียกว่า อาชญากรรมคอมพิวเตอร์

ในประเทศไทยแนวโน้มอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์เพิ่มสูงขึ้น แต่ความพร้อมในการป้องกันและปราบปรามยังไม่พบมาตรการที่ชัดเจน ทันสมัย และเพียงพอต่อการเกิดอาชญากรรมที่พัฒนารูปแบบไปอย่างรวดเร็วดังกล่าว

เมื่อมีการก่ออาชญากรรมเกิดขึ้น “ตำรวจ” เป็นวิชาชีพที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการปราบปรามอาชญากร ทั้งนี้ เนื่องจากภารกิจของตำรวจเกี่ยวข้องโดยตรงกับความมั่นคงของชาติ และความผาสุกของประชาชน ตำรวจมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง รักษากฎหมาย ที่เกี่ยวกับการรกระทำผิดในทางอาญาบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้แก่ประชาชน และดูแลรักษาผลประโยชน์ของสาธารณะ (ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี เล่มที่ 1

ภาคที่ 1 ลักษณะที่ 1 บทที่ 1) ลักษณะพิเศษของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ มีความแตกต่างกับอาชญากรรมในรูปแบบอื่น ในแง่ที่มีความยากในการสืบสวนจับกุม และรวบรวมพยานหลักฐานในการกระทำความผิด เช่น ผู้กระทำความผิดอยู่ตรงไหนก็ได้ในโลก เนื่องจากปัจจุบันโลกถูกเชื่อมต่อเข้าด้วยกันด้วยระบบอินเทอร์เน็ต, ใช้เทคโนโลยีที่ซับซ้อนในการกระทำความผิด, ความเสียหายกระทบถึงคนจำนวนมาก อย่างรวดเร็ว, พยานหลักฐานส่วนมาก อยู่ที่ต่างประเทศ, ยากต่อการตรวจพร่องรอยการกระทำความผิด และพยานหลักฐานสามารถถูกทำลายได้ภายในระยะเวลาอันสั้น

ประเทศไทยได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติ ว่าด้วย การกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 จากการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ประเทศไทย หรือไทยเซิร์ต ในปี พ.ศ. 2550-2554 พบว่า สถิติเว็บไซต์ในหน่วยงานด้านการศึกษามีไวรัสมากกว่าเว็บไซต์หน่วยงานอื่น คิดเป็นร้อยละ 48 และในปี พ.ศ. 2555 ประเทศไทยมีสถิติการหลอกลวง ต้มตุ๋นทางอินเทอร์เน็ตมากที่สุดในจำนวนภัยคุกคาม คิดเป็นร้อยละ 67 จากสภาวะการณ์ข้างต้น เป็นสิ่งที่ท้าทาย อย่างยิ่งสำหรับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในการกำหนดทิศทางการบริหารงานให้สอดคล้องกับบริบทความเปลี่ยนแปลงของสังคม เมื่อพิจารณาตามกระบวนการการบริหาร เพื่อให้การปฏิบัติงานของตำรวจ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สถานีตำรวจเป็นหน่วยงานหลักของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งมีหน้าที่รักษาความปลอดภัยชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เป็นหน่วยงานที่ให้บริการประชาชนโดยตรงกระจายอยู่ในทุกพื้นที่ในประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2559 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีสถานีตำรวจจำนวน 1,482 สถานี ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร สถานีตำรวจอยู่ในความควบคุมของกองบังคับการตำรวจนครบาล 1-9 กองบัญชาการตำรวจนครบาล (บช.น.) และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ อยู่ภายใต้การควบคุมของตำรวจภูธรจังหวัด ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 1-9 (ภ.1-9) และศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศชต.) และยังมีหน่วยงานระดับกองบังคับการที่มีหน้าที่ในการรับมือกับอาชญากรรมพิเศษในรูปแบบต่าง ๆ โดยสังกัดอยู่ในกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง (บช.ก)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์การบริหารทรัพยากรบุคคล ช่วงปี พ.ศ. 2557-2566 โดยวิเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรบุคคลในด้านเทคโนโลยี ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ รวมทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information Technology Communication) สื่อสังคมออนไลน์ ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวันและการปฏิบัติงานของทุกภาคส่วน ทำให้เกิดรูปแบบการให้บริการประชาชนที่เปลี่ยนแปลงไปจากในอดีต เปลี่ยนแปลงต่อวิธีการปฏิบัติงาน

ประจำวัน จำเป็นจะต้องพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีสมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติ ให้เหมาะสม ประเด็นความท้าทายด้านทรัพยากรบุคคลที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำลังประสบ อยู่ในปัจจุบัน มีหลายด้าน อาทิ การขาดแคลนข้าราชการตำรวจที่ทำหน้าที่ด้านเทคนิค ซึ่งบุคลากรที่จะมีคุณลักษณะดังกล่าว จำต้องใช้เวลาสั่งสมประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน เฉพาะด้าน ตลอดจนความไม่สมดุลระหว่างคนรุ่นเก่าและคนรุ่นใหม่ ด้วยความแตกต่างของ อุปนิสัย และวิถีการใช้ชีวิตระหว่างคนที่เกิดในแต่ละยุค อาจเกิดปัญหาด้านความสัมพันธ์และ การทำงานร่วมกันระหว่างคนต่างยุค, ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการแต่งตั้ง โยกย้ายโดยใช้ระบบอุปถัมภ์มาเอื้อประโยชน์ให้กับ พวกพ้องของกลุ่มอำนาจต่าง ๆ เป็นต้น

แม้ว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติจะมีความพยายามในการมุ่งเน้นพัฒนาทักษะ เฉพาะตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือแม้กระทั่งการตั้งหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ในการรับมือกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ คือ กองบังคับการปราบปรามการกระทำผิด เกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ปอท.) แต่ในส่วนของการสืบสวนสอบสวนดำเนินการคดี กับผู้กระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ยังมีสถิติที่เพิ่มขึ้นสูงอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ เนื่องจาก เจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานสืบสวนและสายงานสอบสวนในสถานีตำรวจ ซึ่งถือว่าเป็น ปรากฏการณ์แรกในการที่จะรับมือและกำหนดแนวทางในการดำเนินการเมื่อมีเหตุความไม่สงบเรียบร้อย เกิดขึ้นในพื้นที่ ยังประสบปัญหาสำคัญหลายประการ เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานด้าน สืบสวนยังขาดความรู้ด้านเทคนิค, เจ้าหน้าที่ตำรวจยังมีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มทักษะในการ เรียนรู้, เจ้าหน้าที่ตำรวจยังประสบกับความยากลำบากในการแกะรอยผู้บุกรุกเข้าสู่ระบบ, ปัญหาในการชี้และรวบรวมพยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่สายงานสอบสวน, การขาดสถิติและ ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบและลักษณะของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์, ความยากลำบากในการ ติดตามวิวัฒนาการทางคอมพิวเตอร์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว, ข้อจำกัดในการปรับใช้กฎหมาย ลักษณะพยานกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์

ในฐานะของการเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ ที่มีหน้าที่โดยตรงในการบังคับใช้กฎหมายกับ ผู้กระทำผิดในทุกรูปแบบ ในพื้นที่จังหวัดพะเยา ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาประสิทธิภาพ ในการสืบสวนและการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ของตำรวจภูธร จังหวัดพะเยา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานปราบปรามอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยมุ่งหวังให้เกิดประโยชน์สูงสุด อันจะส่งผลให้เกิดความสงบ เรียบร้อยต่อสังคมโดยรวมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงประสิทธิภาพในการสืบสวนและการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ของตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา
2. เพื่อทราบแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาทักษะของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานสอบสวนและสายงานสืบสวน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปราบปรามอาชญากรรมคอมพิวเตอร์

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงประสิทธิภาพในการสืบสวนและการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ของตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา โดยมีขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านประชากร และขอบเขตด้านเวลา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

กระบวนการบริหารงานสืบสวนสอบสวน เทคนิคการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ปัญหาในการรวบรวมพยานหลักฐาน รูปแบบอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ การปรับใช้กฎหมาย การมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน นโยบายรัฐ

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานสืบสวนและพนักงานสอบสวน ในพื้นที่จังหวัดพะเยา

3. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาดำเนินการ ตั้งแต่ ตุลาคม 2559–กรกฎาคม 2560

นิยามศัพท์เฉพาะ

เจ้าหน้าที่ตำรวจ หมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานสืบสวนสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา

การสอบสวน หมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับอาชญากรรมที่เกิดขึ้นเพื่อพิสูจน์ความผิด โดยมีกระบวนการปฏิบัติตั้งแต่การรับแจ้งความร้องทุกข์ การสอบสวนปากคำผู้เสียหาย พยาน ผู้ต้องหา การรวบรวมพยานเอกสาร วัตถุพยาน ผลการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ การประสานงานกับหน่วยงานหรือบุคคลในกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ

การสืบสวน หมายถึง การสืบสวนคดีอาญาที่เกิดขึ้น เพื่อแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อให้รู้ตัวผู้กระทำผิดและติดตามจับกุมผู้กระทำผิดมาดำเนินคดี และรวมถึงงานสืบสวน

ก่อนเกิดเหตุ เพื่อเป็นการแสวงหาข้อเท็จจริง รวบรวมข้อมูลข่าวสารเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนหากมีคดีเกิดขึ้น

พนักงานสอบสวน (Inquiry Official) หมายถึง พนักงานสอบสวนในสังกัด ตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา

เจ้าหน้าที่ตำรวจสายสืบสวน (The Police Detective) หมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจสายสืบสวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา

ความรู้ด้านเทคนิคการสืบสวนของผู้ปฏิบัติงาน หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ มีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของคอมพิวเตอร์ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด โดยเป็นวัตถุหรือเป้าหมายที่ถูกกระทำต่อ เช่น การเปลี่ยนแปลงข้อมูล Hacker ไวรัส คอมพิวเตอร์ การกระทำความผิดที่มีคอมพิวเตอร์เข้ามาเกี่ยวข้องในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชญากรรมความผิดเกี่ยวกับการล่อลวงเด็กผ่านอินเทอร์เน็ต การค้ายาเสพติด หรือใช้เป็นเครื่องมือในการส่งข้อมูลอันเป็นเท็จ หมิ่นประมาท การกระทำความผิดที่มีคอมพิวเตอร์เข้ามาเกี่ยวข้องในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เข้าใจความหมายของสิ่งต่าง ๆ และควรรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เช่น Domain Name, Account, Password เป็นต้น

ปัญหาการรวบรวมพยานหลักฐาน หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานมีความเข้าใจเรื่อง หลักการทั่วไปในการรักษาความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐาน คือ “การยืนยันว่าเป็นพยานหลักฐานที่แท้จริง (Authentication of Evidence)” ในส่วนของพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ “การรักษาห่วงโซ่ของพยานหลักฐาน (Chain of Custody)” ในส่วนของพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ว่า ณ เวลานั้น ๆ พยานหลักฐานชิ้นนั้นอยู่ภายใต้ความครอบครองของใคร “การยืนยันในความถูกต้องของพยานหลักฐาน (Evidence Validation)” ในส่วนของพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ว่า สามารถยืนยันความถูกต้องได้ว่าข้อมูลที่อยู่ภายในอุปกรณ์นั้น จะยังคงอยู่สภาพเดิม ไม่ถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไข เข้าใจเรื่องกฎในการรักษาความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ คือ

“กฎข้อที่ 1 ต้องไม่กระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในพยานหลักฐาน” ในส่วนของพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์

“กฎข้อที่ 2 กรณีที่มีความจำเป็นไม่สามารถหลีกเลี่ยงการเปลี่ยนแปลงของพยานหลักฐานได้ ต้องสามารถอธิบายได้ และพยายามให้เกิดการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้” ในส่วนของพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์

“กฎข้อที่ 3 บันทึกรายละเอียดต่าง ๆ ทุกขั้นตอนที่กระทำกับพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ และหากใช้เครื่องมืออื่นที่ได้รับมาตรฐานเช่นเดียวกันจะต้องได้รับผลลัพธ์แบบเดียวกัน”

“กฎข้อที่ 4 ผู้ที่เป็นเจ้าของคดี ต้องทำให้แน่ใจว่าได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดกฎหมายและกฎในการรักษาความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์”

การตรวจสอบพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานสามารถตรวจสอบว่า มีข้อมูลชนิดใดบ้างอยู่ในเครื่องคอมพิวเตอร์ ตรวจสอบเปรียบเทียบกับข้อมูลตัวอย่าง หรือค้นหาคำพูดที่อาจเกี่ยวข้องกับคดี ตรวจสอบวันและเวลาที่ข้อมูลถูกสร้างขึ้น ถูกลบ หรือถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไข การขอสำเนาข้อมูลไฟล์บางประเภท เช่น ไฟล์วิดีโอ, ไฟล์เพลง, ไฟล์เอกสาร เป็นต้น การกู้ข้อมูลที่ถูกลบออกไปแล้ว

รูปแบบของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานเคยทำคดีกรณีหมิ่นประมาท คดีการฉ้อโกงทางคอมพิวเตอร์ คดีความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง คดีการเจาะระบบหรือเว็บไซต์ คดีการส่งต่อภาพลามกอนาจารทางอีเมล คดีการขโมยชื่อโดเมน คดีเว็บไซต์ลามกอนาจาร คดีเว็บไซต์ขายของผิดกฎหมาย คดีเว็บไซต์ขายของผิดกฎหมาย

การปรับใช้กฎหมาย หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานมีปัญหาในการตีความบทบัญญัติของ พ.ร.บ.ว่าด้วย การกระทำผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 เช่น คำว่า ข้อมูลคอมพิวเตอร์ หมายถึง “ข้อความ” ด้วย ข้อมูล “ลามกอนาจาร” ลักษณะอย่างไร เพียงใดจะถือว่า ลามกอนาจาร หรือคำว่า “ก่อให้เกิดความตระหนกแก่ประชาชน” นั้น ต้องมีพฤติการณ์ถึงขั้นไหน

ประสิทธิภาพการสอบสวน หมายถึง พนักงานสอบสวนสามารถทำหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการกระทำความผิดอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ มาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งเอกสาร ข้อมูล หรือหลักฐานอื่นใด ที่อยู่ในรูปแบบที่สามารถเข้าใจได้ สามารถเรียกข้อมูลจรรยาจรทางคอมพิวเตอร์จากผู้ให้บริการเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารผ่านระบบคอมพิวเตอร์หรือจากบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง สั่งให้ผู้บริการส่งมอบข้อมูลเกี่ยวกับผู้ใช้บริการที่ต้องเก็บตามมาตรา 26 หรือที่อยู่ในครอบครองหรือควบคุมของผู้ให้บริการแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ทำสำเนาข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลจรรยาจรทางคอมพิวเตอร์ จากระบบคอมพิวเตอร์ ที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ในกรณีที่ระบบคอมพิวเตอร์นั้นยังมิได้อยู่ในความครอบครองของพนักงานเจ้าหน้าที่ สั่งให้บุคคลซึ่งครอบครองหรือควบคุมข้อมูลคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ที่ใช้เก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์ ส่งมอบข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ดังกล่าวให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ตรวจสอบหรือเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลการจรรยาจรทางคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ที่ใช้เก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์ของบุคคลใด อันเป็นหลักฐานหรืออาจใช้เป็นหลักฐาน

เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือเพื่อสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดและสั่งให้บุคคลนั้น ส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลการจราจรทางคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องเท่าที่จำเป็นด้วยก็ได้ ถอดรหัสลับของข้อมูลคอมพิวเตอร์ของบุคคลใด หรือสั่งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลของ รหัสลับของคอมพิวเตอร์ทำการถอดรหัสลับ หรือให้ความร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการ ถอดรหัสลับดังกล่าว ยึดหรืออายัดระบบคอมพิวเตอร์เท่าที่จำเป็น เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการ ทราบรายละเอียดแห่งความผิดและผู้กระทำความผิด สรุปลำนวนคดีอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ได้ ตามระยะเวลาที่กำหนด ตั้งประเด็นคำถามทั่วไป ตั้งประเด็นคำถามด้านการเงิน การขโมย ข้อมูล ตั้งประเด็นคำถามในคดีล่วงละเมิดต่อเด็ก ตั้งประเด็นคำถามในคดีบุกรุกระบบคอมพิวเตอร์

ประสิทธิภาพการสืบสวน หมายถึง เจ้าหน้าที่สายงานสืบสวนสามารถสืบค้นข้อมูล เว็บไซต์ เพื่อให้ได้มาซึ่ง Domain Name หรือสถานที่เก็บข้อมูล Hosting สืบค้นข้อมูล IP เพื่อสืบค้นข้อมูลว่า ผู้ใช้งานคือใคร ตรวจสอบเว็บไซต์ Social Network สามารถเข้าสู่ Profile ของเป้าหมาย สืบค้นจากอีเมลโดยสามารถหาข้อมูล IP ของเป้าหมาย เพื่อนำไปขอข้อมูลเพื่อ ทราบที่อยู่ Internet สืบค้นข้อมูลบน Internet ผ่าน Google ได้อย่างชำนาญทั้งในส่วนของ รูปภาพ ข้อความ ฯลฯ เก็บบันทึกข้อมูลที่สืบค้น เช่น การบันทึก (Save) หน้าเว็บไซต์ การบันทึก ด้วยภาพหน้าจอ (Print Screen) ค้นและยึดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ คอมพิวเตอร์, สื่อบันทึกข้อมูล, โทรศัพท์เคลื่อนที่, โทรศัพท์บ้านไร้สาย, เครื่องตอบรับอัตโนมัติ, โทรสาร และ บัตรสมาร์ตการ์ด ค้นข้อมูลโทรศัพท์มือถือ ขอ Log file เพื่อทราบ IP ผู้เจาะระบบ ประสานงาน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล ISP ขอข้อมูลผู้สมัครใช้งาน Internet ขอหมายเลข IP ที่ต้องการตรวจสอบ

อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ หมายถึง การกระทำความผิดที่มีความเกี่ยวข้องกับ คอมพิวเตอร์ โดยใช้ความรู้ทางเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย โดยเป็น การกระทำใด ๆ ที่เกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูล โดยที่ผู้กระทำไม่ได้รับอนุญาต การลักลอบแก้ไข ทำลาย คัดลอกข้อมูล ทำให้คอมพิวเตอร์ทำงานผิดพลาดในระบบคอมพิวเตอร์ หรือการใช้ คอมพิวเตอร์เพื่อกระทำความผิดซึ่งความผิดนั้นเป็นความผิดทางอาญา

นโยบายรัฐ หมายถึง แนวทางการปฏิบัติงานด้านการปราบปรามอาชญากรรม คอมพิวเตอร์ ที่รัฐบาลได้กำหนดไว้เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานให้แก่หน่วยงานนำไปสู่ การปฏิบัติโดยมีเป้าหมาย โดยมีการควบคุม ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติ

การมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน หมายถึง ประชาชนสามารถรับทราบข้อมูล ข่าวสารจากช่องทางการสื่อสารของหน่วยงาน ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมของหน่วยงาน หน่วยงานเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมในการปฏิบัติงาน ประชาชนได้ร่วม ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ประชาชนแจ้งข้อมูล

เบาะแสเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์อยู่เสมอ ประชาชนที่มีหน้าที่ดูแลระบบปฏิบัติการหรือเว็บไซต์ของเอกชนยินดีให้ข้อมูลแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบถึงกระบวนการบริหารงานสืบสวนสอบสวนคดีที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ของตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา
2. ได้ทราบแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาทักษะของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานสืบสวน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปราบปรามอาชญากรรมคอมพิวเตอร์



บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษา เรื่อง ประสิทธิภาพในการสืบสวนและการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ของตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเรียงลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์
2. แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน
3. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
4. แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ
5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย
6. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
7. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์

ความหมายของอาชญากรรม

ในสังคมปัจจุบันการประทุพติผิดศีลธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และการกระทำผิดต่อกฎหมายอาญา เรียกว่า อาชญากรรม ซึ่งการกระทำผิดนั้นถือว่าเป็นความผิดต่อสังคม เจ้าหน้าที่สามารถดำเนินคดีแก่ผู้กระทำผิดได้ คำว่า อาชญากรรม นั้น มีผู้ให้ความหมายไว้คล้ายคลึงกัน ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 314) ให้ความหมายของอาชญากรรมไว้ว่า อาชญากรรม หมายถึง การกระทำความผิดทางอาญา โดยอาชญากรรมเป็นพฤติกรรมที่ละเมิดต่อกฎหมายบ้านเมือง ผู้กระทำผิดจะต้องได้รับโทษ ซึ่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 มีหลักการว่า บุคคลจักต้องรับโทษทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นต้องเป็นที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

นคร วงษ์วิทยา (2555, หน้า 14) ได้ให้ความหมายของอาชญากรรมไว้ว่า อาชญากรรม หมายถึง พฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคม บรรทัดฐานในที่นั้น หมายถึง กฎหมายอาญา ซึ่งได้กำหนดไว้ชัดเจนว่า พฤติกรรมใดเป็นอาชญากรรม มีความผิด ต้องได้รับโทษ

ศิระพร ทรัพย์สมบูรณ์ (2550, หน้า 26) ได้สรุปความหมายของอาชญากรรมไว้ว่า อาชญากรรม หมายถึง การกระทำความผิดทางอาญา

อนุชัช จินดารัตน์ (2552, หน้า 5) ได้สรุปความหมายของอาชญากรรมไว้ว่า อาชญากรรม คือ การฝ่าฝืนกฎหมายหรือข้อบังคับของสังคมโดยมีเจตนาที่ชั่วร้าย และการฝ่าฝืนนั้นเป็นการฝ่าฝืนที่ก่อให้เกิดผลกระทบกระเทือนต่อประชาชนส่วนรวม

ชัยรัตน์ เฉลิมโชคชัย (2552, หน้า 12) ได้สรุปความหมายของอาชญากรรม (Crime) ไว้ว่า อาชญากรรมโดยทั่วไปรู้จักกันดีว่า หมายถึง การกระทำที่ผิดกฎหมายก่อให้เกิด ความสูญเสียทั้งชีวิต และทรัพย์สิน เป็นเรื่องที่น่ากลัวและร้ายแรง เป็นสิ่งที่ทุกคนไม่ต้องการ เข้าไปเกี่ยวข้อง

Quinney (1970, p. 15) ได้สรุปความหมายของอาชญากรรมไว้ว่า อาชญากรรม หมายถึง พฤติกรรมของคนที่ยังดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่ดำรงอยู่แบบการเมืองได้ กำหนดขึ้น หมายความว่า พฤติกรรมใดจะเป็นอาชญากรรมก็ต่อเมื่อองค์กรเป็นผู้กำหนดขึ้น ซึ่งการกำหนดนั้นกำหนดไว้ในกฎหมาย องค์กรที่ว่านี้เป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่เรื่อง อาชญากรรมด้วย และเป็นองค์กรซึ่งเกิดขึ้นในสังคมที่ดำรงอยู่แบบการเมือง คือ เป็นสังคม ที่มีผู้ปกครองและผู้ใต้ปกครอง ทั้งนี้มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ กฎหมายมีผู้ออก และผู้ใช้กฎหมาย และมีผู้ละเมิดกฎหมาย

Sutherland and Cressey (1966, p. 142) ได้ให้ความหมายของอาชญากรรมไว้ว่า อาชญากรรม หมายถึง พฤติกรรมที่ละเมิดกฎหมายอาญาพฤติกรรมที่ไม่เป็นการละเมิด กฎหมายถือว่า ไม่เป็นอาชญากรรม แม้ว่าพฤติกรรมนั้นจะผิดศีลธรรม มีความต่ำทราบ หรือไม่เหมาะสมเพียงใดก็ตาม จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า อาชญากรรม หมายถึง การกระทำที่ผิดกฎหมายก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งชีวิต และทรัพย์สิน ก่อให้เกิด ผลกระทบกระเทือนต่อประชาชนส่วนรวม โดยมีกฎหมายว่า การกระทำนั้นเป็นความผิด และ มีการกำหนดบทลงโทษสำหรับการกระทำนั้น ๆ โดยฝ่ายที่มีอำนาจทางกฎหมาย

Quay (1984, p. 214) ได้ให้ความหมายไว้ว่า พฤติกรรมของบุคคลที่ไม่ถูกต้องตาม กฎหมาย หรือพฤติกรรมที่ผิดแปลกไปจากประเพณีและวัฒนธรรมที่สังคมวางไว้

Packer (2003, p. 94) อธิบายว่าสังคมเป็นผู้กำหนดว่าอะไรเป็น “อาชญากรรม” เช่นเดียวกับที่สังคมกำหนดว่า อะไรถูก อะไรผิด ด้วยเหตุนี้บ่งชี้ว่า สิ่งที่ถูกพิจารณาว่า

เป็นอาชญากรรมในอีกสังคมหนึ่ง อาจจะไม่ถูกพิจารณาว่าเป็นอาชญากรรมในอีกสังคมหนึ่ง ก็เป็นไปได้

ดังนั้น จึงอาจสรุปว่า **อาชญากรรม คือ พฤติกรรมที่สังคมตัดสินว่าเป็นอันตราย ต่อองค์การส่วนรวมและวัฒนธรรมของชุมชน**

แนวความคิดและความหมายของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์

ปัจจุบันมีการกระทำรูปแบบใหม่ของบุคคลที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน เสียหายแก่ สังคมส่วนรวม โดยบุคคลดังกล่าวได้ให้ความรู้ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เป็นเครื่องมือหรืออำนวยความสะดวกในการกระทำผิด หรือที่คนส่วนใหญ่เรียกว่า “อาชญากรรมคอมพิวเตอร์” อาชญากรรมคอมพิวเตอร์เป็นรูปแบบหนึ่งของอาชญากรรมที่มี ผู้ให้ความสนใจกันอย่างกว้างขวาง ได้มีผู้นิยามความหมายของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ไว้เป็น 2 นัย คือ

นัยแรก “อาชญากรรมคอมพิวเตอร์” หมายถึง การกระทำที่เกี่ยวข้องกับการใช้ คอมพิวเตอร์ และทำให้ผู้เสียหายนั้นได้รับความเสียหาย ในขณะที่เดียวกันก็ทำให้ผู้กระทำ ความผิดนั้นได้รับประโยชน์

นัยที่สอง “อาชญากรรมคอมพิวเตอร์” หมายถึง การกระทำที่เป็นความผิดทางอาญา ซึ่งจะต้องใช้ความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ในการกระทำผิดนั้น ซึ่งแน่นอนว่า การสืบสวน การฟ้องร้อง หรือการดำเนินคดีทั้งหลาย จะต้องใช้ความรู้ในส่วนของคุณพิวเตอร์ด้วย

ชาตรี ส่งสัมพันธ์ (2552, หน้า 18-25) ได้กล่าวถึงประเภทความผิดที่เกี่ยวข้องกับ คอมพิวเตอร์ สามารถแยกออกได้ 3 ประเภท คือ

1. ประเภทแรก การใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการกระทำผิด คือ การที่อาชญากร ก่ออาชญากรรม โดยนำเครื่องมือในการก่ออาชญากรรม เช่น การสั่งให้คอมพิวเตอร์โอนเงิน ธนาคารจากบัญชีหนึ่งไปอีกบัญชีหนึ่ง การใช้คอมพิวเตอร์แพร่ภาพ เอกสาร สิ่งพิมพ์ รูปภาพ หรือโฆษณาวัตถุประสงค์ลามก อานาจาร เป็นต้น

2. ประเภทที่สอง คอมพิวเตอร์เองนั้นเป็นสิ่งที่ถูกกระทำผิด คือ การที่อาชญากร ก่ออาชญากรรมกับคอมพิวเตอร์โดยตรง เช่น การสร้างไวรัสคอมพิวเตอร์แพร่ระบาดไปใน ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ การลักลอบเข้าไปในระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ การละเมิด ทรัพย์สินทางปัญญาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

3. ประเภทที่สาม การใช้คอมพิวเตอร์อำนวยความสะดวกในการกระทำผิด อาชญากรรมดั้งเดิม เช่น การใช้สื่อออนไลน์ในการฉ้อโกง หรือการหลอกลวงเพื่อเจตนากระทำ ผิดทางเพศ จนกระทั่งก่อคดีอาชญากรรม เป็นต้น

ลักษณะของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์

Edward (1990, p. 174) ได้สรุปว่า ในปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะเครือข่ายคอมพิวเตอร์หรือที่เราเรียกว่า “อินเทอร์เน็ต” ได้ทำให้รูปแบบและลักษณะของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ มีสถิติเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งเมื่อพิจารณาอาจจะเห็นว่า มีปัจจัยสำคัญหลายประการที่เอื้ออำนวย หรือเปิดช่องให้อาชญากรรมประเภทนี้ รูปแบบและลักษณะของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ที่กระทำความผิดบนอินเทอร์เน็ต สรุปได้ดังนี้

1. ขอบเขตในการกระทำผิด อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ที่กระทำบนอินเทอร์เน็ต มีลักษณะไร้พรมแดน โยงใยเกี่ยวพันกันได้หลายประเทศหรือทั่วโลก ผู้กระทำความผิด ผู้เสียหาย สถานที่เกิดการกระทำผิด และสถานที่เกิดผลแห่งการกระทำ ไม่จำเป็นต้องอยู่ในประเทศเดียวกัน ทำให้เกิดปัญหาว่า ความผิดเกิดขึ้นในประเทศใด จะใช้กฎหมายของประเทศใด ศาลของประเทศใดควรมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี

2. ระยะเวลาในการกระทำผิดดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

3. ความเสียหายของการกระทำผิดที่เกิดขึ้น มีมูลค่ามหาศาล หรือยากแก่การคำนวณเป็นมูลค่าความเสียหายเป็นตัวเลขได้อย่างแน่นอน

4. วัตถุประสงค์การกระทำผิด คือ ข้าราชการข้อมูล (Information and Data) บนอินเทอร์เน็ต มีปัญหาว่า ข้อมูลเป็นทรัพย์สินตามกฎหมายอาญาหรือไม่ และการกระทำดังกล่าวมีความผิดตามกฎหมายหรือไม่ เพราะบางประเทศตีความตามกฎหมายอาญาอย่างเคร่งครัดว่า ทรัพย์สินต้องมีรูปร่าง แต่ข้อมูลดังกล่าวไม่มีรูปร่าง จะตีความขยายความให้ทรัพย์สินรวมถึงข้อมูลได้หรือไม่ และข้าราชการข้อมูลดังกล่าวจะถือว่าเป็นเอกสารได้หรือไม่ บางประเทศมีการเกิดอาชญากรรมในหลายกรณีเกี่ยวข้องกับการทำซ้ำ คัดลอก แก้ไข เปลี่ยน ลบ ทำลาย ซึ่งข้อมูลที่เก็บไว้บนอินเทอร์เน็ต

5. เป็นอาชญากรรมที่ลับซับซ้อน มีวิธีการกระทำผิดที่แตกต่างจากอาชญากรรมดั้งเดิม ยากแก่การตรวจสอบหาตัวผู้กระทำความผิด และนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ เนื่องจากการอาชญากรรมประเภทพยานหลักฐานต่าง ๆ เป็นอิเล็กทรอนิกส์ ไม่มีรูปร่างและทำลายได้ง่าย ดังนั้น การจะตรวจค้นหรือยึดพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดดังกล่าวจึงทำได้ยาก และวิธีการกระทำผิดก็ทำให้องค์ประกอบความผิดตามกฎหมายอาญาเปลี่ยนแปลงไป เมื่อไม่ครบองค์ประกอบความผิดก็ไม่สามารถนำกฎหมายมาบังคับใช้ได้

รูปแบบหรือประเภทของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์

นัยนรัตน์ งามแสง (2547, หน้า 26-27) ได้จำแนกอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ไว้

6 ประเภท ได้แก่

1. การปฏิบัติการต่อคอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นเป้าหมายของอาชญากรรมโดยตรง (The Computer is the Target) เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือเพื่อทำความเสียหายให้กับเครื่องโปรแกรม หรือแฟ้มข้อมูลคอมพิวเตอร์ต่าง ๆ อาทิ การโจรกรรมทรัพย์สินทางปัญญา การโจรกรรมข้อมูลการตลาด การข่มขู่ การทำลายทรัพย์สินทางปัญญา การก่อวินาศกรรมต่อโปรแกรมระบบปฏิบัติการหรือแฟ้มข้อมูลคอมพิวเตอร์ การบุกรุกฐานข้อมูลทะเบียนของทางราชการ การลักลอบเข้าไปในระบบคอมพิวเตอร์เพื่อความทำลายหรือความอยากรู้อยากเห็น อันเป็นการละเมิดต่อการเป็นส่วนตัว

2. อาชญากรรมที่ใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการกระทำผิด เช่น การปลอมแปลงบัตรเอทีเอ็ม และเลขบัญชี การลักลอบโอนเงิน หรือแลกเปลี่ยนสกุล การปลอมแปลงบัตรเครดิต การฉ้อโกงโดยใช้การทำรายการบนเครื่องคอมพิวเตอร์ การฉ้อโกงเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

3. อาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์ เช่น การฟอกเงิน การลักลอบ โอนเงิน การเผยแพร่

4. อาชญากรรมอันเป็นผลมาจากการใช้คอมพิวเตอร์อย่างแพร่หลายทั่วไป เช่น การลอกเลียนหรือปลอมแปลงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ การละเมิดลิขสิทธิ์ของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ การปลอมแปลงอุปกรณ์ การค้าอุปกรณ์และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในตลาดมืด

5. การข่มขู่ผ่านคอมพิวเตอร์ หรือหลอกลวงด้วยคอมพิวเตอร์ เช่น การใช้สิ่งพิมพ์คอมพิวเตอร์เป็นหลักฐาน การข่มขู่ด้วยการบุกรุกเข้าไปในระบบคอมพิวเตอร์ของเหยื่อ

6. การก่ออาชญากรรมหรือรบกวนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เช่น การหมิ่นประมาทบุคคลหรือองค์กรผ่านทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ การล่อลวงเยาวชนไปเพื่อการอนาจาร การเผยแพร่ภาพลามกอนาจาร เป็นต้น

วิธีการประกอบอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์

1. Data Diddling คือ การเปลี่ยนแปลงข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือระหว่างที่กำลังบันทึกข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ การเปลี่ยนแปลงข้อมูลดังกล่าวนี้ สามารถกระทำโดยบุคคลที่สามารถเข้าถึงตัวข้อมูลได้

2. Trojan Horse คือ การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่แฝงไว้ในโปรแกรมที่มีประโยชน์ เมื่อถึงเวลาโปรแกรมที่ไม่ดีจะปรากฏตัวขึ้นเพื่อปฏิบัติการทำลายข้อมูล วิธีนี้มักจะใช้กับการฉ้อโกงทางคอมพิวเตอร์ หรือการทำลายล้างข้อมูล หรือระบบคอมพิวเตอร์

3. Salami Techniques คือ วิธีการตัดเศษจำนวนเงิน เช่น ทศนิยมตัวที่ 3 หรือปัดเศษทิ้งให้เหลือแต่จำนวนเงินที่จ่ายได้ และจะทำให้ผลรวมของบัญชียังคงสมดุล (Balance) และจะไม่มีปัญหาที่ระบบควบคุม เนื่องจากไม่มีการนำเงินออกจากระบบบัญชี นอกจากใช้กับการตัดเศษเงินแล้ว วิธีนี้อาจใช้กับระบบการตรวจนับของในคลังสินค้า

4. Super Zapping มาจากคำว่า Super Zap เป็นโปรแกรม Macro Utility ที่ใช้เป็นศูนย์คอมพิวเตอร์ของบริษัท IBM เพื่อใช้เป็นเครื่องมือของระบบ (System Tool) ทำให้สามารถเข้าไปในระบบคอมพิวเตอร์ได้ในกรณีฉุกเฉินเสมือนกุญแจดอกอื่นหายหรือมีปัญหา โปรแกรมอรรถประโยชน์ (Utility Program)

5. Trap Doors เป็นการเขียนโปรแกรมที่เลียนแบบคล้ายหน้าจอกติของระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อลวงผู้ที่มาใช้คอมพิวเตอร์ ทำให้ทราบถึงรหัสประจำตัว (ID Number) หรือรหัสผ่าน (Password) โดยโปรแกรมนี้จะเก็บข้อมูลที่ต้องการไว้ในไฟล์ลับ

6. Logic Bombs เป็นการเขียนโปรแกรมที่มีคำสั่งอย่างมีเงื่อนไขไว้ โดยโปรแกรมจะเริ่มทำงานต่อเมื่อมีสภาวะ หรือสภาพการณ์ตามที่ผู้สร้างโปรแกรมกำหนด สามารถใช้ติดตามดูความเคลื่อนไหวของระบบบัญชี ระบบเงินเดือน แล้วทำการเปลี่ยนแปลงตัวเลข

7. Asynchronous Attack เนื่องจากการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์เป็นการทำงานแบบ Asynchronous คือ สามารถทำงานหลายอย่างพร้อมกัน โดยการประมวลผลข้อมูลเหล่านั้น จะเสร็จไม่พร้อมกัน ผู้ใช้งานจะทราบว่า งานที่ประมวลผลเสร็จหรือไม่ก็ต่อเมื่อเรียงงานนั้นมาดู ระบบดังกล่าวก่อให้เกิดจุดอ่อน ผู้กระทำความผิดจะฉวยโอกาสในระหว่างที่เครื่องกำลังทำงาน เข้าไปแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือกระทำการอื่นใดโดยที่ผู้ใช้ไม่ทราบว่า มีการกระทำผิดเกิดขึ้น

8. Scavenging คือ วิธีการที่จะได้ข้อมูลที่ทิ้งไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ หรือบริเวณใกล้เคียงหลังจากเสร็จการใช้งานแล้ววิธีที่ง่ายที่สุด คือ ค้นหาตามถังขยะที่อาจมีข้อมูลสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นเบอร์โทรศัพท์ หรือรหัสผ่านหลงเหลืออยู่ หรืออาจใช้เทคโนโลยีที่ซับซ้อนทำการหาข้อมูลที่อยู่ในเครื่องคอมพิวเตอร์ เมื่อผู้ใช้เลิกงานแล้ว

9. Data Leakage คือ การทำให้ข้อมูลรั่วไหลออกไป อาจโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม เช่น การแผ่รังสีของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า ในขณะที่กำลังทำงาน คนร้ายอาจตั้งเครื่องดักสัญญาณไว้ใกล้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ เมื่อผู้ใช้เลิกใช้งาน

10. Piggybacking วิธีการนี้สามารถทำได้ทางกายภาพ (Physical) คือ การที่คนร้ายจะลักลอบเข้าไปในประตูที่มีระบบรักษาความปลอดภัย คนร้ายจะรอให้บุคคลที่มีอำนาจหรือได้รับอนุญาตมาใช้ประตูดังกล่าว เมื่อประตูเปิดและบุคคลนั้นได้เข้าไป คนร้ายก็ฉวยโอกาสตอนที่ประตูยังปิดไม่สนิทแอบเข้าไปได้ ในทางอิเล็กทรอนิกส์ก็เช่นเดียวกัน อาจเกิดในกรณีที่ใช้สายสื่อสารเดียวกับผู้ที่มีอำนาจใช้ หรือได้รับอนุญาต เช่น ใช้สายเคเบิล หรือโมเด็มเดียวกัน

11. Impersonation คือ การที่คนร้ายแกล้งปลอมเป็นบุคคลอื่นที่มีอำนาจ หรือได้รับอนุญาต เช่น เมื่อคนร้ายขโมยบัตรเอทีเอ็มของเหยื่อได้ก็จะโทรศัพท์และแกล้งทำเป็นเจ้าพนักงานของธนาคาร และแจ้งให้เหยื่อทราบว่า กำลังหาวิธีการป้องกันไม่ให้เงินในบัญชีของ

เหยื่อสูญหาย จึงบอกให้เหยื่อเปลี่ยนรหัสผ่าน โดยให้เหยื่อบอกรหัสเดิมก่อน คนร้ายจึงทราบหมายเลขรหัสและได้เงินของเหยื่อไป

12. Wiretapping เป็นการลักลอบดักฟังสัญญาณการสื่อสารโดยเจตนาที่จะได้รับประโยชน์จากการเข้าถึงข้อมูลผ่านเครือข่ายการสื่อสาร หรือที่เรียกว่า โครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศ โดยการกระทำความผิดดังกล่าวกำลังเป็นที่หวาดวิตกกับผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก

13. Simulation and Modeling ในปัจจุบันคอมพิวเตอร์ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนการควบคุมและติดตามความเคลื่อนไหวในการประกอบอาชญากรรม และกระบวนการดังกล่าวก็สามารถใช้โดยอาชญากร ในการสร้างแบบจำลองในการวางแผน เพื่อประกอบอาชญากรรมได้เช่นกัน เช่น ในกิจการประกันภัยมีการสร้างแบบจำลองในการปฏิบัติการ หรือช่วยในการตัดสินใจ ในการทำกรมธรรม์ประกันภัย โปรแกรมสามารถทำกรมธรรม์ประกันภัยปลอมขึ้นมาเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้บริษัทประกันภัยจริงล้มละลาย เมื่อถูกเรียกร้องให้ต้องจ่ายเงินให้กับกรมธรรม์ที่ขาดการต่ออายุ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ไม่เป็นความจริงแต่อย่างใด

ลักษณะของอาชญากรทางคอมพิวเตอร์

สามารถจำแนก ได้ดังนี้

1. พวกหัดใหม่ (Novice) เป็นพวกที่เพิ่งเริ่มเข้าสู่วงการ, หัดใช้คอมพิวเตอร์หรืออาจเป็นพวกที่เพิ่งเข้าสู่ตำแหน่งที่มีอำนาจหรือเพิ่งได้รับความไว้วางใจให้เข้าสู่ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์

2. พวกจิตวิปริต (Deranged Person) มักเป็นพวกที่มีจิตใจวิปริต ผิดปกติ มีลักษณะเป็นพวกที่ชอบความรุนแรง และอันตราย มักจะเป็นผู้ที่ชอบทำลายไม่ว่าจะเป็นการทำลายสิ่งของ หรือบุคคล เช่น พวก UNA Bomber เป็นต้น แต่เนื่องจากจำนวนอาชญากรประเภทนี้มีไม่มากนัก จึงทำให้ผู้รักษากฎหมายไม่ได้ให้ความสนใจ

3. เป็นกลุ่มที่ประกอบอาชญากรรมในลักษณะองค์กร (Organized Crime) องค์กรอาชญากรรมจะใช้คอมพิวเตอร์ในลักษณะที่แตกต่างกัน โดยส่วนหนึ่งอาจใช้เป็นเครื่องมือในการหาข่าวสารเช่นเดียวกับองค์กรธุรกิจทั่วไป หรืออาจจะใช้เทคโนโลยีของคอมพิวเตอร์นี้เป็นตัวประกอบสำคัญในการก่ออาชญากรรม หรืออาจใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์นี้ในการทำให้เจ้าหน้าที่ตามไม่ทันอาชญากรรมที่ตนก่อขึ้น

4. พวกมืออาชีพ (Career Criminal) เป็นกลุ่มอาชญากรคอมพิวเตอร์ที่ทวีจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ เป็นผู้ที่ก่ออาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์นี้ครั้งแล้วครั้งเล่า โดยอาชญากรประเภทนี้อาจจะเคยถูกจับกุมในความผิดประเภทนี้มาก่อนแล้ว เป็นพวกที่กระทำผิดโดยสันดาน

5. พวกหัวพัฒนา (Con Artist) เป็นพวกที่ชอบใช้ความก้าวหน้าทางคอมพิวเตอร์ให้ได้มาเพื่อผลประโยชน์มาสู่ตน อาชญากรประเภทนี้จะใช้ความรู้ด้านเทคโนโลยีและระบบคอมพิวเตอร์ที่ตนมีอยู่ในการที่จะหาเงินให้กับตนเองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

6. พวกช่างคิดช่างฝัน (Ideologues) เป็นพวกที่กระทำผิด เนื่องจากมีความเชื่อถือสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างรุนแรง

7. พวก Hacker/Cracker

7.1 Hacker หมายถึง บุคคลผู้ที่เป็นอัจฉริยะ มีความรู้ในระบบคอมพิวเตอร์เป็นอย่างดี สามารถเข้าไปถึงข้อมูลในคอมพิวเตอร์ โดยเจาะผ่านระบบรักษาความปลอดภัยของคอมพิวเตอร์ได้ กลุ่มพวกนี้จะอ้างว่า ตนมีจรรยาบรรณไม่หาประโยชน์จากการบุกรุก และประณามพวก Cracker

7.2 Cracker หมายถึง ผู้ที่มีความรู้และทักษะทางคอมพิวเตอร์เป็นอย่างดี จนสามารถเข้าสู่ระบบได้ เพื่อเข้าไปทำลายหรือลบไฟล์หรือทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์เสียหาย รวมทั้งการทำลายระบบปฏิบัติการของเครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นการหาประโยชน์จากการบุกรุก

การกระทำความผิดฐานต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

พระราชบัญญัติการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 เป็นกฎหมายที่เกิดขึ้นเพื่อใช้แก้ปัญหาคาชขาดกฎหมาย ว่าด้วย การกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีกับกรณีที่มีการกระทำความผิดต่อคอมพิวเตอร์ หรือใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องกระทำการภายในหน้าที่ที่กฎหมายให้อำนาจไว้ และมีปัญหาในทางปฏิบัติในการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานในการปิดกั้นเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสมขึ้น เพราะไม่มีกฎหมายให้อำนาจในการดำเนินการเอาไว้เป็นเฉพาะ ต้องอาศัยบทบัญญัติของกฎหมายอื่นมาใช้แก้กรณีที่เกิดขึ้น โดยสามารถจำแนกตามมาตราได้ ดังนี้

1. การเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ หรือการเจาะระบบคอมพิวเตอร์โดยมิชอบ

มาตรา 5 ผู้ใดเข้าถึงโดยมิชอบซึ่งระบบคอมพิวเตอร์ที่มีมาตรการป้องกันการเข้าถึงโดยเฉพาะ และมาตรการนั้นมิได้มีไว้สำหรับตนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

2. การเปิดเผยมาตรการป้องกันการเข้าถึง

มาตรา 6 ผู้ใดล่วงรู้มาตรการป้องกันการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ที่ผู้อื่นจัดทำขึ้นเป็นการเฉพาะ ถ้านำมาตรการดังกล่าวไปเปิดเผยโดยมิชอบในประการที่น่าจะเกิด

ความเสียหายแก่ผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

3. การเข้าถึงข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยมิชอบ

มาตรา 7 ผู้ใดเข้าถึงโดยมิชอบซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีมาตรการป้องกันการเข้าถึงโดยเฉพาะ และมาตรการนั้นมิได้มีไว้สำหรับตน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ การพิจารณาฐานความผิดการกระทำซึ่งเป็นการผิดตามมาตรา 7 อาจต้องมีการกระทำความผิดตามมาตรา 5 เสียก่อน

4. การดักข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยมิชอบ

มาตรา 8 ผู้ใดกระทำความผิดด้วยประการใดโดยมิชอบด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อดักไว้ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นที่อยู่ระหว่างการส่งในระบบคอมพิวเตอร์ และข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นมิได้มีไว้เพื่อประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อให้บุคคลทั่วไปใช้ประโยชน์ได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

5. การรบกวนข้อมูลคอมพิวเตอร์

มาตรา 9 ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มเติมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นโดยมิชอบ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

6. การรบกวนระบบคอมพิวเตอร์

มาตรา 10 ผู้ใดกระทำความผิดด้วยประการใดโดยมิชอบ เพื่อให้การทำงานของระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นถูกระงับ ชะลอ ชัดขวาง หรือรบกวนจนไม่สามารถทำงานตามปกติได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

7. สแปมเมลล์ (Spam Mail)

มาตรา 11 ผู้ใดส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์แก่บุคคลอื่นโดยปกปิดหรือปลอมแปลงแหล่งที่มาของการส่งข้อมูลดังกล่าว อันเป็นการรบกวนการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ของบุคคลอื่นโดยปกติสุข ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

8. การกระทำซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคง

มาตรา 12 ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 9 หรือมาตรา 10 (1) ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชน ไม่ว่าจะความเสียหายนั้นจะเกิดขึ้นในทันทีหรือในภายหลังและไม่ว่าจะเกิดขึ้นพร้อมกันหรือไม่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท (2) เป็นการกระทำความผิดโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือการบริการสาธารณะ หรือเป็นการกระทำต่อ

ข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์ที่มีไว้เพื่อประโยชน์สาธารณะ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสามแสนบาท ถ้าการกระทำความผิดตาม (2) เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี

9. การใช้อุปกรณ์/ชุดคำสั่งในทางมิชอบ

มาตรา 3 ผู้ใดจำหน่ายหรือเผยแพร่ชุดคำสั่งที่จัดทำขึ้นโดยเฉพาะเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดตามมาตรา 5 มาตรา 6 มาตรา 7 มาตรา 8 มาตรา 9 มาตรา 10 หรือมาตรา 11 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เหตุผลจำกัดเฉพาะกรณีโปรแกรมคอมพิวเตอร์เท่านั้น ซึ่งแต่เดิมรวมถึงฮาร์ดแวร์ (อุปกรณ์) ด้วย

10. การนำเข้า/เผยแพร่เนื้อหาอันไม่เหมาะสม

มาตรา 14 ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(1) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน

(2) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศหรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน

(3) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา

(4) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ ที่มีลักษณะอันลามก และข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้

(5) เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยรู้อยู่แล้วว่า เป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ตาม (1) (2) (3) หรือ (4)

แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

ความหมายของการปฏิบัติงานและผลการปฏิบัติงาน

Schermerhon (2005, หน้า 785) กล่าวว่า การปฏิบัติงาน หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลปฏิบัติเพื่อภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายประสบความสำเร็จ

พิจิตรา ใช้เอกปัญญา (2551, หน้า 37) ให้ความหมายไว้ว่า ผลการปฏิบัติงาน หมายถึง ผลลัพธ์ที่เกิดจากการทำงานแสดงให้เห็นถึงศักยภาพประสิทธิภาพของบุคคลในการปฏิบัติงาน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร

วัชระ เลิศพงษ์วรพันธ์ (2553, หน้า 11) กล่าวว่า ผลการปฏิบัติงาน หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่ได้รับการประเมินค่าจากความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย

Yoder and Staudohar (1982, p. 156) ได้ให้ความหมายของผลการปฏิบัติงาน หมายถึง ผลของพฤติกรรมหรือการประเมินพฤติกรรม ผลที่ได้นั้นอาจจะอยู่ในรูปของเชิงปริมาณ

Bovee (1993, p. 11) กล่าวว่า ผลการปฏิบัติงาน หมายถึง ระดับของความสำเร็จของแต่ละองค์การที่จะสามารถบรรลุเป้าหมาย ด้วยความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ธกรศักดิ์ พรหมสาขา ณ สกลนคร (2556, หน้า 13) กล่าวว่า ผลการปฏิบัติงาน หมายถึง ผลลัพธ์ที่เกิดจากพฤติกรรมของบุคลากรในองค์กร ที่แสดงออกมาในรูปของการปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นถึงศักยภาพ และประสิทธิภาพของบุคลากร โดยวัดผล การปฏิบัติงานจากการประเมินผลการปฏิบัติงานที่องค์กรได้ กำหนดเป็นเกณฑ์มาตรฐานไว้ เพื่อให้การปฏิบัติงานของบุคลากรมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

จึงสรุปได้ว่า การปฏิบัติงาน หมายถึง การกระทำที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ต่อองค์กร โดยแสดงถึงศักยภาพเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร

ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน

ชาริณี จันทรแสงศรี (2540, หน้า 12) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานว่า การที่ผลการปฏิบัติงานของบุคคลจะดีหรือไม่นั้น ผู้ปฏิบัติจะต้องได้รับการตอบสนอง ความต้องการทั้งภายในและภายนอก (Internal and External Need) ซึ่งหากได้รับการตอบสนอง แล้วย่อมส่งผลถึงผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งความต้องการภายนอก ได้แก่ 1) ค่าตอบแทน หรือรายได้ 2) ความมั่นคงในการปฏิบัติงาน 3) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ 4) ตำแหน่งหน้าที่ ส่วนความต้องการภายใน ได้แก่ 1) ความต้องการแสดงความรักภักดี ความเป็นเพื่อนและความรักใคร่ 2) ความต้องการการมีส่วนร่วม และ 3) ความต้องการให้ตัวเองมีศักดิ์ศรี

Schermerhon (2005, p. 48) ได้กล่าวว่า การปฏิบัติงานของบุคคลขึ้นอยู่กับลักษณะ ดังนี้

1. คุณลักษณะเฉพาะของบุคคล ความรู้ และทักษะประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งจะสัมพันธ์กับการปฏิบัติงาน โดยคุณลักษณะเฉพาะของบุคคลต้องเหมาะกับงาน จึงจะส่งผลให้เกิดความสามารถในการปฏิบัติงานที่ดีได้

2. ความพยายามในการทำงานของบุคคล หมายถึง ความตั้งใจเต็มใจของบุคคลในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์ยินดีที่จะปฏิบัติงาน โดยขึ้นอยู่กับแรงจูงใจในการทำงาน หากบุคคลมีแรงจูงใจก็จะพยายามทำงานให้ประสบความสำเร็จได้

3. การสนับสนุนจากองค์กรค่าตอบแทน วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงาน และสิ่งอำนวยความสะดวกในที่ทำงาน สิ่งเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับโอกาสที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคลด้วย

เทพพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ (2540, หน้า 56) กล่าวว่า องค์ประกอบพื้นฐานที่น่าจะมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงาน ได้แก่ 1) งานที่มีลักษณะท้าทายความสามารถ ซึ่งจะต้องมีลักษณะท้าทายต่อบุคคลหนึ่ง อาจอาศัยความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสามารถ ความถนัด ทักษะและประสบการณ์ 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผน เพื่อกำหนดสถานะแวดล้อมในการปฏิบัติงานของตนเองและเพื่อนร่วมงาน ทำให้กระตุ้นให้อยากทำงานมากขึ้น 3) การให้การยกย่องและสถานภาพที่เหมาะสม 4) การให้ความรับผิดชอบมากขึ้น และการให้อำนาจในการตัดสินใจอย่างเหมาะสม 5) ความมั่นคงและปลอดภัย 6) ความเป็นอิสระในการทำงาน 7) โอกาสในด้านการเจริญเติบโต 8) ค่าตอบแทนเงินเดือน หรือรางวัลที่เป็นตัวเงิน 9) สภาพการทำงานที่ดีต่อสภาพร่างกายและจิตใจ และ 10) ความทะเยอทะยานการแข่งขันเพื่อความ เป็นเลิศ

คทาวิฐ พรหมายน (2545, หน้า 15-16) ได้เสนอว่า การปฏิบัติงานของแต่ละคน จะถูกกำหนดโดย 3 ส่วน ดังนี้

1. คุณลักษณะเฉพาะส่วนบุคคล (Individual Attributes) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1.1 Demographic Characteristics เป็นลักษณะที่เกี่ยวข้องกับ เพศ อายุ เชื้อชาติ เผ่าพันธุ์

1.2 Competence Characteristics เป็นลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความสามารถ ความถนัดและความชำนาญของบุคคล ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้จะได้มาจากการศึกษาอบรม และสั่งสมประสบการณ์

1.3 Psychological Characteristics เป็นคุณลักษณะทางด้านจิตวิทยา ซึ่งได้แก่ทัศนคติ ค่านิยม การรับในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลด้วย

2. ระดับความพยายามในการทำงาน (Work Effort) เกิดจากการมีแรงจูงใจในการทำงาน ได้แก่ ความต้องการ อารมณ์ความรู้สึก แรงผลักดัน ความสนใจ ความตั้งใจ เพราะว่า

คนที่มีแรงจูงใจในการทำงานสูง จะมีความพยายามที่จะอุทิศกำลังกายและกำลังใจให้แก่การทำงานมากกว่าผู้ที่แรงจูงใจในการทำงาน

3. แรงสนับสนุนจากองค์การหรือหน่วยงาน (Organization Support) ซึ่งได้แก่ ค่าตอบแทน ความยุติธรรม การติดต่อสื่อสาร และวิธีการที่จะมอบหมายงานซึ่งมีผลต่อกำลังใจผู้ปฏิบัติงาน

Smith (1980, p. 65) ให้กรอบแนวคิดขององค์ประกอบการทำงานองค์การที่นำไปสู่ความมีประสิทธิภาพของการผลิต มีดังนี้

1. องค์ประกอบด้านปัจจัย (Input)

1.1 ปัจจัยมนุษย์ (Human) ได้แก่ 1) กำลังคน (Manpower) 2) ความสามารถ (Abilities) 3) พลัง (Energies) 4) ความต้องการ (Needs) และ 5) ความคาดหวัง (Expectations)

1.2 ปัจจัยนอกจากมนุษย์ (Non-Human) ได้แก่ 1) เงินทุน (Money) 2) เครื่องมือเครื่องจักร (Machines) 3) วัสดุ (Materials) 4) เทคนิควิธีการ (Methods) และ 5) ที่ดิน (Land)

2. องค์ประกอบด้านกระบวนการ (Process)

2.1 การจัดการองค์การ ได้แก่ 1) จัดโครงสร้าง 2) จัดศักยภาพการปรับเปลี่ยน (Dynamics) 3) การวิเคราะห์ (Analysis) 4) การกำหนดวัตถุประสงค์ 5) การกำหนดยุทธศาสตร์ (Strategies) และ 6) การกำหนดกลยุทธ์ (Tactics)

2.2 การจัดระบบตัดสินใจและระบบข้อมูล ได้แก่ 1) กระบวนการตัดสินใจ 2) การใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (Management Information System) และ 3) การจัดระบบสนับสนุน

2.3 การวางแผนและควบคุม ได้แก่ 1) การวางแผนยุทธศาสตร์ (Strategic Planning Systems) 2) รูปแบบการวางแผนและวิธีการที่ใช้ (Planning Methods and Models) 3) การวางแผนงานโครงการ (Project and Program Planning) 4) การจัดระบบควบคุมและคอมพิวเตอร์ช่วยควบคุม (Control Systems and Cybernetics) 5) การวิเคราะห์ทุนและกำไรเพิ่มประสิทธิผล (Cost-Benefit Analysis and Effectiveness) และ 6) การบริหารบุคลากรและการประเมิน (Human Systems Management Evaluation)

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

ความหมายของการบริหารจัดการ

การบริหารหรือการจัดการ เป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานทุกระดับ โดยการบริหาร (Administration) ที่ภาครัฐหรืองานที่เกี่ยวข้องกับนโยบายนิยมใช้ และการจัดการ (Management) นิยมใช้ในภาคธุรกิจ The Encyclopedia

Americana ได้ขยายความว่า การบริหารและการจัดการใช้ทดแทนกันได้ คำว่า “การบริหาร” เป็นการจัดการงานบริหารระดับสูง ส่วน “การจัดการ” เป็นศิลปะของการประสานองค์ประกอบหรือปัจจัยการผลิตเพื่อมุ่งความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การเป็นความสำเร็จตามวัตถุประสงค์โดยอาศัยแรงงาน วัสดุ และเครื่องจักร

ถนัด เดชทรัพย์ (2550, หน้า 19) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการทำสิ่งต่าง ๆ จนเป็นผลสำเร็จ กล่าวคือ ผู้บริหารไม่ใช่เป็นผู้ปฏิบัติ แต่เป็นผู้ใช้ศิลปะทำให้ผู้ปฏิบัติทำงานจนสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือกแล้ว

Drucker (1954, pp. 359–360) กล่าวว่า การบริหาร คือ ศิลปะในการทำงาน

Koontz and Cyril (1972, p. 43) ให้คำจำกัดความของคำว่า การบริหารหรือการจัดการไว้สอดคล้องกันว่า การบริหารหรือการจัดการ หมายถึง การดำเนินงานของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยอาศัยปัจจัยทั้งหลาย ได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของ ซึ่งนับว่า เป็นอุปกรณ์ของการจัดการ รวมถึงกระบวนการจัดหน่วยงานและการใช้ทรัพยากรให้การทำงานบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

Bovee and Others (1993, p. 5) ให้ความหมายว่า การจัดการเป็นกระบวนการที่องค์การสามารถบรรลุเป้าหมายโดยประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการวางแผน การจัดองค์การ ภาวะผู้นำและการควบคุมองค์การในด้านบุคลากร กายภาพ งบประมาณและแหล่งข้อมูล

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2551, หน้า 47) ได้ให้ความหมาย การบริหาร หมายถึง การดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคน สิ่งของ และหน่วยงาน โดยครอบคลุมเรื่องต่อไปนี้ เช่น การบริหารคน (Man) การบริหารเงิน (Money) การบริหารวัสดุ อุปกรณ์ (Material) การบริหารงานทั่วไป (Management) การบริหารการให้บริการประชาชน (Market) การบริหาร คุณธรรม (Morality) การบริหารข้อมูลข่าวสาร (Message) การบริหารเวลา (Minute) และการบริหารการวัดผล (Measurement) ซึ่งก็คือ “ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหาร” ที่เรียกว่า 9M

ทวิชา ศชรินทร์ (2541) ให้ความหมายการบริหาร (Administration) ว่าหมายถึง กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างร่วมกัน ดังนั้น การบริหารจะเกี่ยวข้องกับบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป การร่วมมือกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน

ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2535) ให้ความหมายว่า การบริหาร คือ การทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ โดยมีหลักการดังนี้

1. ต้องมีองค์การ (Organization) และองค์การนั้นต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective) ที่แน่ชัด
2. ต้องมีคนทำงานซึ่งจะต้องมีการทำงานร่วมกันเป็น ซึ่งคนส่วนสำคัญในการบริหาร หรือการทำงาน
3. ต้องมีทรัพยากรในการบริหารซึ่งนอกจากคน (Man) แล้วจะต้องมีทรัพยากรอื่นที่สำคัญ ได้แก่ เงิน (Money) วัสดุ (Material) ในการทำงาน
4. ต้องมีการจัดการในการบริหาร หรือการทำงานเพื่อให้การทำงานเป็นไปโดย ความราบรื่นและบรรลุวัตถุประสงค์

จักรกริช หมอบประกอบ (2547, หน้า 17-18) กล่าวไว้ว่า กระบวนการของกิจกรรมที่ ต่อเนื่องและประสานงานกัน ซึ่งผู้บริหารต้องเข้ามาช่วยเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ มุ่งสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การบริหารจัดการ คือ การที่ผู้บริหารนำกระบวนการการจัดการ มาจัดใช้ทรัพยากร เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ขององค์การ

ทรัพยากรการจัดการ

Dubrin and Ireland (1993, p. 245) กล่าวว่า ทรัพยากรองค์การ ได้แก่ ทรัพยากร มนุษย์ ทรัพยากรทางการเงิน ทรัพยากรที่เป็นวัตถุดิบของและทรัพยากรสารสนเทศ

ถนัด เดชทรัพย์ (2550, หน้า 21) กล่าวว่า ทรัพยากรหรือปัจจัยที่นักบริหารต้องให้ ความสนใจ เพื่อให้การดำเนินการตามวัตถุประสงค์ขององค์การประสบความสำเร็จ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัย ดังต่อไปนี้ คือ

คน (Man) คือ ทรัพยากรบุคคลที่เป็นหัวใจขององค์การ ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการ จัดการ

เงิน (Money) คือ ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนให้กิจกรรมขององค์การ ดำเนินการ ต่อไปได้

วัสดุ (Materials) คือ วัตถุดิบซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญไม่แตกต่างไปจากปัจจัยอื่นที่ จำเป็นต้องมีคุณภาพและมีต้นทุนที่ต่ำ

เครื่องจักร (Machine) คือ เครื่องจักรอุปกรณ์ที่มีศักยภาพที่ดีจะก่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุดต่อการผลิต

วิธีการบริหารหรือวิธีการปฏิบัติ (Management Method) การจัดการหรือการบริหาร ในองค์กรธุรกิจ ประกอบด้วย ระบบการผลิตหรือระบบการให้บริการต่าง ๆ หากมีระบบที่ ชัดเจน ตลอดจนมีระเบียบขั้นตอนวิธีการในการทำงาน ย่อมส่งผลให้องค์การประสบ ความสำเร็จได้ดี

สมคิด บางโม (2545, หน้า 61–62) ยังได้กล่าวถึงปัจจัยในการจัดการที่เป็นมูลเหตุที่สำคัญและผู้บริหารทุกคนต้องสนใจในงานด้านการบริหารจัดการ คือ

1. คน (Man) ทรัพยากรบุคคลที่ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งที่จะก่อผลสำเร็จให้กับกิจการได้อย่างมาก ทั้งนี้ในแง่ของปริมาณและคุณภาพ

2. เครื่องจักร (Machine) คือ เครื่องจักร อุปกรณ์ที่จัดหาและซื้อมาอย่างพิถีพิถันเพื่อใช้ปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า

3. เงินทุน (Money) นับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้การสนับสนุนในการจัดหาทรัพยากรเพื่อหล่อเลี้ยงและเอื้ออำนวยให้กิจกรรมขององค์การดำเนินไปโดยไม่ติดขัด

4. วัสดุสิ่งของ (Material) ถือเป็นปัจจัยที่มีปริมาณและมูลค่าสูงไม่ต่างไปจากปัจจัยตัวอื่น ๆ เพราะวัตถุดิบและสิ่งของเหล่านี้จะต้องมีการจัดหามาใช้ดำเนินการผลิต

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การบริหารจัดการ หมายถึง การทำงานขององค์กรที่ต้องมีคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยใช้ทรัพยากรทางการบริหาร ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการมาใช้อย่างเป็นระบบโดยผ่านกระบวนการหลัก คือ การวางแผน การจัดองค์การ การเป็นผู้นำและการควบคุมให้การทำงานบรรลุเป้าหมายร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

ความหมายการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

Horn and Meter (1976, p. 103) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติจะครอบคลุมกิจกรรมทั้งหมดที่กระทำโดยรัฐบาล เอกชน ปัจเจกบุคคล และกลุ่มบุคคล มีผลต่อการบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้าจากการตัดสินใจทางนโยบาย

Williams (1975, p. 102) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ มีหลักอยู่ 2 ประการ ได้แก่ 1) การจัดหา การเตรียมพร้อม วิธีการทั้งหลาย ที่จะทำให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วง และ 2) ความพยายามอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงระยะเวลาหนึ่งในอันที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติให้สำเร็จลุล่วง

ดังนั้น ที่จึงสรุปได้ว่า การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ คือ การปฏิบัติภายใต้จะอยู่ภายใต้ข้อกำหนดของนโยบาย โดยมีบุคคล คณะบุคคล ขั้นตอน หรือกระบวนการที่เข้ามาเกี่ยวข้อง และส่งผลต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของนโยบายโดยผ่านกระบวนการประเมินผลนโยบายอีกทีหนึ่ง

ปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

พีระพงศ์ ภักดิ์ศรี (2555, หน้า 9) ได้สรุปว่า ปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบไปด้วย 7 อย่าง ดังนี้

1. ลักษณะของนโยบาย ได้แก่ ประเภทของนโยบาย ผลประโยชน์สัมพันธ์ของนโยบาย ความสอดคล้องกับค่านิยม ประสบการณ์ ความต้องการที่มีอยู่ ความเป็นไปได้ทางปฏิบัติ และความเห็นผลได้ชัดเจนของนโยบาย
2. วัตถุประสงค์ของนโยบาย ได้แก่ ความชัดเจน ความสอดคล้อง ความยากง่าย ในการรับรู้วัตถุประสงค์ และดัชนีความสำเร็จของนโยบาย
3. ความเป็นไปได้ทางเทคนิค หรือทฤษฎี ได้แก่ ความซับซ้อนในกระบวนการร่างนโยบาย ข้อเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ความเชื่อถือได้ของทฤษฎี และลักษณะของเทคโนโลยี
4. ความพอเพียงของทรัพยากร ได้แก่ การสนับสนุนทางการเงิน จำนวนและคุณภาพของบุคลากร และสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการ
5. ลักษณะของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ ประเภทของหน่วยงาน โครงสร้าง และระดับชั้นการบังคับบัญชา ความสามารถของผู้นำ ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยปฏิบัติกับหน่วยที่กำหนดนโยบาย และลำดับขั้นของการสื่อสาร
6. ทศนคติของผู้ที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ ต่อวัตถุประสงค์ของนโยบายผลกระทบต่อพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงาน ความขัดแย้งต่อค่านิยมของผู้ปฏิบัติงาน และผลกระทบที่มีต่ออำนาจ ศักดิ์ศรี และผลประโยชน์
7. กลไกภายในหน่วยงานหรือระหว่างหน่วยงาน ได้แก่ จำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวนจุดตัดสินใจ ความสัมพันธ์ดั้งเดิม และความแทรกแซงของหน่วยงานระดับบน

สถานะของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

พีระพงศ์ ภัคศิริ (2555, หน้า 16-19) กล่าวว่า สถานะของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นขั้นตอนหนึ่งของวงจรมติโดยทั่วไป ซึ่งประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 คือ ขั้นตอนการจัดระเบียบวาระนโยบาย (Stage 1: Agenda Setting) ตามทัศนะของ John Kingdon ผู้สร้างตัวแบบการจัดวางระเบียบนโยบายมองว่า การจัดระเบียบวาระนโยบาย จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อ กระแส 3 กระแส คือ

1. กระแสปัญหา (Problem Stream) ที่มุ่งเน้นความสนใจไปที่ประชาชน และผู้กำหนดนโยบายในปัญหาสังคมที่เฉพาะเจาะจง
2. กระแสนโยบาย (Policy Stream) เป็นกระแสที่รัฐบาลหรือฝ่ายการเมืองเป็นฝ่ายกำหนดประเด็นปัญหาที่ควรจะได้รับ การแก้ไขอยู่แล้ว (กระแสนี้มีปฏิสัมพันธ์ที่ก่อให้เกิดอารมณ์ หรือความรู้สึกของประชาชนในชาติ ที่อาจนำไปสู่การเคลื่อนไหวหรือการเปลี่ยนแปลง รัฐบาล)

3. กระแสทางการเมือง (Political Stream) กระแสนี้เกี่ยวกับการจัดระเบียบวาระการตัดสินใจที่มีบุคคลที่มีส่วนในการกำหนดทางเลือกการตัดสินใจ (หรือบุคคลที่อยู่เบื้องหลังเรียกว่า Hidden Cluster) เช่น นักวิชาการที่ปรึกษา เป็นต้น

เมื่อทั้ง 3 กระแสมาบรรจบกันจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล หรือการเปลี่ยนแปลงการปกครอง การเปลี่ยนแปลงรัฐสภา หรือ สภานิติบัญญัติ และการเปลี่ยนแปลงในอารมณ์หรือความรู้สึกของประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ขั้นตอนที่ 2 คือ ขั้นตอนกำหนดนโยบาย (Stage 2: Policy Formulation) คือ ขั้นตอนที่จะมีการให้ความเห็นชอบ แก้ไข หรือปฏิเสธ ทางเลือกของนโยบายที่เสนอมาน โดยผู้มีที่ส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่หลายฝ่ายตามแนวคิดตัวแบบชนชั้นนำ (Elitist Model) คือ นักธุรกิจ ผู้นำทหาร นักการเมือง

ขั้นตอนที่ 3 คือ ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Stage 3: Policy Implementation) คือ การดำเนินการในรูปของกระบวนการที่ก่อให้เกิดผลผลิตหรือผลสัมฤทธิ์ (As a Process, an Outcome or Output) ที่จะต้องมีการจัดหน่วยงานที่รับผิดชอบ การจัดสรรทรัพยากร การกำหนดเป้าหมาย การกำกับติดตาม องค์กร โดยมากขั้นตอนนี้มักถูกมองข้ามในแง่ที่ว่าเมื่อนโยบายได้ถูกกำหนดไปแล้ว ในที่สุดก็จะนำไปสู่การปฏิบัติด้วยตัวของมันเอง

Output คือ แผนงาน โครงการที่ต้องมีการดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งเอาไว้ และ Outcome คือ ผลลัพธ์ของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง

ขั้นตอนที่ 4 คือ ขั้นตอนประเมินผลนโยบาย (Stage 4: Policy Evaluation) คือ การประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงจากการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งมีขั้นตอนที่สำคัญ ได้แก่ 1) การกำหนดหลักเกณฑ์ในการประเมินและตัวชี้วัด 2) การดำเนินการจัดสร้างเครื่องมือเพื่อรวบรวมข้อมูล 3) การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวม และ 4) การรายงานผลการประเมินเพื่อนำเสนอ

ขั้นตอนที่ 5 คือ ขั้นตอนเปลี่ยนแปลงนโยบาย (Stage 5: Policy Change)

Sabatier (1999, p. 120) ได้กล่าวว่า ขั้นตอนเปลี่ยนแปลงนโยบายต้องมีการตรวจสอบนโยบายที่ได้ดำเนินการมาในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

Hogwood and Gunn (1984, p. 68) ได้กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงน่าจะมีสาเหตุมาจาก 1) รัฐบาลมองว่า น่าจะมีการขยายกิจกรรมในนโยบาย 2) นโยบายดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบข้างเคียง 3) นโยบายมีผลต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงนโยบายในท้ายที่สุด

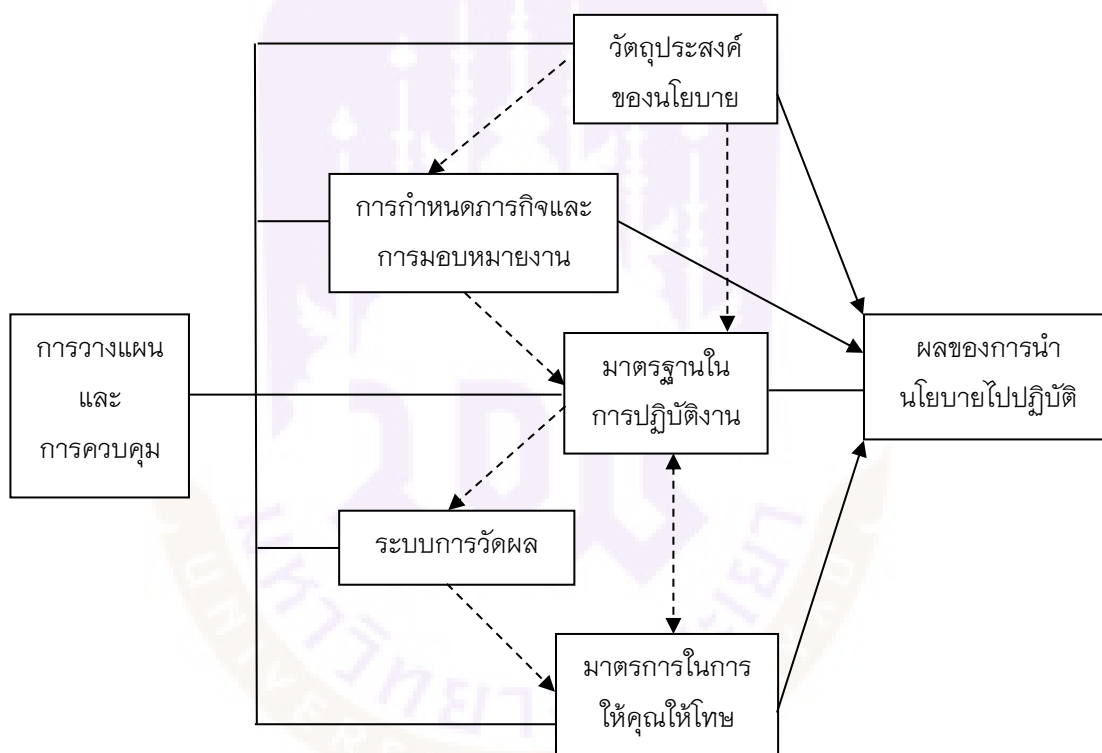
ขั้นตอนที่ 6 คือ ขั้นลบล้างนโยบาย (Stage 6: Policy Termination) ขั้นตอนนี้มีผลมาจากนโยบายดังกล่าวไม่มีความทันสมัย และได้ดำเนินการเสร็จสิ้น

ตัวแบบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

วัลลภ รัฐรัตนานนท์ (2555, หน้า 14-19) ได้สรุปเกี่ยวกับตัวแบบในการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ ดังนี้

1. ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล
2. ตัวแบบทางด้านการจัดการ
3. ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์การ
4. ตัวแบบทางการเมือง

ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล



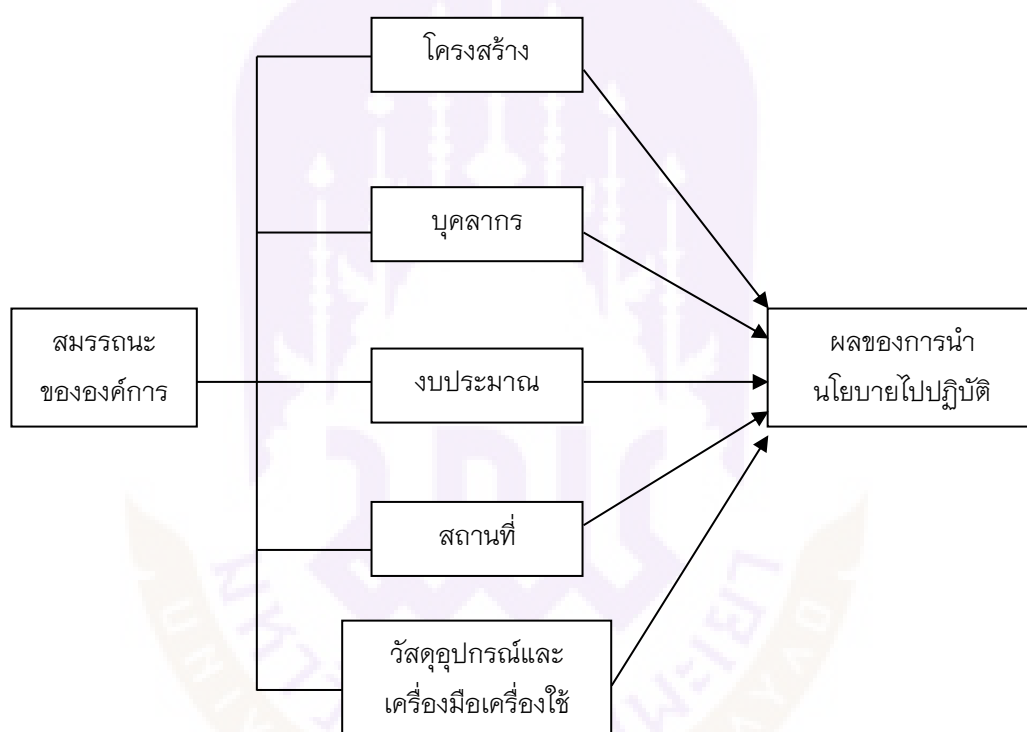
ภาพ 1 ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล

ตัวแบบการยึดหลักเหตุและผล (Rational Model)

1. ความไม่ชัดเจนของนโยบายและเป้าหมาย (In Clarity): เช่น นโยบายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เป็นนโยบายที่เขียนไว้กว้าง ๆ และมักจะล้มเหลว
2. ความไม่สามารถกำหนดภารกิจและการมอบหมายงานที่ไม่ชัดเจน (Mission/Assignment)

3. ขาดความเป็นมาตรฐาน (Standardization): ไม่มีข้อกำหนดมาตรฐาน, นโยบาย
สาธารณสุขประสบความสำเร็จเพราะมีคู่มือปฏิบัติที่ดี
4. ขาดการติดตามผล (Monitoring/Evaluation): ต้องมีการรายงาน ความก้าวหน้า
5. ความล้มเหลวในกระบวนการ (Reward/Punishment): การให้คุณให้โทษ เช่น
เมื่อดำเนินการแล้ว ไม่ประสบความสำเร็จ ก็ควรจะหยุดโครงการ

ตัวแบบทางด้านการจัดการ



ภาพ 2 ตัวแบบทางด้านการจัดการ

ตัวแบบทางด้านการจัดการ (Management Capacity Model)

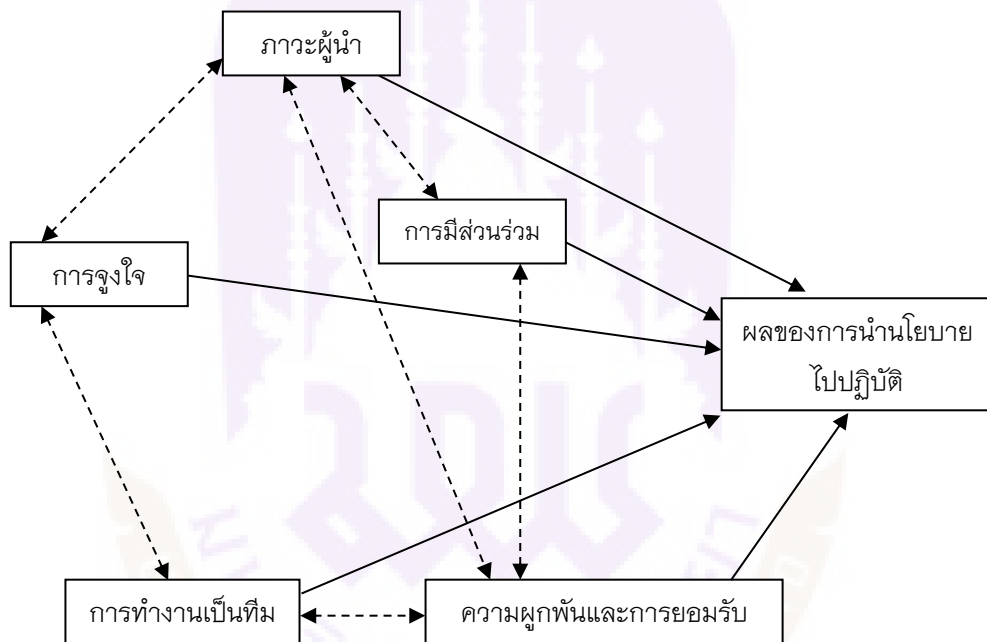
1. โครงสร้าง (Organization/Structure): โครงสร้างหากใหญ่เกินไปจะทำให้
การประสานงานและการเชื่อมโยงล่าช้า ต้องทำเป็นมหาชน
2. คน (Person): ให้ประชาชนนำนโยบายไปปฏิบัติช่วยราชการ (Citizen Co-
operation) คนไม่พอ, คนไม่มีคุณภาพ, ไม่มีการนำคนไปใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่

3. ไม่มีสถานะในการกระจายรายได้ลงไป (Budget Allocation Adequacy) พอเพียง: ปัจจัยสำคัญต้องเรียกร้องให้มอบอำนาจลงมาจกบนลงมาล่าง

4. สถานที่ (Location/Office/Facilities): นโยบายจะประสบความสำเร็จได้ต้องมี ความพร้อมด้านสถานที่ ความสะดวกสบาย เข้าออกง่าย, มีถนนผ่าน

5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Number of Agencies): การที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติ ให้ประสบความสำเร็จอีกประการหนึ่ง คือ ปัจจัยกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์การ



ภาพ 3 ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์การ

ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์การ (Organization Development Model)

ในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จได้ต้องมีปัจจัยต่อไปนี้ คือ

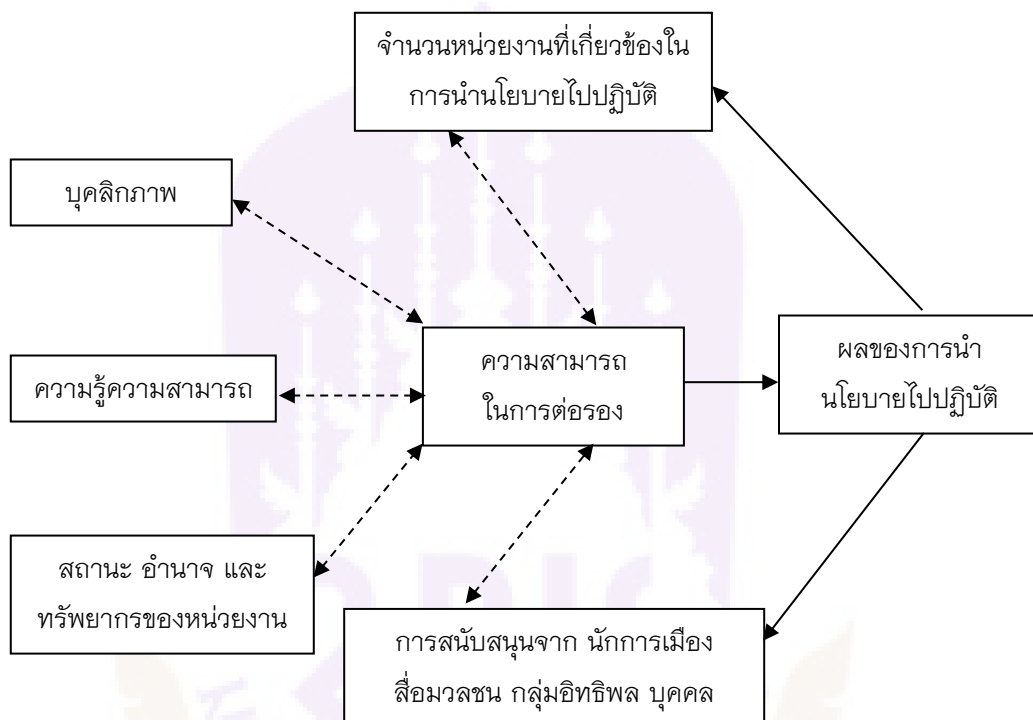
1. ผู้นำ (Leadership): นโยบายจะสำเร็จหรือล้มเหลว ก็เพราะผู้นำ ผู้นำที่ดีจึงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก

2. ผู้ปฏิบัติ (Implementation): ผู้ปฏิบัติงานเป็นปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งโดยเฉพาะ Front Line Implementation และหัวหน้างานต้องมีจรรยาบรรณสูงมาก

3. ความร่วมมือ/ความผูกพัน/ทำงานเป็นทีม (Team Building/Participation)

4. ความสามารถของผู้นำที่จะสู้กับภายนอกได้ (Leadership Capacity with External Environment)
5. จะต้องได้รับการสนับสนุนจากสภาพแวดล้อมภายนอก (Support Opposition/Indifference)

ตัวแบบทางการเมือง



ภาพ 4 ตัวแบบทางการเมือง

ตัวแบบทางการเมือง (Political Model)

การนำนโยบายไปปฏิบัติจะสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับความสามารถในการเผชิญหน้า การบริหารความขัดแย้ง การแสวงหาผู้สนับสนุนหรือการยอมรับ การโฆษณาชวนเชื่อ การรู้จักสร้างเงื่อนไขและหาข้อต่อรองในการจัดสรรทรัพยากรทั้งระดับบุคคล กลุ่มบุคคล หน่วยงาน ตลอดจนองค์การต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การสนับสนุนจากนักการเมือง สื่อมวลชน กลุ่มอิทธิพล และกลุ่มผลประโยชน์ บุคคลสำคัญ รวมถึงบุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ ความชำนาญในการต่อรองของผู้เล่น (Players) แต่ละคนเป็นสำคัญ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย

ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย Sir Robert Peel ผู้ก่อตั้งกรมตำรวจนครบาลแห่งกรุงลอนดอนขึ้น เมื่อปี ค.ศ. 1859 “บิดาแห่งการตำรวจยุคใหม่” ได้เน้นให้บุคลากรตำรวจได้ตระหนักว่า การป้องกันอาชญากรรม คือ งานหลักของตำรวจและมีความสำคัญยิ่งกว่า การสืบสวนสอบสวน จับกุมและลงโทษผู้กระทำผิด ทศนะของ Peel ได้กลายเป็นพื้นฐานการก่อกำเนิดแนวทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Approach) เพื่อป้องกันอาชญากรรมขึ้น ยุทธวิธีหลักของตำรวจในการป้องกันอาชญากรรมตามทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย คือ การตรวจท้องที่ ซึ่งได้รับการขนานนามว่า เป็นกระดูกสันหลังของงานตำรวจ สำหรับหลักใจความของทฤษฎีนี้พอสรุปได้ว่า การปรากฏตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจย่อมมีผลในการยับยั้งผู้ที่มีแนวโน้มจะก่ออาชญากรรม ทั้งนี้ เพราะความเกรงกลัวการถูกจับกุม ฉะนั้น ตำรวจสายตรวจจึงควรแต่งเครื่องแบบ และรถวิทยุสายตรวจควรมีลักษณะที่สังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน เห็นได้ง่าย เพื่อเป็นการข่มขวัญยับยั้งอาชญากร นอกจากนี้ การตรวจท้องที่โดยสม่ำเสมอต่อเนื่อง จะทำให้สมาชิกในชุมชนเกิดความรู้สึกว่า ตำรวจอยู่ไปทุกแห่งหนด้วยเหตุนี้ตามแนวทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย การปรากฏตัวของตำรวจและการกระจายกำลังตำรวจให้ครอบคลุมทั่วทั้งชุมชนจะช่วยป้องกันอาชญากรรม โดยลดช่องโอกาสสำหรับผู้ที่ตั้งใจจะละเมิดกฎหมาย อนึ่ง งานตรวจท้องที่ของตำรวจมีลักษณะเป็นไปได้ทั้งงานประจำและงานเฉพาะกิจ ในลักษณะงานประจำ ตำรวจสายตรวจ มักได้รับการกำหนดพื้นที่รับผิดชอบในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและระงับเหตุร้ายภายในระยะเวลาแต่ละผลัดที่ปฏิบัติหน้าที่ ส่วนในลักษณะเฉพาะกิจนั้น ตำรวจสายตรวจในทุกเขตพื้นที่คือกำลังหลักที่พร้อมจะรวมตัวในทันทีที่ได้รับคำสั่งจากศูนย์ปฏิบัติการหรือผู้บังคับบัญชา เพื่อการปฏิบัติงานในภารกิจเร่งด่วน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

ถวิลวดี บุรีกุล (2554, หน้า 5-6) ได้สรุปเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในหลายมิติ ทั้งในแง่ของมิติความรู้สึกทั้งในเชิงกว้าง

1. การมีส่วนร่วมในความหมายที่แคบ คือ การพิจารณาถึงการมีส่วนร่วมช่วยเหลือโดยสมัครใจโดยประชาชนต่อโครงการใดโครงการหนึ่งของโครงการสาธารณะที่คาดว่า จะส่งผลต่อการพัฒนาชาติ แต่ไม่ได้หวังว่าจะให้ประชาชนเปลี่ยนแปลงโครงการ หรือวิจารณ์เนื้อหาของโครงการ

2. การมีส่วนร่วมในความหมายที่กว้าง หมายถึง การให้ประชาชนในชนบทรู้สึกตื่นตัว เพื่อที่จะทราบถึงการรับความช่วยเหลือและตอบสนองต่อโครงการพัฒนา ขณะเดียวกัน ก็สนับสนุนความคิดริเริ่มของคนในท้องถิ่น

3. ในเรื่องของการพัฒนาชนบท การมีส่วนร่วม คือ การให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องกับ กระบวนการตัดสินใจ กระบวนการดำเนินการ และร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนา นอกจากนี้ ยังเกี่ยวข้องกับความพยายามที่จะประเมินผลโครงการด้วย

4. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนานั้นอาจเข้าใจอย่างกว้าง คือ การที่ ประชาชนได้เข้าร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการตัดสินใจ ในเรื่องที่จะมีผลกระทบต่อประชาชน หรือสังคม

5. การมีส่วนร่วมในชุมชน หมายถึง การที่ประชาชนจะมีทั้ง สิทธิและหน้าที่ ที่จะ เข้าร่วมในการแก้ปัญหาของเขา มีความรับผิดชอบมากขึ้นที่จะสำรวจตรวจสอบความจำเป็น ในเรื่อง การระดม ทรัพยากรท้องถิ่น และเสนอแนวทางแก้ไข เช่นเดียวกับการก่อตั้งและดำรง รักษาองค์กร

6. การมีส่วนร่วมนั้นจะต้องเป็นกระบวนการดำเนินการอย่างแข็งขัน ซึ่งหมายถึงว่า บุคคลหรือกลุ่มที่มีส่วนร่วมนั้นได้เป็นผู้มีความริเริ่มและได้มุ่งใช้ความพยายาม ตลอดจน ความเป็นตัวของตัวเองที่จะดำเนินการตามความริเริ่มนั้น

7. การมีส่วนร่วม คือ การที่ได้มีการจัดการที่จะใช้ความพยายามที่จะเพิ่ม ความสามารถที่จะควบคุมทรัพยากรและระเบียบในสถาบันต่าง ๆ ในสภาพสังคมนั้น ๆ ทั้งนี้โดย กลุ่มที่ดำเนินการและเคลื่อนไหว จะไม่ถูกควบคุมโดยทรัพยากรและระเบียบต่าง ๆ

เกษมศานต์ โชติชาครพันธุ์ (2552, หน้า 33) ได้สรุปว่า การดำเนินงานในการมีส่วนร่วม ของภาคประชาชน กลุ่มตัวอย่างเกือบครึ่งระบุมีการดำเนินงานในการมีส่วนร่วมของ ภาคประชาชน โดยมีจัดเวรยาม/อาสาสมัครลาดตระเวนรักษาความปลอดภัยในหมู่บ้าน/ชุมชน ทั้งกลางวัน-กลางคืน การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการแก้ไข ปัญหาเสพติดร่วมกับหน่วยงานอื่น มีการจัดตั้งองค์กรภาคประชาชน

สมพิศ สุขแสน (2552, หน้า 18) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การเกี่ยวข้องกับด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งผลของ การเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งทำให้เกิดความมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2554, หน้า 14) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ไม่เคยได้เข้าร่วมในกิจกรรม หรือเข้าร่วมตัดสินใจ หรือเคยเข้าร่วมด้วยเล็กน้อย ได้เข้าร่วมด้วยมากขึ้น เป็นไปอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาค มิใช่มีส่วนร่วม

อย่างผิวเผิน แต่เข้าร่วมด้วยอย่างแท้จริงยิ่งขึ้น และการเข้าร่วมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้าย

สุริยัน ปันชัย (2552, หน้า 13) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเข้าร่วมอย่างแข็งขันและอย่างเต็มที่ของกลุ่มบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในทุกขั้นตอนของโครงการหรืองานพัฒนาชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมีส่วนร่วมในอำนาจการตัดสินใจ และหน้าที่ความรับผิดชอบการมีส่วนร่วมจะเป็นเครื่องประกันว่า สิ่งที่มีส่วนได้เสียต้องการที่สุดนั้น จักได้รับการตอบสนองและทำให้มีความเป็นไปได้มาก ขึ้นว่าสิ่งที่ทำไปนั้นจะตรงกับความต้องการที่แท้จริง และมั่นใจมากขึ้นว่า ผู้เข้าร่วมทุกคนจะได้รับประโยชน์เสมอหน้ากัน

Douglah (1970, p. 90) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม เป็นคำที่มีความหมายกว้าง ๆ และใช้ในการบริบทที่แตกต่างกัน นักการศึกษาใช้คำนี้ในการอ้างอิงถึงการมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ กิจกรรม หรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา นักรัฐศาสตร์ใช้คำนี้ในความหมายของการเข้าร่วมกับสถาบันทางการเมืองของชุมชน นักสังคมวิทยาใช้ในความหมายของการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ส่วนกลุ่มอื่น ใช้คำนี้ในความหมายของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

Oakley (1991, pp. 8-9) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ 3 ลักษณะต่อไปนี้ คือ เป็นการให้การช่วยเหลือ เป็นการให้อำนาจ เป็นงานขององค์กร โดยย้ำความสำคัญของการให้อำนาจว่า การให้อำนาจเป็นการเพิ่มหรือพัฒนาทักษะขีดความสามารถในการบริหาร การมีส่วนร่วมจึงมีความสัมพันธ์กับการให้อำนาจ องค์กรเป็นปัจจัยพื้นฐานของการให้อำนาจ และมักจะเป็นรากฐานสำคัญของการให้ความร่วมมือช่วยเหลือ ดังนั้น การช่วยเหลือ การให้อำนาจ และงานขององค์กร จึงมีความเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

Whang (1981, pp. 91-92) กล่าวว่า คือ กระบวนการในการเข้าไปดำเนินงานของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลดังกล่าว เพื่อสะท้อนถึงความสนใจของตนหรือเพื่อให้การสนับสนุนทางด้านกำลังงานหรือทรัพยากรต่อสถาบัน ต่อระบบที่ครอบคลุมการดำเนินชีวิตของพวกเขา

ดังนั้น สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม คือ การเข้าร่วมของกลุ่มบุคคลที่รวมกลุ่มปฏิบัติงานในองค์กรอย่างแข็งขันและอย่างเต็มที่ของเพื่อพัฒนาองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและหน้าที่ความรับผิดชอบ การเข้าร่วมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้ายของโครงการ และทุกคนจะได้รับประโยชน์ร่วมกัน

ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

วันชัย วัฒนศัพท์ (2553, หน้า 65) ยุคของการเปลี่ยนแปลงจากประชาธิปไตยแบบตัวแทน เป็นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม การทำงานแบบมีส่วนร่วมนั้นไม่ว่าจะเป็นระดับครอบครัว ระดับโรงเรียน ระดับชุมชน ระดับองค์กร หรือระดับประเทศนั้นว่า มีความสำคัญ

อย่างยิ่งในกระบวนการทัศน์ปัจจุบัน เพราะจะช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมเกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของ (Ownership) และจะทำให้ผู้มีส่วนร่วมหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้น ยินยอมปฏิบัติตาม (Compliance) และรวมถึงตกลงยอมรับ (Commitment) ได้อย่างสมัครใจ เต็มใจ และสบายใจ ได้มีการดำเนินการแก้ปัญหาความไม่เรียบร้อยในห้องเรียนโดยกระบวนการมีส่วนร่วม

ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และพรณทิพย์ เพชรมาก (2551, หน้า 32) การเข้ามามีส่วนร่วมนั้น จำเป็นจะต้องมีขั้นตอนเสียก่อน โดยคนจะเข้าร่วมในกิจกรรมทุกอย่าง อย่างน้อยต้องมีพื้นฐานคติความคิดในเรื่องของการมีส่วนร่วมอยู่ภายในใจ ไม่มากก็น้อย ทั้งนี้ หลักการพื้นฐานของการมีส่วนร่วมจะรวมถึงการให้ความสำคัญต่อมนุษย์ไม่น้อยไปกว่าเทคโนโลยี และควรคิดว่า มนุษย์ทุกคนต่างมีความคิดและมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกันมาตั้งแต่เกิด มีภูมิปัญญาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของตนในระดับหนึ่ง มีความสามารถพัฒนาชีวิตให้ดีขึ้น ถ้าได้รับโอกาสที่จะร่วมคิด ร่วมเข้าใจ และร่วมจัดการเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม

1. กระบวนการมีส่วนร่วม

ถวิลวดี บุรีกุล (2554, หน้า 36) ได้ทำวิจัย เรื่อง ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วม โดยมีข้อสรุปไว้ว่า กระบวนการมีส่วนร่วมควรจะมีลำดับขั้น ดังนี้ การให้ข้อมูล การเปิดรับความคิดเห็นของประชาชน การปรึกษาหารือ การวางแผนร่วมกัน การร่วมปฏิบัติและการควบคุมติดตามโดยประชาชน โดยเป็นการเริ่มจากการสื่อสารทางเดียว ซึ่งเป็นการให้ข้อมูลแต่เพียงอย่างเดียวไปจนถึงสื่อสารสองทางที่เป็นการปรึกษาหารือร่วมคิด ร่วมวางแผน และเมื่อสื่อสารกันเข้าใจตรงกันแล้ว จึงเป็นการร่วมทำและในที่สุดเป็นการร่วมติดตามควบคุม ซึ่งนับเป็นขั้นตอนของการมีส่วนร่วมสูงสุด ได้ชี้ให้เห็นถึงประเด็นสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วมที่มีความลึกซึ้งไปอีก ได้แก่ 1) การตัดสินใจและผลกระทบที่สำคัญ 2) การตัดสินใจจะมีผลกระทบต่อบางคนมากกว่าคนอื่น 3) การตัดสินใจจะมีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของบางคนหรือกลุ่มคนที่มีอยู่เดิม 4) การตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีความขัดแย้งอยู่ก่อนแล้ว 5) ความจำเป็นเพื่อให้มีการสนับสนุนต่อผลการตัดสินใจ

เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์ (2550, หน้า 24) ได้นำเสนอกระบวนการมีส่วนร่วมของ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการริเริ่มโครงการ ร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ร่วมตัดสินใจกำหนดความต้องการและร่วมลำดับความสำคัญของความต้องการ 2) การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์วิธีการแนวทางการดำเนินงาน รวมถึงทรัพยากรและแหล่งวิทยาการที่จะใช้ในโครงการ 3) การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินโครงการ ทำประโยชน์ให้แก่โครงการ โดยร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ เพื่อให้รู้ว่า ผลจากการ

ดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยสามารถกำหนดการประเมินผลเป็นระยะ ต่อเนื่องหรือประเมินผลรวมทั้งโครงการในคราวเดียวกันก็ได้

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล (2551, หน้า 16) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมที่แท้จริงน่าจะประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก คือ 1) การค้นหาปัญหา และสาเหตุ 2) การวางแผน ดำเนินกิจกรรม 3) การลงทุนและการปฏิบัติงาน 4) การติดตามและประเมินผล

ประวัติ ผันผาย (2553, หน้า 33) ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนดปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข 2) การตัดสินใจเลือก แนวทางและวางแผนพัฒนา และแก้ไขปัญหา 3) การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน 4) การประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา

จินตริร์ เกษมสุข (2554, หน้า 35) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ได้ใช้หลักการที่อิงไปในแนวทางของนโยบาย และได้พบว่า แท้จริงแล้วกระบวนการมีส่วนร่วมมีลักษณะที่คล้ายกับการกำหนดนโยบาย เพราะท้ายที่สุดของการกำหนดนโยบาย คือ การตัดสินใจและการตัดสินใจนี้เอง จึงเป็นเหตุเบื้องต้นของการกำหนดนโยบาย และเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามาแสดงความคิดเห็นเสมือนหนึ่งเป็นการขัดเกลานโยบายให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของประชาชน โดยกระบวนการการมีส่วนร่วมจะเริ่มจาก 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม 3) การมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการประเมินผล

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553, หน้า 25) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยที่มีความสอดคล้องกับ จินตริร์ เกษมสุข แต่ได้เพิ่มบางประเด็น ที่เห็นว่า ยังมีข้อบกพร่องและอาจจะเสริมประเด็นดังกล่าวให้มีความชัดเจนขึ้น โดยเริ่มจาก 1) การมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุ และความต้องการ 2) มีส่วนร่วมในการวางแผน 3) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 4) มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 5) มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล 6) มีส่วนร่วมในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

ธีรพงศ์ ธีรปัญญา (2555, หน้า 33) ได้ให้ความเห็นในด้านกระบวนการมีส่วนร่วมที่ลึก หรือเป็นการต่อเติมประเด็นสำคัญในกระบวนการมีส่วนร่วมมากกว่า ซึ่งได้เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมไปในทางของการพัฒนาชุมชน โดยการบูรณาการแนวทางที่เป็นนโยบาย เข้ากับการพัฒนา จึงสะท้อนแนวคิดในเชิงสังคมมากกว่า ตามแนวคิดของเขาแล้ว กระบวนการมีส่วนร่วมจะต้องเริ่มจาก 1) การมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 2) การมีส่วนร่วมในการคิด 3) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 4) การมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินการ 5) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล 6) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ยุพิน ชันทะ (2553, หน้า 28) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมในการวางแผนของประชาชนประกอบไปด้วย 1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 2) การให้ความเห็น 3) การประชุมรับฟังความเห็น 4) การร่วมตัดสินใจ 5) การทำงานร่วมกัน

จากแนวคิดกระบวนการการมีส่วนร่วม หากนำมาประมวลให้เป็นลักษณะที่เป็นระบบตามแนวคิดของ Cohen and Uphoff (1980, pp. 213-218) ได้จำแนกรูปแบบกระบวนการการมีส่วนร่วม ดังนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้น ประการแรกสุดที่ต้องกระทำ คือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชาชนที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานโครงการนั้นได้มาจากคำถามว่า ใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหาร การงานและการประสานงานและการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้วยังจะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการนี้รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคมด้วย

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) การมีส่วนร่วมในการประเมิน ผลนั้นสิ่งสำคัญจะต้องสังเกต คือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectation) ซึ่งมีอิทธิพลสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มบุคคล

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า กระบวนการการมีส่วนร่วมในประเด็นการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การค้นหาสาเหตุ และความต้องการ การมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีส่วนร่วมในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

2. ลักษณะการมีส่วนร่วม

Huntington and Nelson (1975, p. 114) เห็นว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนจะพิจารณาจากกิจกรรมและการบริหาร ซึ่งจะต้องมีการศึกษาควบคู่กันไป ในระดับกิจกรรมนั้น เป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการทำให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด

ส่วนในด้านการบริหารนั้น เป็นลักษณะของผู้มีอำนาจหน้าที่ที่จะเปิดทางให้ประชาชนได้มีโอกาส แสดงความคิดเห็น หรือแสดงออกถึงเข้าร่วมในกิจกรรม โดยได้มีหลักในการพิจารณาถึง ลักษณะการมีส่วนร่วมดังมีรายละเอียด ดังนี้

1. กิจกรรม ลักษณะของการมีส่วนร่วมประเภทนี้ให้ดูจากกิจกรรมที่เข้าร่วม เช่น ด้านการเมือง อาจพิจารณาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง การลงประชามติ การประท้วง กรณีที่รัฐมีโครงการที่มีผลกระทบต่อประชาชน เป็นต้น ว่าสามารถกระทำได้ เพียงใด

2. ระดับการบริหาร โครงสร้างขององค์กรหนึ่งจะต้องมีสายการบังคับบัญชา ดังนั้น การมีส่วนร่วมจะพิจารณาได้จาก

2.1 ในแนวราบ ทุกแผนกทุกฝ่ายจะมีความเสมอกันในตำแหน่ง ดังนั้น การมีส่วนร่วมในแนวราบจึงเป็นไปอย่างหลวม ๆ ไม่จริงจัง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีสถานะหรือตำแหน่ง เท่ากัน

2.2 ในแนวตั้ง เป็นการมีส่วนร่วมตามสายการบังคับบัญชา เช่น มีหัวหน้า ลูกน้อง มีฝ่ายแผนกต่าง ๆ ลดหลั่นกันไป การทำงานจึงมีการตรวจสอบตามลำดับชั้น การแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่นจะได้รับการตรวจสอบจากผู้บังคับบัญชา

2.3 การมีส่วนร่วมทั้งแนวราบและแนวตั้งนั้น ในบางครั้งจะต้องทำงานร่วมกัน ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานในแผนกอื่น จึงต้องแสดงบทบาทตามสถานภาพของแนวราบ และแนวตั้ง

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และพรพนทิพย์ เพชรมาก (2551, หน้า 66) ได้กล่าวถึง ลักษณะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไว้ ดังนี้

1. การรับรู้ข่าวสาร (Public Information) การมีส่วนร่วมแบบนี้ ประชาชนเป็นผู้ที่มี ส่วนได้ส่วนเสีย และบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึง รายละเอียดของโครงการที่จะดำเนินการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้ การแจ้ง ข่าวสารดังกล่าวจะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ

2. การปรึกษาหารือ (Public Consultation) เป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมที่มีการจัดการหารือระหว่างผู้ดำเนินการโครงการกับประชาชนที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและการตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม นอกจากนี้ ยังเป็นช่องทางการกระจาย ข่าวสารข้อมูลไปยังประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดความเข้าใจ และเพื่อให้มีการให้ ข้อเสนอแนะเพื่อประกอบทางเลือกการตัดสินใจ

3. การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชน และฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรมและผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจ ใช้เวทีสาธารณะ

ในการทำความเข้าใจ การประชุมรับฟังความคิดเห็นมีหลายวิธีการ เช่น การประชุมระดับชุมชน (Community Meeting) การประชุมรับฟังความคิดเห็นเชิงวิชาการ (Technical Meeting)

4. การประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เป็นการประชุมที่มีขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นระบบ และมีความชัดเจนมากขึ้น เป็นเวทีในการเสนอข้อมูลอย่างเปิดเผยไม่มีการปิดบังของผู้ที่มีส่วนได้และส่วนเสียของโครงการ การประชาคมและคณะกรรมการจัดประชุมต้องมีองค์ประกอบของผู้เข้าร่วมที่เป็นที่ยอมรับ มีหลักเกณฑ์และประเด็นในการพิจารณาที่ชัดเจน และมีการแจ้งให้ทุกฝ่ายทราบอย่างชัดเจน

5. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจต่อประเด็นปัญหา ซึ่งอาจจะดำเนินการโดยการเลือกตัวแทนเข้าไปเป็นกรรมการที่มีอำนาจการตัดสินใจ

6. การใช้กลไกทางกฎหมาย รูปแบบนี้ไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยตรงในเชิงการป้องกันและแก้ไข แต่เป็นลักษณะของการเรียกร้องและการป้องกันสิทธิของตนเองอันเนื่องมาจากการไม่ได้รับความเป็นธรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ที่ตนเองควรจะได้รับ ทั้งในรูปแบบของปัจเจกหรือในรูปแบบกลุ่ม องค์การ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ลักษณะการมีส่วนร่วม คือ การมีส่วนร่วมในระดับกิจกรรม ได้แก่ การรับรู้ข่าวสาร การปรึกษาหารือ การประชุมรับฟังความคิดเห็น การประชาพิจารณ์ การลงประชามติ และการมีส่วนร่วมในระดับการบริหาร ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การใช้กลไกทางกฎหมาย ในประเด็นการมีส่วนร่วมในระดับการบริหารนี้ ยังจะต้องพิจารณาจากในแนวราบ ทุกแผนกทุกฝ่ายจะมีความเสมอกันในตำแหน่ง และในแนวตั้งเป็นการมีส่วนร่วมตามสายการบังคับบัญชา

3. ปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม

การที่ชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมนั้น มีปัจจัยที่ส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมซึ่งมีนักวิชาการได้เสนอแนวคิด ดังนี้

Koufman (1949, p. 94) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนในชนบทพบว่า อายุ เพศ การศึกษา ขนาดของครอบครัว อาชีพ รายได้ และระยะเวลาการอยู่อาศัยในท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

พงศ์ศักดิ์ สิทธิบุญมา (2552, หน้า 16) ได้นำเสนอปัจจัยของการมีส่วนร่วมว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม มีด้วยกัน 3 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ 2) ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ การศึกษา อาชีพ รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่ม และ 3) ปัจจัยด้านการสื่อสาร ได้แก่ การรับข่าวสารจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล

วิวัฒน์ พิมพ์จ๋อง (2553, หน้า 12) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน และได้นำเสนอปัจจัยที่มีส่วนในการผลักดันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น คือ 1) ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ 2) ลักษณะทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพ รายได้ และ 3) การได้รับข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ ความถี่ในการรับรู้ข่าวสาร และแหล่งที่มาของข่าวสาร

Smith (1991, p. 124) ได้สรุปปัจจัยที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมหรือไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ไว้ว่า บุคคลหรือกลุ่มบุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเมื่อกิจกรรมนั้นสอดคล้องกับความเชื่อพื้นฐาน ทศนคติ และค่านิยมของตน มีคุณค่าสอดคล้องกับผลประโยชน์ของตน มีเป้าหมายที่จะส่งเสริมและปกป้องรักษาผลประโยชน์ของตน สอดคล้องกับสิ่งที่ตนได้มาหรือหวังเอาไว้ และบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจะไม่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดก็ต่อเมื่อตนเองได้มีประสบการณ์ที่เป็นอดีตต่อเรื่องนั้นมาแล้ว และบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใด ย่อมขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของตนเป็นใหญ่ ขึ้นอยู่กับอุปนิสัยและจารีตประเพณี ขึ้นอยู่กับโอกาสที่จะอำนวยความสะดวกขึ้นอยู่ความสามารถ รวมทั้งการเข้ามามีส่วนร่วมของบุคคลและกลุ่มบุคคลเมื่อได้รับการสนับสนุน กระตุ้นยั่วยุและจูงใจ และไม่ถูกบีบบังคับ

สุสิทธิ์ เพ็ญเพ็ง (2552, หน้า 33) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสร้างแป้น อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี ซึ่งได้ข้อสรุปประเด็นปัจจัยที่มีส่วนสำคัญ ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ การเป็นหน้าที่ของประชาชน อาสาสมัครด้วยใจ มีความรู้ความสามารถ กล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น เป็นที่เคารพนับถือของคนในชุมชน มีทักษะและประสบการณ์ เป็นประโยชน์กับตัวเองและชุมชน 2) ปัจจัยด้านชุมชน ได้แก่ ชุมชนให้การสนับสนุนและเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม เลือกให้เป็นตัวแทน ชุมชนมีความสามัคคี และมีกลุ่มต่าง ๆ ที่สนับสนุนผลักดันการมีส่วนร่วม และ 3) ปัจจัยด้านองค์การ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล ดำเนินงานเป็นไปตามกฎระเบียบ เอาใจใส่กระตือรือร้นในการแก้ปัญหา มีประชาพิจารณ์ประชาคมหมู่บ้าน

ชาญชัย เอมอ่อน (2552, หน้า 16) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหายาเสพติดของประชาชนเขตชายแดนจังหวัดมุกดาหาร พบว่า ตัวแปรที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านองค์กร ได้แก่ บรรยากาศองค์กร และการติดต่อสื่อสาร 2) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อการมีส่วนร่วม และแรงจูงใจในการทำงาน ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ 2) ปัจจัยด้านชุมชน ได้แก่ ชุมชนให้การสนับสนุนและเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม เลือกให้เป็นตัวแทน ชุมชนมีความสามัคคี และมีกลุ่มที่

สนับสนุนผลักดันการมีส่วนร่วม 3) ปัจจัยด้านองค์การ ได้แก่ บรรยากาศองค์การ การติดต่อสื่อสาร กฎระเบียบ การเอาใจใส่กระตือรือร้นในการแก้ปัญหา มีประชากรวิจารณ์ประชาคม และ 4) ปัจจัยด้านทัศนคติ ได้แก่ เจตคติต่อการมีส่วนร่วม และแรงจูงใจในการทำงาน

วิธีในการมีส่วนร่วมของประชาชน

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (2557, หน้า 15, สื่อบนไลน์) ได้กล่าวถึงกรรมวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชน สามารถทำได้หลายวิธี ที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

1. การเข้าร่วมประชุมอภิปราย เป็นการเข้าร่วมอภิปรายหรือเนื้อหาสาระของแผนงานหรือโครงการพัฒนา เพื่อสอบถามความคิดเห็นของประชาชน
 2. การถกเถียง เป็นการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งตามวิถีทางประชาธิปไตย เพื่อให้ทราบถึงผลดี ผลเสียในกรณีต่าง ๆ โดยเฉพาะประชาชนในท้องถิ่นที่มีผลกระทบ ทั้งทางบวกและทางลบต่อความเป็นอยู่ของเขา
 3. การให้คำปรึกษาแนะนำ ประชาชนต้องร่วมเป็นกรรมการในคณะกรรมการบริหารโครงการเพื่อให้ความมั่นใจว่า มีเสียงของประชาชนที่ถูกผลกระทบเข้ามีส่วนร่วม รับรู้ และร่วมในการตัดสินใจและการวางแผนด้วย
 4. การสำรวจ เป็นวิธีการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ อย่างทั่วถึง
 5. การประสานงานร่วม เป็นกรรมวิธีที่ประชาชนเข้าร่วมตั้งแต่การคัดเลือกตัวแทนของกลุ่มเข้าไปเป็นแกนนำในการจัดการหรือบริหาร
 6. การจัดทัศนศึกษา เป็นการให้ประชาชนได้เข้าร่วมตรวจสอบข้อเท็จจริง ณ จุดดำเนินการ ก่อนให้มีการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง
 7. การสัมภาษณ์หรือพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับผู้นำ รวมทั้งประชาชนที่ได้รับผลกระทบเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและความต้องการที่แท้จริงของท้องถิ่น
 8. การไต่สวนสาธารณะ เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นต่อนโยบาย กฎ ระเบียบในประเด็นต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อประชาชนโดยรวม
 9. การสาธิต เป็นการใช้เทคนิคการสื่อสารทุกรูปแบบเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนรับทราบอย่างทั่วถึงและชัดเจน อันจะเป็นแรงจูงใจให้เข้ามามีส่วนร่วม
 10. การรายงานผล เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทบทวนและสะท้อนผลการตัดสินใจต่อโครงการอีกครั้งหนึ่ง หากมีการเปลี่ยนแปลงจะได้แก้ไขได้ทันที่
- ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า กรรมวิธีในการมีส่วนร่วมของประชาชน มีหลายวิธี เช่น การเข้าร่วมประชุมอภิปรายเพื่อถกเถียง โต้แย้ง และแสดงความคิดเห็นตามหลักของวิถีประชาธิปไตย

การประสานงานร่วม การสัมภาษณ์หรือพูดคุย การสาธิต และต้องมีการรายงานผลเพื่อสะท้อนผลการปฏิบัติให้ประชาชนทุกคนได้รับทราบการปฏิบัติงาน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ได้มีนักวิชาการ นักบริหารได้ให้นิยามไว้อย่างมากมาย สมใจ ลักษณะ (2544, หน้า 7) กล่าวว่า การมีประสิทธิภาพในการทำงานของตัวบุคคล หมายถึง การทำงานให้เสร็จ โดยสูญเวลาและเสียพลังงานน้อยที่สุด ได้แก่ การทำงานได้เร็ว และได้งานที่ดี บุคลากรที่มีประสิทธิภาพในการทำงาน เป็นบุคลากรที่ตั้งใจในการปฏิบัติงาน เต็มความสามารถ ใช้กลวิธีหรือเทคนิคการทำงานที่จะสร้างผลงานได้มาก เป็นผลงานที่มีคุณภาพเป็นที่น่าพอใจโดยสิ้นเปลือง ต้นทุน ค่าใช้จ่าย พลังงาน และเวลาน้อยที่สุด

มิลเล็ท (Millet, 1954, p. 4) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ผลการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ และได้รับผลกำไรจากการปฏิบัติงาน ซึ่งความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจในการบริการให้กับประชาชน โดยพิจารณาจาก

1. การให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน
2. การให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา
3. การให้บริการอย่างเพียงพอ
4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง
5. การให้บริการอย่างก้าวหน้า

ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า “ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน” ซึ่งแนวคิดส่วนใหญ่จะเน้นในเรื่องผลการปฏิบัติงาน เมื่อบุคลากรมีผลของการปฏิบัติงานดีคู่กับการลงทุน ก็ถือได้ว่าการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูง ถ้าผลของการปฏิบัติงานไม่ดี ไม่คู่กับการลงทุน ก็ถือได้ว่าประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่ำ

มาโนช สุขฤกษ์ และคณะ (2523 อ้างอิงใน สถิต คำลาเลี้ยง, 2544, หน้า 18-19) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานว่า ประกอบด้วยปัจจัยหลัก 3 ปัจจัยด้วยกัน คือ

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่
 - 1.1 เพศ
 - 1.2 จำนวนสมาชิกในครอบครัว
 - 1.3 อายุ
 - 1.4 ระยะเวลาในการทำงาน
 - 1.5 สถิติปัญญา

- 1.6 ระดับการศึกษา
- 1.7 บุคลิกภาพ
2. ปัจจัยที่ได้รับมาจากงาน ได้แก่
 - 2.1 ชนิดของงาน
 - 2.2 ทักษะความชำนาญ
 - 2.3 สถานภาพทางอาชีพ
 - 2.4 สถานภาพทางภูมิศาสตร์
 - 2.5 ขนาดของธุรกิจ
3. ปัจจัยที่ควบคุมได้โดยฝ่ายบริหาร
 - 3.1 ความมั่นคง
 - 3.2 รายได้
 - 3.3 สวัสดิการ
 - 3.4 โอกาสก้าวหน้าในงาน
 - 3.5 สภาพการทำงาน
 - 3.6 ผู้ร่วมงาน
 - 3.7 ความรับผิดชอบ
 - 3.8 การจัดการ

สมพงษ์ เกษมสิน (2519, หน้า 271–273) ได้พูดถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคคลในการปฏิบัติงานว่า มีปัจจัยหลายประการที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล ซึ่งได้แก่ 1) กิจกรรมในงานและนอกงาน 2) การรับเสถียรภาพ 3) ระดับความปรารถนา 4) กลุ่มอ้างอิง 5) เพศ 6) ภูมิหลังทางวัฒนธรรม 7) การศึกษา 8) ประสบการณ์ 9) ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

อาจสรุปได้ว่า “ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน” มีปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพนั้น อาจเกิดจากปัจจัยส่วนบุคคล หรือที่เรียกว่าปัจจัยภายใน อาทิ ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความถนัด ประสบการณ์ พฤติกรรมส่วนบุคคล และปัจจัยภายนอกขึ้นกับ องค์การ โครงสร้าง วัฒนธรรมองค์การ เหตุการณ์ สถานการณ์ เพื่อนร่วมงาน ค่าจ้างค่าตอบแทน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ อาจเป็นตัวกำหนดให้ผลการปฏิบัติงาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธวัชกุล ยุคคุณธรรม (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจนครบาลบางมด กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา

พบว่า ข้าราชการสถานีตำรวจนครบาลบางมดที่มีระยะเวลาในการรับราชการต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน

ศักรินทร์ วิชาธรรม (2552) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสืบสวนปราบปรามอาชญากรรมของข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 7 ผลการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนในกองบังคับการกองปราบปราม กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่มีชั้นยศต่างกัน มีการปฏิบัติหน้าที่ไม่แตกต่างกัน

ราชน อิ่มใจ (2551) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนในกองบังคับการกองปราบปราม กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผลการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนในกองบังคับการกองปราบปราม กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่มีสถานภาพสมรส ชั้นยศ อายุ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีการปฏิบัติหน้าที่ไม่แตกต่างกัน

สุรพันธ์ มั่งคองดี (2541) ปัญหาอุปสรรคด้านงานการบริหารงานสืบสวนสอบสวนที่สำคัญประการหนึ่ง ได้แก่ ปัญหาด้านการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งผลการวิจัยเรื่องพยานหลักฐานในคดีอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ พบว่า ในการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ต้องประสบปัญหาสำคัญ คือ ความสามารถทางเทคนิคของผู้สืบสวน ความจำเป็นในการเพิ่มทักษะการเรียนรู้ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ความยากลำบากในการแกะรอยผู้บุกรุกเข้าสู่ระบบ ปัญหาในการซักถามและรวบรวมพยานหลักฐาน การขาดสถิติและความรู้เกี่ยวกับรูปแบบและลักษณะของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ความยากลำบากในการติดตามวิวัฒนาการทางคอมพิวเตอร์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ข้อจำกัดในการปรับใช้กฎหมายลักษณะพยานกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์

วชิราธร ภูมรินทร์ (2551) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการปราบปรามสื่อลามกอนาจารบนอินเทอร์เน็ต ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผลการศึกษา พบว่า อุปสรรคในการปฏิบัติงานการปราบปรามสื่อลามกอนาจารบนอินเทอร์เน็ตในด้านต่าง ๆ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกำลังพล มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด กล่าวคือ ปริมาณคดีที่ต้องมีการป้องกันและปราบปรามมีปริมาณมากกว่ากำลังเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติงานอยู่จริง ทำให้การปราบปรามไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร รองลงมา คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือที่ยังขาดความพร้อมในด้านเครื่องมืออุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมถึงเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารยังล้าสมัย และชำรุด ไม่สามารถนำมาใช้งานได้อย่างสมบูรณ์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

คือ ด้านงบประมาณ ซึ่งพบว่า มิใช่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน จึงจำเป็นที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ควรขอตั้งงบประมาณจาก รัฐบาลเพื่อการสนับสนุนงานในด้านดังกล่าว

สมศักดิ์ สุไต้ทอง (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จากการศึกษา พบว่า ในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจ มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแวดล้อมในด้านความพร้อมของบุคลากร ด้านงบประมาณ สวัสดิการ ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ ด้านการประสานงาน และด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ

วีระศักดิ์ ประพันธ์วิทย์ (2551) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจรถไฟกองกำกับการ 1 กองบังคับการตำรวจรถไฟ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จากการศึกษา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการปฏิบัติงานด้านการควบคุมบังคับบัญชา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ คือ ผู้บังคับบัญชาให้การดูแลเอาใจใส่ในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นอย่างดี เมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติงาน ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถเข้าปรึกษาขอรับการชี้แนะจากผู้บังคับบัญชาได้เสมอ และผู้บังคับบัญชาใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการควบคุมบังคับบัญชา มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

นัยนรัตน์ งามแสง (2547) ได้ทำการศึกษา เรื่อง อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ศึกษาเฉพาะกรณีปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดปัญหาอาชญากรรมบนอินเทอร์เน็ต ผลการศึกษาพบว่า อินเทอร์เน็ตขยายตัวอย่างรวดเร็ว อาชญากรรมบนอินเทอร์เน็ตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่จำนวนบุคลากรด้านความปลอดภัยคอมพิวเตอร์และเครือข่ายกลับมีจำนวนจำกัด ซึ่งไม่เพียงพอ ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีและอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ของบุคลากรในสายกระบวนการยุติธรรม อีกทั้งประเทศไทยยังไม่มีกำหนดนโยบายที่เฉพาะเจาะจงในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมบนอินเทอร์เน็ต ทำให้แนวทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรมบนอินเทอร์เน็ตไม่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันทำให้เกิดผลเป็นรูปธรรมชัดเจน

มุกตา มากวิจิตร (2554) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ดูแลเว็บไซต์ภาคเอกชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมบนอินเทอร์เน็ต จากการศึกษา พบว่า ผู้ดูแลเว็บไซต์ภาคเอกชนมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือกับสมาคมหรือหน่วยงานของภาครัฐในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมบนอินเทอร์เน็ตเป็นอย่างดี และมีจิตอาสาในการช่วยเหลือหน่วยงานของภาครัฐอย่างเต็มที่ ซึ่งการที่ผู้ดูแลเว็บไซต์มีจิตอาสาและมีความตั้งใจที่จะร่วมกันทำงาน เพื่อป้องกันและปราบปรามไม่ให้เกิดการกระทำผิดบนเว็บไซต์นับเป็นสิ่งที่ดี

อย่างมาก เนื่องจากการที่จะทำงานในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานอื่น โดยเฉพาะในรูปแบบอาชญากรรมบนอินเทอร์เน็ตที่มีลักษณะพิเศษ สามารถเกิดได้รวดเร็ว ค้นหาพยานหลักฐานได้ค่อนข้างยาก

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยกำหนดตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ใช้ในการศึกษา ดังต่อไปนี้

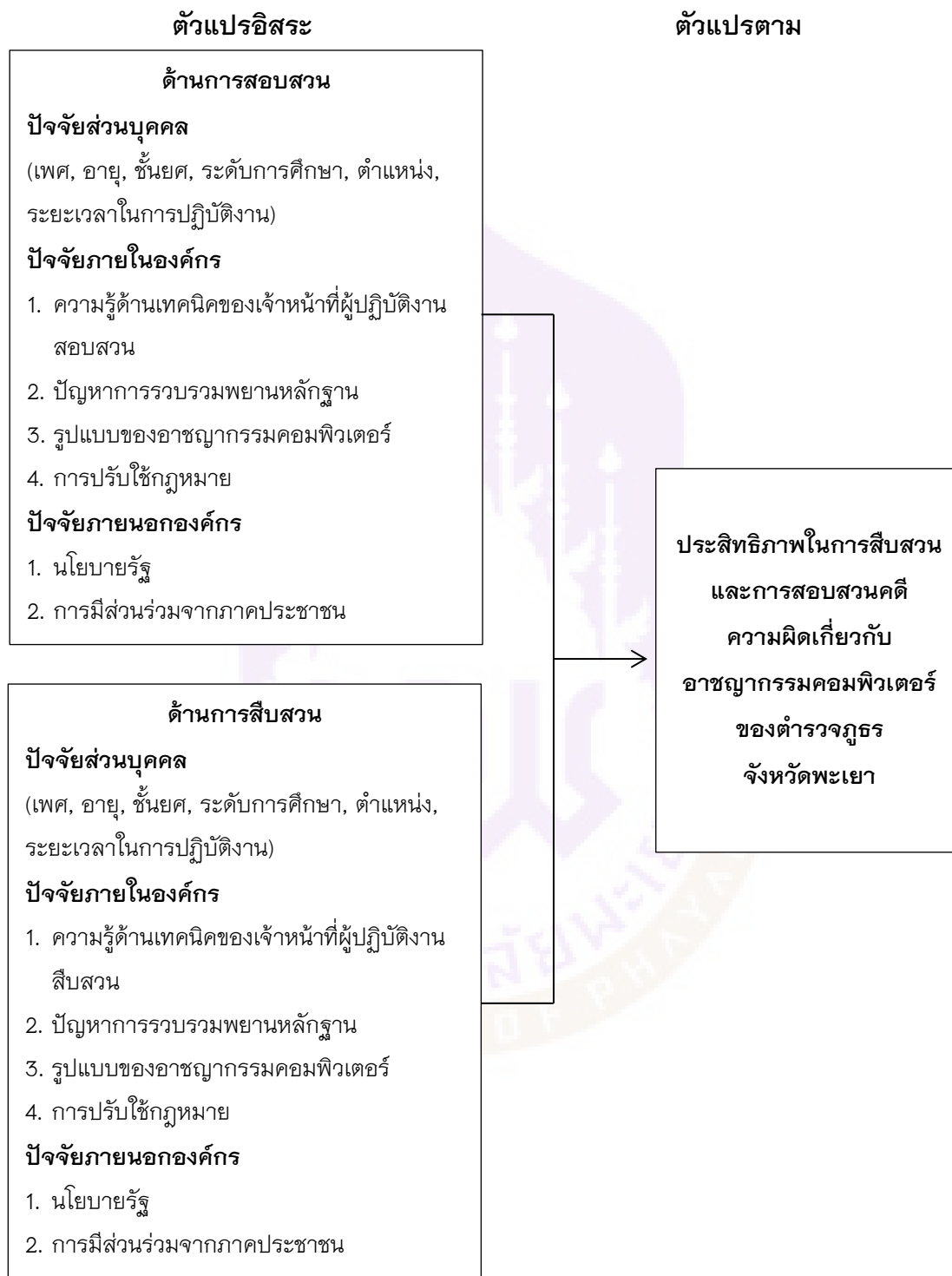
ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นยศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน
2. ปัจจัยภายในองค์กร ได้แก่ ความรู้ด้านเทคนิคของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานสืบสวนและงานสอบสวน, ปัญหาการรวบรวมพยานหลักฐาน, รูปแบบของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์, การปรับใช้กฎหมาย
3. ปัจจัยภายนอกองค์กร ได้แก่ นโยบายรัฐและการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานสอบสวน และสืบสวนในการรับมือกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ของตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา

กรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพ 5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสำรวจเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลก่อนนำไปพัฒนาเป็นเครื่องมือที่มีความเป็นมาตรฐานซึ่งทำให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือได้ และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับหน่วยงานได้อย่างแท้จริง

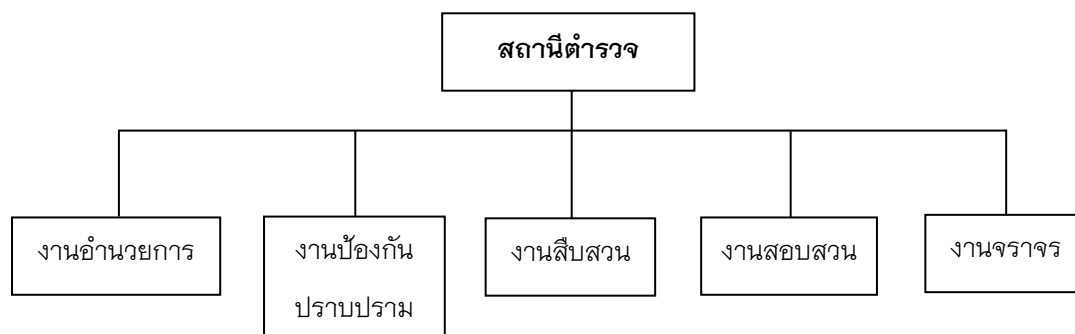
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการศึกษา คือ ข้าราชการตำรวจผู้ปฏิบัติงานในสายงานสืบสวน และสายงานสอบสวนทั้งหมดในสังกัด ตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา จำนวนทั้งสิ้น 204 นาย แบ่งเป็น

1. ผู้ปฏิบัติงานในสายงานสอบสวน จำนวน 55 นาย
2. ผู้ปฏิบัติงานในสายงานสืบสวน จำนวน 149 นาย

ทั้งนี้ เนื่องจากการแบ่งโครงสร้างการปฏิบัติงานในสถานีตำรวจ ที่กำหนดไว้ตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ 537/2555 ลงวันที่ 27 กันยายน 2555 เรื่อง กำหนดอำนาจหน้าที่ของตำแหน่งในสถานีตำรวจ โดยแบ่งโครงสร้างของสถานีตำรวจไว้เป็น 6 รูปแบบ ตามระดับตำแหน่งของหัวหน้าสถานีตำรวจ และจำนวนของรองผู้กำกับการที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้างานแต่ละแผนกภายในสถานีตำรวจ ได้แก่ รูปแบบที่มีตำแหน่งหัวหน้าสถานีตำรวจเป็นผู้กำกับการสารวัตรใหญ่ และสารวัตร

ในแต่ละสถานีตำรวจ ทั้งสถานีตำรวจนครบาลและสถานีตำรวจภูธร แบ่งงานภายในสถานีตำรวจออกเป็น 5 สายงาน ตามโครงสร้างดังนี้



ภาพ 6 โครงสร้างแบ่งงานภายในสำนักงานตำรวจ 5 สายงาน

ที่มา: คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ 537/2555 ลงวันที่ 27 กันยายน 2555

เรื่อง กำหนดอำนาจหน้าที่ของตำแหน่งในสำนักงานตำรวจ

เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ตรงตามวัตถุประสงค์ และได้ข้อมูลที่ถูกต้องจากผู้ปฏิบัติงานจริงในสายงานสืบสวน และสายงานสอบสวน ผู้วิจัยจึงกำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในสายงานสืบสวน และสายงานสอบสวนทั้งหมด ในสังกัด ตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา (จากการสำรวจอัตราตำแหน่งปฏิบัติงานจริงของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัด ตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา ในเดือน มกราคม 2560)

ตาราง 1 แสดงขนาดของประชากรในสายงานสืบสวนและสอบสวน จำแนกตามหน่วยงาน

ลำดับ	หน่วยงาน	กำลังพล เจ้าหน้าที่สายงาน พนักงานสอบสวน		
		(นาย)	สืบสวน (นาย)	(นาย)
1.	ตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา (ส่วนกลาง)	49	-	-
2.	กองกำกับการสืบสวน ตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา	83	30	-
3.	สถานีตำรวจภูธรเมือง พะเยา	167	12	9
4.	สถานีตำรวจภูธรจุน	99	10	5
5.	สถานีตำรวจภูธรเชียงคำ	150	20	4

ตาราง 1 (ต่อ)

ลำดับ	หน่วยงาน	กำลังพล	เจ้าหน้าที่สายงาน	พนักงานสอบสวน
		(นาย)	สืบสวน (นาย)	(นาย)
6.	สถานีตำรวจภูธรภูซาง	106	10	4
7.	สถานีตำรวจภูธรปง	82	12	4
8.	สถานีตำรวจภูธร ภูกามยาว	81	10	4
9.	สถานีตำรวจภูธร ดอกคำใต้	124	14	6
10.	สถานีตำรวจภูธรเขียงม่วน	70	11	4
11.	สถานีตำรวจภูธรแม่กา	71	10	6
12.	สถานีตำรวจภูธรแม่ใจ	94	10	3
13.	กลุ่มงานสอบสวน ฯ	6	-	6
รวม		1,182	149	55

หมายเหตุ: ข้อมูลจากฝ่ายกำลังพล ตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา ณ มกราคม 2560

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งได้รับการพัฒนาว่ามีทั้งความตรง (Validity) และความเที่ยง (Reliability) ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสอบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์และความรู้ทางเทคนิคของผู้ปฏิบัติงานสอบสวน และสืบสวน

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสอบสวนและสืบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ได้พัฒนาขึ้นมาใหม่ โดยการร่วมระดมความคิดเห็น และกำหนดหัวข้อต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย และได้รับการตรวจสอบคุณภาพและความน่าเชื่อถือ (Reliability) โดยกองกำกับการสืบสวน ตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา และกลุ่มงานสอบสวนตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา ซึ่งเป็นหน่วยงานส่วนกลางที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการ

ควบคุมและกำกับการนำนโยบายไปปฏิบัติในการสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ของตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา

ภายหลังจากผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยกองกำกับการสืบสวน ตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา และกลุ่มงานสอบสวนตำรวจภูธรจังหวัดพะเยาแล้ว จึงเสนอแบบสอบถามเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบคุณภาพ ได้แก่

1. พันตำรวจเอก ธรรมศักดิ์ ปิ่นทอง รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดน่าน ปฏิบัติราชการตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา หัวหน้าคณะทำงานตรวจสอบข้อมูลข่าวสารทางสื่อสังคมออนไลน์ และวิเคราะห์อาชญากรรมทางสื่อสังคมออนไลน์ของตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา

2. พันตำรวจเอก บวร ไชยคำ ผู้กำกับการ (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน ตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา

3. ดร.รัชนีศรี เกียรติบุตร อาจารย์สาขาวิชารัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

ชนิดหรือแบบของมาตรวัดแบบสอบถาม ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ใช้มาตรวัดแบบมาตราส่วนประเมินค่าตามวิธีของลิเกิร์ต (Likert) โดยให้มีระดับวัด 5 ระดับความคิดเห็น คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตามระดับความคิดเห็น ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

การแปลความหมายของคะแนน ให้คะแนนเฉลี่ยของประชากร เป็นเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนน โดยกำหนดระดับดังนี้

คะแนน	ระดับ
4.50–5.00	มากที่สุด
3.50–4.49	มาก
2.50–3.49	ปานกลาง
1.50–2.49	น้อย
1.00–1.49	น้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาครั้งนี้ โดยแบ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ทาง คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

ผู้ศึกษาได้ค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากหนังสือเอกสารต่าง ๆ เช่น รายงานประจำปี บทความ เอกสารสิ่งพิมพ์ ข้อมูลสถิติ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ภายหลังจากที่ได้ทำการเก็บข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ข้อมูลทั้งหมดจะนำมาดำเนินการลงรหัสและนำข้อมูลเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยประสิทธิภาพในการสืบสวนและการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ของตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ถึงประสิทธิภาพในการสืบสวนและการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ของตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา และเพื่อทราบแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาทักษะของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานสอบสวนและสายงานสืบสวน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปราบปรามอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ของตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา ซึ่งได้ทำการศึกษาจากข้าราชการตำรวจผู้ปฏิบัติงานในสายงานสอบสวน จำนวน 55 นาย และสายงานสืบสวน ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา จำนวน 149 นาย รวมทั้งสิ้น 204 นาย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา ผลการสำรวจข้อมูลปรากฏ ดังนี้

ด้านสอบสวน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตาราง 2 แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
สังกัด		
กลุ่มงานสอบสวนฯ	6	10.91
สถานีตำรวจภูธรเมืองพะเยา	9	16.36
สถานีตำรวจภูธรจุน	5	9.09
สถานีตำรวจภูธรเชียงคำ	4	7.27
สถานีตำรวจภูธรภูซาง	4	7.27
สถานีตำรวจภูธรปง	4	7.27
สถานีตำรวจภูธรภูกามยาว	4	7.27
สถานีตำรวจภูธรดอกคำใต้	6	10.91
สถานีตำรวจภูธรเชียงม่วน	4	7.27
สถานีตำรวจภูธรแม่กา	6	10.91
สถานีตำรวจภูธรแม่ใจ	3	5.45

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	54	98.2
หญิง	1	1.8
ตำแหน่ง		
รอง สว.	15	27.27
สว.	24	43.64
รอง ผกก.	12	21.82
ผกก.	4	7.27
ระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านสอบสวน		
1-5 ปี	6	10.91
6-10 ปี	13	23.64
11-15 ปี	15	27.27
มากกว่า 15 ปี	21	38.18
ระดับการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	32	58.18
ปริญญาโท	23	41.82
ปริญญาเอก	-	-
ระดับชั้นยศ		
ร.ต.ต.-ร.ต.อ.	15	27.27
พ.ต.ต.-พ.ต.ท.	36	65.45
พ.ต.อ.	4	7.27

จากการวิเคราะห์ในตาราง 2 พบว่า ประชากรสำรวจ มีหน่วยงานที่สังกัดรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. กลุ่มงานสอบสวนฯ จำนวน 6 นาย ร้อยละ 10.91
2. สถานีตำรวจภูธรเมืองพะเยา จำนวน 9 นาย ร้อยละ 16.36
3. สถานีตำรวจภูธรจุน จำนวน 5 นาย ร้อยละ 9.09
4. สถานีตำรวจภูธรเชียงคำ จำนวน 4 นาย ร้อยละ 7.27
5. สถานีตำรวจภูธรภูซาง จำนวน 4 นาย ร้อยละ 7.27
6. สถานีตำรวจภูธรปง จำนวน 4 นาย ร้อยละ 7.27

7. สถานีตำรวจภูธรภูพานยาว จำนวน 4 นาย ร้อยละ 7.27
8. สถานีตำรวจภูธรดอกคำใต้ จำนวน 6 นาย ร้อยละ 10.91
9. สถานีตำรวจภูธรเชียงม่วน จำนวน 4 นาย ร้อยละ 7.27
10. สถานีตำรวจภูธรแม่กา จำนวน 6 นาย ร้อยละ 10.91
11. สถานีตำรวจภูธรแม่ใจ จำนวน 3 นาย ร้อยละ 5.45

เพศ ของประชากร มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. เพศชาย จำนวน 54 นาย ร้อยละ 98.2
2. เพศหญิง จำนวน 1 นาย ร้อยละ 1.8

ตำแหน่ง ของประชากร มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. รอง สว. จำนวน 15 นาย ร้อยละ 27.27
2. สว. จำนวน 24 นาย ร้อยละ 43.64
3. รอง ผกก. จำนวน 12 นาย ร้อยละ 21.82
4. ผกก. จำนวน 4 นาย ร้อยละ 7.27

ประชากรมีระยะเวลาในการปฏิบัติราชการในสายงานสอบสวน รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. อายุราชการตั้งแต่ 1-5 ปี จำนวน 6 นาย ร้อยละ 10.91
2. อายุราชการตั้งแต่ 6-10 ปี จำนวน 13 นาย ร้อยละ 23.64
3. อายุราชการตั้งแต่ 11-15 ปี จำนวน 15 นาย ร้อยละ 27.27
4. อายุราชการมากกว่า 15 ปี ขึ้นไป จำนวน 21 นาย ร้อยละ 38.18

ประชากรมีระดับการศึกษาสูงสุด รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ปริญญาตรี จำนวน 32 นาย ร้อยละ 58.18
2. ปริญญาโท จำนวน 23 นาย ร้อยละ 41.82
3. ปริญญาเอก จำนวน - นาย ร้อยละ -

ประชากรมีชั้นยศ รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ร.ต.ต.-ร.ต.อ. จำนวน 15 นาย ร้อยละ 27.27
2. พ.ต.ต.-พ.ต.ท. จำนวน 36 นาย ร้อยละ 65.45
3. พ.ต.อ. จำนวน 4 นาย ร้อยละ 7.27

ตาราง 3 แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ในห้วงระยะเวลาไม่เกิน 3 ปี ที่ผ่านมา ท่านเคยเข้ารับการอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพการสอบสวนเกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์		
ไม่เคย	31	56.36
เคย	24	43.64

ตาราง 4 แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนครั้งเคยเข้ารับการอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพการสอบสวนเกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์		
1-3	20	83.3
4-6	4	16.7
7-9	-	-
10 ขึ้นไป	-	-

ตาราง 5 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	จำนวน ประชากร /ร้อยละ	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
4. ท่านเข้าใจความหมายของ สิ่งต่าง ๆ ที่ควรทราบ เกี่ยวกับ คอมพิวเตอร์ และการใช้งานใน ระบบเครือข่าย เช่น Hosting, ISP, Protocol, Log File, FTP มากน้อยเพียงใด	คน	7	23	20	5	-	2.42	0.83
	ร้อยละ	12.73	41.82	36.36	9.09	-		

จากการวิเคราะห์ในตาราง 5 พบว่า ในด้านความรู้ทางเทคนิคการสอบสวนของ ผู้ปฏิบัติงานในสายงานสอบสวน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61 อยู่ในระดับปานกลาง โดยใน ประเด็นความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของคอมพิวเตอร์ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับกรกระทำผิด โดยเป็นวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ถูกกระทำต่อ เช่น การเปลี่ยนแปลงข้อมูล, Hacker, ไวรัส คอมพิวเตอร์ เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 2.78 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ประเด็นความเข้าใจเกี่ยวกับการกระทำผิดที่มีคอมพิวเตอร์เข้ามาเกี่ยวข้องในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชญากรรมเกี่ยวกับการล่อลวงเด็ก, การค้าประเวณีผ่านสื่อ สังคมออนไลน์, การค้ายาเสพติด เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.76 อยู่ในระดับปานกลาง และ ประเด็นความเข้าใจความหมายของสิ่งต่าง ๆ และสิ่งที่ควรรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เช่น Hosting, ISP, Protocol, Log File, FTP มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 2.42 อยู่ในระดับน้อย

การรวบรวมพยานหลักฐาน

ตาราง 6 แสดงระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเด็นคำถาม	จำนวน ประชากร /ร้อยละ	ระดับความคิดเห็น					มาก ที่สุด	\bar{X}	S.D.
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก				
การรวบรวมพยานหลักฐาน							3.04	0.30	
หลักการทั่วไปในการรักษาความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐาน							2.67	0.41	
1. ท่านเข้าใจเรื่อง “การยืนยัน ว่าเป็นพยานหลักฐานที่ แท้จริง” (Authentication of Evidence)” ในส่วนของ พยานหลักฐานทาง อิเล็กทรอนิกส์ มากน้อย เพียงใด	คน ร้อยละ	4 7.27	15 27.27	31 56.36	5 9.09	-	2.67	0.75	
2. ท่านเข้าใจเรื่อง “การรักษา ห่วงโซ่ของพยานหลักฐาน (Chain of Custody) ” ในส่วนของพยานหลักฐาน ทางอิเล็กทรอนิกส์ว่า ณ เวลานั้น ๆ พยานหลักฐาน ชิ้นนั้นอยู่ภายใต้ ความครอบครองของใคร มากน้อยเพียงใด	คน ร้อยละ	5 9.09	14 25.45	33 60.00	3 5.45	-	2.62	0.73	
3. ท่านเข้าใจเรื่อง “การยืนยัน ในความถูกต้องของ พยานหลักฐาน (Evidence Validation)” ในส่วนของ พยานหลักฐานทาง อิเล็กทรอนิกส์ว่าสามารถ ยืนยันความถูกต้องได้ว่า ข้อมูลที่อยู่ภายในอุปกรณ์นั้น จะยังคงอยู่สภาพเดิม ไม่ถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไข มากน้อยเพียงใด	คน ร้อยละ	3 5.45	16 29.09	30 54.55	6 10.91	-	2.71	0.74	

ตาราง 6 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	จำนวน ประชากร /ร้อยละ	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
กฎในการรักษาความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์								3.27	0.35
4. ท่านเข้าใจ “กฎข้อที่ 1 ต้องไม่ กระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ใด ๆ ในพยานหลักฐาน” ในส่วนขอพยานหลักฐานทาง อิเล็กทรอนิกส์ มากน้อยเพียงใด	คน ร้อยละ	1 1.82	5 9.09	33 60.00	13 23.64	3 5.45	3.22	0.76	
5. “กฎข้อที่ 2 กรณีที่มี ความจำเป็นไม่สามารถ หลีกเลี่ยงการเปลี่ยนแปลงของ พยานหลักฐานได้ ต้องสามารถ อธิบายได้ และพยายามให้เกิด การเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุดเท่าที่ จะเป็นไปได้” ในส่วนของ พยานหลักฐานทาง อิเล็กทรอนิกส์	คน ร้อยละ	1 1.82	8 14.55	30 54.55	15 27.27	1 1.82	3.13	0.75	
6. ท่านเข้าใจ “กฎข้อที่ 3 บันทึก รายละเอียดต่าง ๆ ทุกขั้นตอน ที่กระทำกับพยานหลักฐานทาง อิเล็กทรอนิกส์ และหากใช้ เครื่องมืออื่นที่ได้รับมาตรฐาน เช่นเดียวกันจะต้องได้รับ ผลลัพธ์แบบเดียวกัน” มากน้อยเพียงใด	คน ร้อยละ	- -	9 16.36	25 45.45	20 36.36	1 1.82	3.24	0.74	
7. ท่านเข้าใจ “กฎข้อที่ 4 ผู้ที่เป็น เจ้าของคดี ต้องทำให้แน่ใจว่า ได้ปฏิบัติตามถูกต้องตามกฎหมาย และกฎในการรักษา ความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐาน ทางอิเล็กทรอนิกส์” มากน้อย เพียงใด	คน ร้อยละ	1 1.82	1 1.82	20 36.36	23 41.82	10 18.18	3.73	0.85	
8. ท่านประสบปัญหาในการ รวบรวมพยานหลักฐานทาง อิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับ การกระทำผิดและ หาตัวผู้กระทำผิดคดี อาชญากรรมคอมพิวเตอร์	คน ร้อยละ	1 1.82	15 27.27	25 45.45	10 18.18	4 7.27	3.02	0.91	

จากการวิเคราะห์ในตาราง 6 พบว่า ในด้านการรวบรวมพยานหลักฐาน โดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.04 อยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็น “กฎข้อที่ 4 ผู้ที่เป็นเจ้าของคดีต้องทำให้แน่ใจว่าได้ปฏิบัติตามกฎหมายและกฎในการรักษาความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์” มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 3.75 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ประเด็น “กฎข้อที่ 3 บันทึกรายละเอียดต่าง ๆ ทุกขั้นตอนที่กระทำกับพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ และหากใช้เครื่องมืออื่นที่ได้รับมาตรฐานเช่นเดียวกันจะต้องได้รับผลลัพธ์แบบเดียวกัน” มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24 อยู่ในระดับปานกลาง และประเด็น การประสบปัญหาในการรวบรวมพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับการกระทำความผิด และหาตัวผู้กระทำความผิดคืออาชญากรรมคอมพิวเตอร์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 3.02 อยู่ในระดับปานกลาง

การตรวจสอบพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์

ตาราง 7 แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเด็นคำถาม	จำนวน	ร้อยละ
การตรวจสอบพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์		
1. ตรวจสอบได้ว่า มีข้อมูลใดบ้างอยู่ในเครื่องคอมพิวเตอร์		
ทำได้	32	58.18
ทำไม่ได้	23	41.82
2. ตรวจสอบเปรียบเทียบกับข้อมูลตัวอย่าง หรือค้นหาคำพูดที่อาจเกี่ยวข้องกับคดี		
ทำได้	35	63.64
ทำไม่ได้	20	36.36
3. ตรวจสอบวันและเวลาที่ข้อมูลถูกสร้างขึ้น ถูกลบ หรือถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไข		
ทำได้	24	43.64
ทำไม่ได้	31	56.36
4. การขอสำเนาข้อมูลไฟล์บางประเภท เช่น ไฟล์วีดีโอ, ไฟล์เพลง, ไฟล์เอกสาร เป็นต้น		
ทำได้	40	72.73
ทำไม่ได้	15	27.27
5. การกู้ข้อมูลที่ถูกลบไปแล้ว		
ทำได้	18	32.73
ทำไม่ได้	37	67.27

จากการวิเคราะห์ตาราง 7 พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานสอบสวน ประสบปัญหามากที่สุดในการกู้ข้อมูลที่ถูกลบไปแล้ว ซึ่งไม่สามารถทำได้ จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 67.27 รองลงมา คือ การตรวจสอบวันและเวลาที่ข้อมูลถูกสร้างขึ้น ถูกลบหรือถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไข ซึ่งไม่สามารถทำได้ จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 56.36 และประสบปัญหาน้อยที่สุดในการขอสำเนาข้อมูลไฟล์บางประเภท เช่น ไฟล์วีดีโอ, ไฟล์เพลง, ไฟล์เอกสาร เป็นต้น ซึ่งไม่สามารถทำได้ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27

รูปแบบของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์

ตาราง 8 แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเด็นคำถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. ท่านเคยทำคดีกรณีหมิ่นประมาท		
ไม่เคย	34	61.82
เคย	21	38.18
2. ท่านเคยทำคดีการฉ้อโกงทางคอมพิวเตอร์		
ไม่เคย	40	72.73
เคย	15	27.27
3. ท่านเคยทำคดีความผิดเกี่ยวกับมั่นคง		
ไม่เคย	43	78.18
เคย	12	21.82
4. ท่านเคยทำคดีการเจาะระบบหรือเว็บไซต์		
ไม่เคย	54	98.18
เคย	1	1.82
5. ท่านเคยทำคดีการส่งต่อภาพติดต่อลามกอนาจารทางอีเมลล์		
ไม่เคย	43	78.18
เคย	12	21.82
6. ท่านเคยทำคดีการขโมยชื่อโดเมน		
ไม่เคย	55	100.00
เคย	-	-

ตาราง 8 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	จำนวน	ร้อยละ
7. ท่านเคยทำคดีเว็บไซต์ลามกอนาจาร		
ไม่เคย	49	89.09
เคย	6	10.91
8. ท่านเคยทำคดีเว็บไซต์ขายของผิดกฎหมาย		
ไม่เคย	52	94.55
เคย	3	5.45
9. ท่านเคยทำคดีเว็บไซต์การพนัน		
ไม่เคย	39	86.67
เคย	6	13.33

จากการวิเคราะห์ในตาราง 8 พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานสอบสวน เคยทำคดีกรณีหมิ่นประมาท มากที่สุด จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 38.18 รองลงมา คือ คดีการฉ้อโกงทางคอมพิวเตอร์ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27 และมีประสบการณ์น้อยที่สุดในการทำคดีการขโมยชื่อโดเมน ซึ่งไม่มีเจ้าหน้าที่คนใด เคยทำคดีเกี่ยวกับการขโมยชื่อโดเมนมาก่อน

ตาราง 9 แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเด็นคำถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. จำนวนครั้งที่เคยทำคดีกรณีหมิ่นประมาท		
1-3	16	76.19
4-6	5	23.81
7-9	-	-
10 ครั้งขึ้นไป	-	-
2. ท่านเคยทำคดีการฉ้อโกงทางคอมพิวเตอร์		
1-3	11	73.33
4-6	4	26.67
7-9	-	-
10 ครั้งขึ้นไป	-	-

ตาราง 9 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	จำนวน	ร้อยละ
3. ท่านเคยทำคดีความผิดเกี่ยวกับมั่นคง		
1-3	9	75.00
4-6	3	25.00
7-9	-	-
10 ครั้งขึ้นไป	-	-
4. ท่านเคยทำคดีการเจาะระบบหรือเว็บไซต์		
1-3	1	100.00
4-6	-	-
7-9	-	-
10 ครั้งขึ้นไป	-	-
5. ท่านเคยทำคดีการส่งต่อภาพตัดต่อลามกอนาจารทางอีเมล		
1-3	11	91.67
4-6	1	8.33
7-9	-	-
10 ครั้งขึ้นไป	-	-
6. ท่านเคยทำคดีการขโมยชื่อโดเมน		
1-3	-	-
4-6	-	-
7-9	-	-
10 ครั้งขึ้นไป	-	-
7. ท่านเคยทำคดีเว็บไซต์ลามกอนาจาร		
1-3	6	100.00
4-6	-	-
7-9	-	-
10 ครั้งขึ้นไป	-	-

ตาราง 9 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	จำนวน	ร้อยละ
8. ท่านเคยทำคดีเว็บไซต์ขายของผิดกฎหมาย		
1-3	3	100.00
4-6	-	-
7-9	-	-
10 ครั้งขึ้นไป	-	-
9. ท่านเคยทำคดีเว็บไซต์การพนัน		
1-3	5	83.33
4-6	1	16.67
7-9	-	-
10 ครั้งขึ้นไป	-	-

จากการวิเคราะห์ในตาราง 9 พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานสอบสวน จำนวน 16 คน เคยทำคดีกรณีหมิ่นประมาท มากที่สุด จำนวน 1-3 ครั้ง รองลงมา คือ คดีการฉ้อโกงทางคอมพิวเตอร์ จำนวน 11 คน เคยทำ 1-3 ครั้ง จำนวน และมีประสบการณ์น้อยที่สุดในการทำคดีการขโมยชื่อโดเมน ซึ่งไม่มีเจ้าหน้าที่คนใด เคยทำคดีเกี่ยวกับการขโมยชื่อโดเมนมาก่อน

การปรับใช้กฎหมาย

ตาราง 10 แสดงระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเด็นคำถาม	จำนวน ประชากร /ร้อยละ	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
การปรับใช้กฎหมาย								
ท่านประสบปัญหาในการตีความ บทบัญญัติของกฎหมาย ว่าด้วย การกระทำความผิดทาง คอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 โดยเฉพาะการตีความศัพท์เฉพาะ หรือพฤติการณ์ที่ต้องหาว่า เป็นความผิด เช่น คำว่า “ข้อมูล คอมพิวเตอร์” หมายถึง “ข้อความ” ด้วยข้อมูล “ลามก อนาจาร” ลักษณะอย่างไร เพียงใด จึงจะถือว่า เป็นการลามกอนาจาร หรือคำว่า “ก่อให้เกิดความตื่น ตระหนกแก่ประชาชน” นั้น ต้องมี พฤติการณ์ถึงขั้นไหน มากน้อย เพียงใด	คน	-	4	5	41	5	3.85	0.68
	ร้อยละ	-	7.27	9.09	74.55	9.09		

จากการวิเคราะห์ในตาราง 10 พบว่า ในการปรับใช้กฎหมายส่วนใหญ่เห็นว่า ตนเองประสบปัญหาในการตีความบทบัญญัติของกฎหมาย ว่าด้วย การกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 โดยเฉพาะการตีความศัพท์เฉพาะหรือพฤติการณ์ที่ต้องหาว่าเป็นความผิด เช่น คำว่า “ข้อมูลคอมพิวเตอร์” หมายถึง “ข้อความ” ด้วยข้อมูล “ลามกอนาจาร” ลักษณะอย่างไร เพียงใดจึงจะถือว่าเป็นการลามกอนาจาร หรือคำว่า “ก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน” นั้น ต้องมีพฤติการณ์ถึงขั้นไหน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 อยู่ในระดับมาก โดยส่วนมากมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ จำนวน 41 นาย คิดเป็นร้อยละ 74.55 รองลงมา คือ ระดับปานกลาง และมากที่สุด จำนวน 5 นาย ทั้ง 2 ระดับคิดเป็นร้อยละ 9.09 และน้อยที่สุด คือ ระดับน้อย จำนวน 4 นาย คิดเป็นร้อยละ 7.27

ตาราง 11 แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเด็นคำถาม	จำนวน	ร้อยละ
ประสิทธิภาพการสอบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์		
1. ท่านสามารถหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการกระทำความผิดอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ มาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งเอกสารข้อมูล หรือหลักฐานอื่นใด ที่อยู่ในรูปแบบที่สามารถเข้าใจได้		
ทำได้	53	96.36
ทำไม่ได้	2	3.64
2. ท่านสามารถสามารถเรียกข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์จากผู้ให้บริการเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารผ่านระบบคอมพิวเตอร์หรือจากบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง		
ทำได้	40	72.73
ทำไม่ได้	15	27.27
3. สั่งให้ผู้บริการส่งมอบข้อมูลเกี่ยวกับผู้ใช้บริการที่ต้องเก็บตามมาตรา 26 หรือที่อยู่ในครอบครองหรือควบคุมของผู้ให้บริการแก่พนักงานเจ้าหน้าที่		
ทำได้	41	74.55
ทำไม่ได้	14	25.45
4. ทำสำเนาข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ จากระบบคอมพิวเตอร์ ที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ในกรณี ที่ระบบคอมพิวเตอร์นั้นยังมิได้อยู่ในความครอบครองของพนักงานเจ้าหน้าที่		
ทำได้	42	76.36
ทำไม่ได้	13	23.64
5. สั่งให้บุคคลซึ่งครอบครองหรือควบคุมข้อมูลคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ที่ใช้เก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์ ส่งมอบข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ดังกล่าวให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่		
ทำได้	52	94.55
ทำไม่ได้	3	5.45

ตาราง 11 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	จำนวน	ร้อยละ
ประสิทธิภาพการสอบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์		
6. ตรวจสอบหรือเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลการจราจรทางคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ที่ใช้เก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์ของบุคคลใด อันเป็นหลักฐานหรืออาจใช้เป็นหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือเพื่อสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดและสั่งให้บุคคลนั้นส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลการจราจรทางคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องเท่าที่จำเป็นด้วยก็ได้		
ทำได้	49	89.09
ทำไม่ได้	6	10.91
7. ถอดรหัสลับของข้อมูลคอมพิวเตอร์ของบุคคลใด หรือสั่งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลของรหัสลับของคอมพิวเตอร์ทำการถอดรหัสลับ หรือให้ความร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการถอดรหัสลับดังกล่าว		
ทำได้	29	52.73
ทำไม่ได้	26	47.27
8. ยึดหรืออายัดระบบคอมพิวเตอร์เท่าที่จำเป็น เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการทราบรายละเอียดแห่งความผิดและผู้กระทำความผิด		
ทำได้	54	98.18
ทำไม่ได้	1	1.82
9. สรุปลำนวนคดีอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ได้ตามระยะเวลาที่กำหนด ตั้งประเด็นคำถามทั่วไป		
ทำได้	55	100.00
ทำไม่ได้	-	-
10. ท่านสามารถตั้งประเด็นคำถามทั่วไป		
ทำได้	53	96.36
ทำไม่ได้	2	3.64

ตาราง 11 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	จำนวน	ร้อยละ
ประสิทธิภาพการสอบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์		
11. ท่านสามารถตั้งประเด็นคำถามด้านการเงินและการขโมยข้อมูล		
ทำได้	49	89.09
ทำไม่ได้	6	10.91
12. ท่านสามารถตั้งประเด็นคำถามในคดีล่วงละเมิดต่อเด็ก		
ทำได้	48	87.27
ทำไม่ได้	7	12.73
13. ตั้งประเด็นคำถามในคดีบุกรุกระบบคอมพิวเตอร์		
ทำได้	45	81.82
ทำไม่ได้	10	18.18

จากการวิเคราะห์ตาราง 11 พบว่า ในด้านประสิทธิภาพการสอบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายสอบสวนสามารถสรุปสำนวนคดีอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ได้ตามระยะเวลาที่กำหนด ตั้งประเด็นคำถามทั่วไป ได้ทุกคน คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ สามารถยึดหรืออายัดระบบคอมพิวเตอร์เท่าที่จำเป็น เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการทราบรายละเอียดแห่งความผิดและผู้กระทำผิด ได้จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 98.18 และ ประเด็นที่สามารถทำได้น้อยที่สุด คือ ถอดรหัสลับของข้อมูลคอมพิวเตอร์ของบุคคลใด หรือสั่งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลของรหัสลับของคอมพิวเตอร์ทำการถอดรหัสลับ หรือให้ความร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการถอดรหัสลับดังกล่าว โดยสามารถทำได้ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 52.73

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน
 สอบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสอบสวน

**ตาราง 12 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อประสิทธิภาพ
 การปฏิบัติงานสอบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่
 ฝ่ายสอบสวน ด้านนโยบายรัฐ**

ประเด็นคำถาม	จำนวน ประชากร /ร้อยละ	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
ด้านนโยบายรัฐ							3.07	0.31
1. ท่านเห็นว่า นโยบาย การปราบปรามอาชญากรรม คอมพิวเตอร์ไม่มีความชัดเจน และไม่เป็นรูปธรรม	คน ร้อยละ	- -	4 7.27	11 20.00	36 65.45	4 7.27	3.73	0.71
2. ท่านเห็นว่า นโยบาย การปราบปรามอาชญากรรม คอมพิวเตอร์มีลักษณะแยกส่วน ไม่มีการเชื่อมโยงระหว่าง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้ขาด เอกภาพ เกิดความซ้ำซ้อนใน การปฏิบัติงาน	คน ร้อยละ	- -	5 9.09	9 16.36	35 63.64	6 10.91	3.76	0.77
3. ท่านเห็นว่า นโยบาย การปราบปรามอาชญากรรม คอมพิวเตอร์ที่กำหนดสามารถ นำไปปฏิบัติงานได้อย่างแท้จริง	คน ร้อยละ	1 1.82	30 54.55	15 27.27	8 14.55	1 1.82	2.60	0.83
4. ท่านเห็นว่า นโยบาย การปราบปรามอาชญากรรม คอมพิวเตอร์ได้รับการกำกับ ติดตามจากภาครัฐอย่างจริงจัง	คน ร้อยละ	2 3.64	40 72.73	5 9.09	8 14.55	-	2.35	0.78
5. ท่านเห็นว่า นโยบายกับ การปราบปรามอาชญากรรม คอมพิวเตอร์มีการปรับปรุง อยู่เสมอ ระหว่างการนำไปปฏิบัติ	คน ร้อยละ	- -	10 18.18	38 69.09	7 12.73	-	2.95	0.56
6. ท่านเห็นว่า การปฏิบัติตาม นโยบาย ถูกแทรกแซงทำให้ ไม่สามารถปฏิบัติงานตามนโยบาย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	คน ร้อยละ	5 9.09	13 23.64	17 30.91	18 32.73	2 3.64	2.98	1.05
7. ท่านเห็นว่า การเสนอ นโยบาย ไม่ได้มาจากผู้เคยปฏิบัติงาน ด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์	คน ร้อยละ	- -	10 18.18	28 50.91	17 30.91	-	3.13	0.70

จากการวิเคราะห์ในตาราง 12 พบว่า ในด้านนโยบายรัฐที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสอบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสอบสวน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.07 อยู่ในระดับปานกลาง โดยในประเด็นที่ว่า นโยบายการปราบปรามอาชญากรรมคอมพิวเตอร์มีลักษณะแยกส่วน ไม่มีการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้ขาดเอกภาพ เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 3.76 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ประเด็นเห็นว่า นโยบายการปราบปรามอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ไม่มีความชัดเจน และไม่เป็นรูปธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 อยู่ในระดับมาก และประเด็นนโยบายการปราบปรามอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ได้รับการกำกับติดตามจากภาครัฐอย่างจริงจัง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 2.35 อยู่ในระดับน้อย

ตาราง 13 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสอบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสอบสวนด้านการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน

ประเด็นคำถาม	จำนวน ประชากร /ร้อยละ	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
การมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน							1.98	0.39
1. ประชาชนสามารถรับทราบข้อมูลข่าวสารจากช่องทาง การสื่อสารของหน่วยงานของท่าน	คน ร้อยละ	5 9.09	30 54.5	18 32.73	2 3.64	-	2.31	0.69
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในการ จัดทำแผนงาน โครงการหรือ กิจกรรมของหน่วยงานของท่าน	คน ร้อยละ	38 69.09	10 18.18	7 12.73	-	-	1.44	0.71
3. หน่วยงานของท่านเปิดโอกาสให้ ประชาชนร่วมในการปฏิบัติงาน	คน ร้อยละ	35 63.64	15 27.27	3 5.45	2 3.64	-	1.49	0.77
4. ประชาชนได้ร่วม ติดตามและ ประเมินผลการปฏิบัติงานของ หน่วยงาน	คน ร้อยละ	20 36.36	12 21.82	15 27.27	8 14.55	-	2.20	1.10
5. ประชาชนแจ้งข้อมูลเบาะแส เกี่ยวกับอาชญากรรม คอมพิวเตอร์อยู่เสมอ	คน ร้อยละ	12 21.82	15 27.27	26 47.27	2 3.64	-	2.33	0.86
6. ประชาชนที่มีหน้าที่ดูแล ระบบปฏิบัติการ หรือเว็บไซต์ ของเอกชน ยินดีให้ข้อมูลแก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ	คน ร้อยละ	15 27.27	24 43.64	11 20.00	5 9.09	-	2.11	0.92

จากการวิเคราะห์ในตาราง 13 พบว่า ในด้านการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสอบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสอบสวน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.98 อยู่ในระดับน้อย โดยในประเด็นที่ว่า ประชาชนแจ้งข้อมูลเบาะแสเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์อยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 2.33 อยู่ในระดับน้อย รองลงมา คือ ประเด็นประชาชนสามารถรับทราบข้อมูลข่าวสารจากช่องทางการสื่อสารของหน่วยงานของท่าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.31 อยู่ในระดับน้อย และประเด็นประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการหรือกิจกรรม ของหน่วยงานของท่าน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 1.44 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ด้านสืบสวน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตาราง 14 แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
สังกัด		
กองกำกับการสืบสวนฯ	30	20.13
สถานีตำรวจภูธรเมืองพะเยา	12	8.05
สถานีตำรวจภูธรจุน	10	6.71
สถานีตำรวจภูธรเชียงคำ	20	13.42
สถานีตำรวจภูธรภูซาง	10	6.71
สถานีตำรวจภูธรปง	12	8.05
สถานีตำรวจภูธรภูกามยาว	10	6.71
สถานีตำรวจภูธรดอกคำใต้	14	9.40
สถานีตำรวจภูธรเชียงม่วน	11	7.38
สถานีตำรวจภูธรแม่กา	10	6.71
สถานีตำรวจภูธรแม่ใจ	10	6.71
เพศ		
ชาย	149	100.00
หญิง	-	-

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
ผบ.หมู่ฯ	78	52.35
รอง สว.	46	30.87
สว.	14	9.40
รอง ผกก.	11	7.38
ระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านสืบสวน		
1-5 ปี	24	16.11
6-10 ปี	38	25.50
11-15 ปี	46	30.87
มากกว่า 15 ปี	41	27.52
ระดับการศึกษาสูงสุด		
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	62	41.61
อนุปริญญา/ปวส.	11	7.38
ปริญญาตรี	54	36.24
ปริญญาโท	22	14.77
ปริญญาเอก	-	-
ระดับชั้นยศ		
ส.ต.ต.-ต.ต.	78	52.35
ร.ต.ต.-ร.ต.อ.	46	30.87
พ.ต.ต.-พ.ต.ท.	25	16.78

จากการวิเคราะห์ในตาราง 14 พบว่า

ประชากรสำรวจ มีหน่วยงานที่สังกัด รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. กองกำกับการสืบสวนฯ จำนวน 30 นาย ร้อยละ 20.13
2. สถานีตำรวจภูธรเมืองพะเยา จำนวน 12 นาย ร้อยละ 8.05
3. สถานีตำรวจภูธรจุน จำนวน 10 นาย ร้อยละ 6.71
4. สถานีตำรวจภูธรเชียงคำ จำนวน 20 นาย ร้อยละ 13.42
5. สถานีตำรวจภูธรภูซาง จำนวน 10 นาย ร้อยละ 6.71

6. สถานีตำรวจภูธรปรัง จำนวน 12 นาย ร้อยละ 8.05
 7. สถานีตำรวจภูธรภูพานยาว จำนวน 10 นาย ร้อยละ 6.71
 8. สถานีตำรวจภูธรดอกคำใต้ จำนวน 14 นาย ร้อยละ 9.40
 9. สถานีตำรวจภูธรเชียงม่วน จำนวน 11 นาย ร้อยละ 7.38
 10. สถานีตำรวจภูธรแม่กา จำนวน 10 นาย ร้อยละ 6.71
 11. สถานีตำรวจภูธรแม่ใจ จำนวน 10 นาย ร้อยละ 6.71
- เพศ ของประชากร มีรายละเอียดดังต่อไปนี้
1. เพศชาย จำนวน 149 นาย ร้อยละ 100.00
 2. เพศหญิง จำนวน - นาย ร้อยละ -
- ตำแหน่งของประชากร มีรายละเอียดดังต่อไปนี้
1. ผบ.หมู่ จำนวน 78 นาย ร้อยละ 52.35
 2. รอง สว. จำนวน 46 นาย ร้อยละ 30.87
 3. สว. จำนวน 14 นาย ร้อยละ 9.40
 4. รอง ผกก. จำนวน 11 นาย ร้อยละ 7.38
- ประชากรมีระยะเวลาในการปฏิบัติราชการในสายงานสืบสวน รายละเอียดดังต่อไปนี้
1. อายุราชการตั้งแต่ 1-5 ปี จำนวน 24 นาย ร้อยละ 16.11
 2. อายุราชการตั้งแต่ 6-10 ปี จำนวน 38 นาย ร้อยละ 25.50
 3. อายุราชการตั้งแต่ 11-15 ปี จำนวน 46 นาย ร้อยละ 30.87
 4. อายุราชการมากกว่า 15 ปี ขึ้นไป จำนวน 41 นาย ร้อยละ 27.52
- ประชากรมีระดับการศึกษาสูงสุด รายละเอียดดังต่อไปนี้
1. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 62 นาย ร้อยละ 41.61
 2. อนุปริญญา/ปวส. จำนวน 11 นาย ร้อยละ 7.38
 3. ปริญญาตรี จำนวน 54 นาย ร้อยละ 36.24
 4. ปริญญาโท จำนวน 22 นาย ร้อยละ 14.77
 5. ปริญญาเอก จำนวน - นาย ร้อยละ -
- ประชากรมีชั้นยศ รายละเอียดดังต่อไปนี้
1. ส.ต.ต.-ต.ต. จำนวน 78 นาย ร้อยละ 52.35
 2. ร.ต.ต.-ร.ต.อ. จำนวน 46 นาย ร้อยละ 30.87
 3. พ.ต.ต.-พ.ต.ท. จำนวน 25 นาย ร้อยละ 16.78

ตาราง 15 แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ในห้วงระยะเวลาไม่เกิน 3 ปี ที่ผ่านมา ท่านเคยเข้ารับการอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพการสืบสวนเกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์		
ไม่เคย	124	83.22
เคย	25	16.78

ตาราง 16 แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนครั้งเคยเข้ารับการอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพการสืบสวนเกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์		
1-3	19	76.00
4-6	6	24.00
7-9	-	-
10 ขึ้นไป	-	-

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสืบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ และความรู้ทางเทคนิคของผู้ปฏิบัติงานสืบสวน

ตาราง 17 แสดงความรู้ด้านเทคนิคการสืบสวนของผู้ปฏิบัติงาน

ประเด็นคำถาม	จำนวน ประชากร /ร้อยละ	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
ความรู้ด้านเทคนิคการสืบสวนของผู้ปฏิบัติงาน							2.61	0.39
1. ท่านเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของคอมพิวเตอร์ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการกระทำผิด โดยเป็นวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ถูกกระทำต่อ เช่น การเปลี่ยนแปลงข้อมูล, Hacker, ไวรัสคอมพิวเตอร์ เป็นต้น มากน้อยเพียงใด	คน ร้อยละ	3	52	87	7	-	2.66	0.60

ตาราง 17 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	จำนวน ประชากร /ร้อยละ	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
2. ท่านเข้าใจเกี่ยวกับการกระทำผิด ที่มีคอมพิวเตอร์เข้ามาเกี่ยวข้อง ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เป็นเครื่องมือในการประกอบ อาชญากรรมเกี่ยวกับการล่อลวง เด็ก, การค้าประเวณีผ่านสื่อ สังคมออนไลน์, การค้ายาเสพติด เป็นต้น มากน้อยเพียงใด	คน ร้อยละ	4 2.68	22 14.77	101 67.79	22 14.77	-	2.95	0.63
3. ท่านเข้าใจความหมายของ สิ่งต่าง ๆ ที่ควรทราบในการ ปฏิบัติงานสืบสวน การกระทำ ความผิดในลักษณะของ อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ ในส่วนของข้อมูลส่วนบุคคล ในการใช้งานคอมพิวเตอร์ เช่น Domain name, Account, Password, IP Address มากน้อย เพียงใด	คน ร้อยละ	6 4.03	105 70.47	27 18.12	11 7.38	-	2.29	0.66
4. ท่านเข้าใจความหมายของ สิ่งต่าง ๆ ที่ควรทราบ เกี่ยวกับ คอมพิวเตอร์ และการใช้งาน ในระบบเครือข่าย เช่น Hosting, ISP, Protocol, Log File, FTP, มากน้อยเพียงใด	คน ร้อยละ	18 12.08	46 30.87	68 45.64	17 11.41	-	2.56	0.85

จากการวิเคราะห์ในตาราง 17 พบว่า ในด้านความรู้ทางเทคนิคการสืบสวนของ
ผู้ปฏิบัติงานในสายงานสืบสวน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61 อยู่ในระดับปานกลาง
โดยในประเด็นความเข้าใจเกี่ยวกับการกระทำผิดที่มีคอมพิวเตอร์เข้ามาเกี่ยวข้องในรูปแบบต่าง ๆ
เช่น เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชญากรรมเกี่ยวกับการล่อลวงเด็ก, การค้าประเวณี
ผ่านสื่อสังคมออนไลน์, การค้ายาเสพติด เป็นต้น มากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 2.95
อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ประเด็นเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของคอมพิวเตอร์ที่เข้ามา
เกี่ยวข้องกับการกระทำผิด โดยเป็นวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ถูกกระทำต่อ เช่น การเปลี่ยนแปลง
ข้อมูล, Hacker, ไวรัสคอมพิวเตอร์ เป็นต้น มากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.66 อยู่ใน

ระดับปานกลาง และประเด็นความเข้าใจความหมายของสิ่งต่าง ๆ ที่ควรทราบในการปฏิบัติงานสืบสวน การกระทำความผิดในลักษณะของอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ ในส่วนของข้อมูลส่วนบุคคลในการใช้งานคอมพิวเตอร์ เช่น Domain Name, Account, Password, IP Address มากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 2.29 อยู่ในระดับน้อย

การรวบรวมพยานหลักฐาน

ตาราง 18 แสดงระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเด็นคำถาม	จำนวน ประชากร /ร้อยละ	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
การรวบรวมพยานหลักฐาน							3.08	0.20
หลักการทั่วไปในการรักษาความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐาน							2.75	0.37
1. ท่านเข้าใจเรื่อง “การยืนยันว่าเป็นพยานหลักฐานที่แท้จริง” (Authentication of Evidence)” ในส่วนของพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ มากน้อยเพียงใด	คน ร้อยละ	3 2.01	66 44.30	73 48.99	7 4.70	-	2.56	0.62
2. ท่านเข้าใจเรื่อง “การรักษาห่วงโซ่ของพยานหลักฐาน (Chain of Custody)” ในส่วนของพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ว่า ณ เวลานั้น ๆ พยานหลักฐานชิ้นนั้นอยู่ภายใต้ความครอบครองของใคร มากน้อยเพียงใด	คน ร้อยละ	1 0.67	35 23.49	104 69.80	9 6.04	-	2.81	0.54
3. ท่านเข้าใจเรื่อง “การยืนยันในความถูกต้องของพยานหลักฐาน (Evidence Validation)” ในส่วนของพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ว่า สามารถยืนยันความถูกต้องได้ว่า ข้อมูลที่อยู่ในอุปกรณ์นั้น จะยังคงอยู่ในสภาพเดิม ไม่ถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไข มากน้อยเพียงใด	คน ร้อยละ	-	34 22.82	105 70.47	10 6.71	-	2.84	0.52

ตาราง 18 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	จำนวน ประชากร /ร้อยละ	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
กฎในการรักษาความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์								3.27	0.22
4. ท่านเข้าใจ “กฎข้อที่ 1 ต้องไม่ กระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ใด ๆ ในพยานหลักฐาน” ในส่วนขอพยานหลักฐานทาง อิเล็กทรอนิกส์ มากน้อยเพียงใด	คน ร้อยละ	1 0.67	5 3.36	83 55.70	57 38.26	3 2.01	3.38	0.62	
5. “กฎข้อที่ 2 กรณีที่มี ความจำเป็น ไม่สามารถ หลีกเลี่ยงการเปลี่ยนแปลงของ พยานหลักฐานได้ ต้องสามารถ อธิบายได้ และพยายามให้เกิด การเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุดเท่าที่ จะเป็นไปได้” ในส่วนของ พยานหลักฐานทาง อิเล็กทรอนิกส์	คน ร้อยละ	1 0.67	5 3.36	109 73.15	33 22.15	1 0.67	3.19	0.52	
6. ท่านเข้าใจ “กฎข้อที่ 3 บันทึก รายละเอียดต่าง ๆ ทุกขั้นตอนที่ กระทำกับพยานหลักฐานทาง อิเล็กทรอนิกส์ และหากใช้ เครื่องมืออื่นที่ได้รับมาตรฐาน เช่นเดียวกันจะต้องได้รับ ผลลัพธ์แบบเดียวกัน” มากน้อยเพียงใด	คน ร้อยละ	- -	20 13.42	78 52.35	50 33.56	1 0.67	3.21	0.67	
7. ท่านเข้าใจ “กฎข้อที่ 4 ผู้ที่เป็น เจ้าของคดี ต้องทำให้แน่ใจว่า ได้ปฏิบัติตามถูกต้องตามกฎหมาย และกฎในการรักษา ความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐาน ทางอิเล็กทรอนิกส์ ” มากน้อย เพียงใด	คน ร้อยละ	- -	2 1.34	79 53.02	56 37.58	12 8.05	3.52	0.66	
8. ท่านประสบปัญหาในการ รวบรวมพยานหลักฐานทาง อิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับ การกระทำผิดและหาตัว ผู้กระทำผิดคดีอาชญากรรม คอมพิวเตอร์	คน ร้อยละ	1 0.67	26 17.45	85 57.05	31 20.81	6 4.03	3.10	0.75	

จากการวิเคราะห์ในตาราง 18 พบว่า ในด้านการรวบรวมพยานหลักฐาน โดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.08 อยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็น “กฎข้อที่ 4 ผู้ที่เป็นเจ้าของคดี ต้องทำให้แน่ใจว่า ได้ปฏิบัติตามถูกต้องตามกฎหมายและกฎในการรักษาความน่าเชื่อถือของ พยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์” มากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 3.52 อยู่ใน ระดับมาก รองลงมา คือ ประเด็น “กฎข้อที่ 1 ต้องไม่กระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในพยานหลักฐาน” ในส่วนของพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 อยู่ใน ระดับปานกลาง และประเด็นความเข้าใจ เรื่อง “การยืนยันว่าเป็นพยานหลักฐานที่แท้จริง (Authentication of Evidence)” ในส่วนของพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ มากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 2.56 อยู่ในระดับปานกลาง

การตรวจสอบพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์

ตาราง 19 แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเด็นคำถาม	จำนวน	ร้อยละ
การตรวจสอบพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์		
1. ตรวจสอบได้ว่า มีข้อมูลใดบ้างอยู่ในเครื่องคอมพิวเตอร์		
ทำได้	86	57.72
ทำไม่ได้	63	42.28
2. ตรวจสอบเปรียบเทียบกับข้อมูลตัวอย่าง หรือค้นหาคำพูดที่อาจเกี่ยวข้องกับคดี		
ทำได้	46	30.87
ทำไม่ได้	103	69.13
3. ตรวจสอบวันและเวลาที่ข้อมูลถูกสร้างขึ้น ถูกลบ หรือถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไข		
ทำได้	36	24.16
ทำไม่ได้	113	75.84
4. การขอสำเนาข้อมูลไฟล์บางประเภท เช่น ไฟล์วีดีโอ, ไฟล์เพลง, ไฟล์เอกสาร เป็นต้น		
ทำได้	42	28.19
ทำไม่ได้	107	71.81
5. การกู้ข้อมูลที่ถูกลบไปแล้ว		
ทำได้	34	22.82
ทำไม่ได้	115	77.18

จากการวิเคราะห์ตาราง 19 พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานสืบสวน ประสบปัญหา มากที่สุดในการกู้ข้อมูลที่ถูกลบไปแล้ว ซึ่งไม่สามารถทำได้ จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 77.18 รองลงมา คือ การตรวจสอบวันและเวลาที่ข้อมูลถูกสร้างขึ้น ถูกลบ หรือถูกเปลี่ยนแปลง แก้ไข ซึ่งไม่สามารถทำได้ จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 75.84 และประสบปัญหาน้อยที่สุด ในการตรวจสอบได้ว่า มีข้อมูลใดบ้างอยู่ในเครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่งไม่สามารถทำได้ จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 42.28

รูปแบบของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์

ตาราง 20 แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเด็นคำถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. ท่านเคยทำคดีกรณีหมิ่นประมาท		
ไม่เคย	134	89.93
เคย	15	10.07
2. ท่านเคยทำคดีการฉ้อโกงทางคอมพิวเตอร์		
ไม่เคย	135	90.60
เคย	14	9.40
3. ท่านเคยทำคดีความผิดเกี่ยวกับมั่นคง		
ไม่เคย	133	89.26
เคย	16	10.74
4. ท่านเคยทำคดีการเจาะระบบหรือเว็บไซต์		
ไม่เคย	128	85.91
เคย	21	14.09
5. ท่านเคยทำคดีการส่งต่อภาพตัดต่อลามกอนาจารทางอีเมล		
ไม่เคย	135	90.60
เคย	14	9.40
6. ท่านเคยทำคดีการขโมยชื่อโดเมน		
ไม่เคย	140	93.96
เคย	9	6.04

ตาราง 20 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	จำนวน	ร้อยละ
7. ท่านเคยทำคดีเว็บไซต์ลามกอนาจาร		
ไม่เคย	128	85.91
เคย	21	14.09
8. ท่านเคยทำคดีเว็บไซต์ขายของผิดกฎหมาย		
ไม่เคย	132	88.59
เคย	17	11.41
9. ท่านเคยทำคดีเว็บไซต์การพนัน		
ไม่เคย	123	82.55
เคย	26	17.45

จากการวิเคราะห์ในตาราง 20 พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานสืบสวน เคยทำคดีเว็บไซต์การพนันมากที่สุด จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 17.45 รองลงมา คือ คดีการเจาะระบบหรือเว็บไซต์ และคดีเว็บไซต์ลามกอนาจาร จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 14.09 และมีประสบการณ์น้อยที่สุดในการทำคดีการขโมยชื่อโดเมน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 6.04

ตาราง 21 แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเด็นคำถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. จำนวนครั้งที่เคยทำคดีกรณีหมิ่นประมาท		
1-3	13	86.67
4-6	2	13.33
7-9	-	-
10 ครั้งขึ้นไป	-	-
2. ท่านเคยทำคดีการฉ้อโกงทางคอมพิวเตอร์		
1-3	14	100.00
4-6	-	-
7-9	-	-
10 ครั้งขึ้นไป	-	-

ตาราง 21 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. จำนวนครั้งที่เคยทำคดีกรณีหมิ่นประมาท		
1-3	13	86.67
4-6	2	13.33
7-9	-	-
10 ครั้งขึ้นไป	-	-
2. ท่านเคยทำคดีการฉ้อโกงทางคอมพิวเตอร์		
1-3	14	100.00
4-6	-	-
7-9	-	-
10 ครั้งขึ้นไป	-	-
3. ท่านเคยทำคดีความผิดเกี่ยวกับมั่นคง		
1-3	11	68.75
4-6	5	31.25
7-9	-	-
10 ครั้งขึ้นไป	-	-
4. ท่านเคยทำคดีการเจาะระบบหรือเว็บไซต์		
1-3	15	71.43
4-6	6	28.57
7-9	-	-
10 ครั้งขึ้นไป	-	-
5. ท่านเคยทำคดีการส่งต่อภาพตัดต่อลามกอนาจารทางอีเมล		
1-3	8	57.14
4-6	6	42.86
7-9	-	-
10 ครั้งขึ้นไป	-	-

ตาราง 21 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	จำนวน	ร้อยละ
6. ท่านเคยทำคดีการขโมยชื่อโดเมน		
1-3	9	100.00
4-6	-	-
7-9	-	-
10 ครั้งขึ้นไป	-	-
7. ท่านเคยทำคดีเว็บไซต์ลามกอนาจาร		
1-3	15	71.43
4-6	6	28.57
7-9	-	-
10 ครั้งขึ้นไป	-	-
8. ท่านเคยทำคดีเว็บไซต์ขายของผิดกฎหมาย		
1-3	15	88.24
4-6	2	11.76
7-9	-	-
10 ครั้งขึ้นไป	-	-
9. ท่านเคยทำคดีเว็บไซต์การพนัน		
1-3	21	80.77
4-6	5	19.23
7-9	-	-
10 ครั้งขึ้นไป	-	-

จากการวิเคราะห์ในตาราง 21 พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานสืบสวน จำนวน 21 คน เคยทำคดีกรณีหมิ่นประมาท มากที่สุด จำนวน 1-3 ครั้ง รองลงมา คือ คดีการเจาะระบบหรือเว็บไซต์, คดีเว็บไซต์ลามกอนาจาร และคดีเว็บไซต์ขายของผิดกฎหมาย จำนวน 15 คน เคยทำ 1-3 ครั้ง และมีประสบการณ์น้อยที่สุดในการทำคดีการขโมยชื่อโดเมน จำนวน 9 คน

ตาราง 22 แสดงระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเด็นคำถาม	จำนวน ประชากร /ร้อยละ	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
การปรับใช้กฎหมาย								
ท่านประสบปัญหาในการตีความ	คน	-	14	20	109	6	3.72	0.69
บทบัญญัติของกฎหมาย ว่าด้วย	ร้อยละ	-	9.40	13.42	73.15	4.03		
การกระทำความผิดทาง								
คอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 โดยเฉพาะ								
การตีความศัพท์เฉพาะหรือ								
พฤติการณ์ที่ต้องหาว่าเป็นความผิด								
เช่น คำว่า “ข้อมูลคอมพิวเตอร์”								
หมายถึง “ข้อความ” ด้วยข้อมูล								
“ลามกอนาจาร” ลักษณะอย่างไร								
เพียงใดจึงจะถือว่าเป็นการลามก								
อนาจาร หรือคำว่า “ก่อให้เกิด								
ความตื่นตระหนกแก่ประชาชน” นั้น								
ต้องมีพฤติการณ์ถึงขั้นไหน								
มากน้อยเพียงใด								

จากการวิเคราะห์ในตาราง 22 พบว่า ในการปรับใช้กฎหมายส่วนใหญ่เห็นว่า ตนเองประสบปัญหาในการตีความบทบัญญัติของกฎหมาย ว่าด้วย การกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 โดยเฉพาะการตีความศัพท์เฉพาะหรือพฤติการณ์ที่ต้องหาว่าเป็นความผิด เช่น คำว่า “ข้อมูลคอมพิวเตอร์” หมายถึง “ข้อความ” ด้วยข้อมูล “ลามกอนาจาร” ลักษณะอย่างไร เพียงใดจึงจะถือว่าเป็นการลามกอนาจาร หรือคำว่า “ก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน” นั้น ต้องมีพฤติการณ์ถึงขั้นไหน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 โดยส่วนมากมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 73.15 รองลงมา คือ ระดับปานกลาง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 13.42 และน้อยที่สุด คือ ความเห็นในระดับมากที่สุด จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.03

ตาราง 23 แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเด็นคำถาม	จำนวน	ร้อยละ
ประสิทธิภาพการสืบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์		
1. ท่านสามารถสืบค้นข้อมูลเว็บไซต์ เพื่อให้ได้มาซึ่ง Domain Name หรือสถานที่เก็บข้อมูล Hosting		
ทำได้	15	10.07
ทำไม่ได้	134	89.93
2. ท่านสามารถสืบค้นข้อมูล IP เพื่อสืบค้นข้อมูลว่าผู้ใช้งานคือใคร		
ทำได้	13	8.72
ทำไม่ได้	136	91.28
3. ท่านสามารถตรวจสอบเว็บไซต์ Social Network สามารถเข้าดู Profile ของเป้าหมาย		
ทำได้	75	50.34
ทำไม่ได้	74	49.66
4. ท่านสามารถสืบค้นจากอีเมลโดยสามารถหาข้อมูล IP ของเป้าหมาย เพื่อนำไปขอข้อมูลเพื่อทราบที่อยู่ Internet		
ทำได้	8	5.37
ทำไม่ได้	141	94.63
5. ท่านสามารถสืบค้นข้อมูลบน Internet ผ่าน Google ได้อย่างชำนาญทั้งในส่วนของรูปภาพ ข้อความ ฯลฯ		
ทำได้	82	55.03
ทำไม่ได้	67	44.97
6. ท่านสามารถเก็บบันทึกข้อมูลที่สืบค้น เช่น การบันทึก(Save) หน้าเว็บไซต์ การบันทึกด้วยภาพถ่ายหน้าจอ (Print screen)		
ทำได้	70	46.98
ทำไม่ได้	79	53.02
7. ท่านสามารถค้นและยึดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ คอมพิวเตอร์, สื่อบันทึกข้อมูล, โทรศัพท์เคลื่อนที่, โทรศัพท์บ้านไร้สาย, เครื่องตอบรับอัตโนมัติ, โทรสาร และ บัตรสมาร์ตการ์ด		
ทำได้	75	50.34
ทำไม่ได้	74	49.66

ตาราง 24 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	จำนวน ประชากร /ร้อยละ	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
2. ท่านเห็นว่า นโยบาย การปราบปรามอาชญากรรม คอมพิวเตอร์ มีลักษณะแยกส่วน ไม่มีการเชื่อมโยงระหว่าง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้ ขาดเอกภาพ เกิดความซ้ำซ้อน ในการปฏิบัติงาน	คน ร้อยละ	- -	7 4.70	27 18.12	103 69.13	12 8.05	3.81	0.64
3. ท่านเห็นว่า นโยบาย การปราบปรามอาชญากรรม คอมพิวเตอร์ที่กำหนดสามารถ นำไปปฏิบัติงานได้อย่างแท้จริง	คน ร้อยละ	- -	71 47.65	73 48.99	5 3.36	-	2.56	0.56
4. ท่านเห็นว่า นโยบาย การปราบปรามอาชญากรรม คอมพิวเตอร์ได้รับการกำกับ ติดตามจากภาครัฐอย่างจริงจัง	คน ร้อยละ	3 2.01	78 52.35	23 15.44	45 30.20	-	2.74	0.92
5. ท่านเห็นว่า นโยบายกับ การปราบปรามอาชญากรรม คอมพิวเตอร์มีการปรับปรุง อยู่เสมอระหว่างการนำไป ปฏิบัติ	คน ร้อยละ	- -	9 6.04	134 89.93	6 4.03	-	2.98	0.32
6. ท่านเห็นว่า การปฏิบัติตาม นโยบาย ถูกแทรกแซงทำให้ ไม่สามารถปฏิบัติงานตาม นโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ	คน ร้อยละ	26 17.45	21 14.09	48 32.21	35 23.49	19 12.75	3.00	1.26
7. ท่านเห็นว่า การเสนอ นโยบายไม่ได้มาจากผู้เคยปฏิบัติงาน ด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์	คน ร้อยละ	- -	50 33.56	71 47.65	28 18.79	-	2.85	0.71

จากตาราง 24 พบว่า ในด้านนโยบายรัฐที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสืบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.10 อยู่ในระดับปานกลาง โดยในประเด็นที่ว่า นโยบายการปราบปรามอาชญากรรมคอมพิวเตอร์มีลักษณะแยกส่วน ไม่มีการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำให้ขาดเอกภาพ เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 3.81 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ประเด็นเห็นว่า นโยบายการปราบปรามอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ไม่มีความชัดเจน และไม่ใช่นโยบาย

มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 อยู่ในระดับมาก และประเด็นนโยบายการปราบปรามอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ที่กำหนดสามารถนำไปปฏิบัติงานได้อย่างแท้จริง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 2.56 อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 25 แสดงการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน

ประเด็นคำถาม	จำนวน ประชากร /ร้อยละ	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
การมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน								
1. ประชาชนสามารถรับทราบ ข้อมูลข่าวสารจากช่องทาง การสื่อสารของหน่วยงาน ของท่าน	คน ร้อยละ	3 2.01	110 73.83	23 15.44	13 8.72	-	2.16 2.31	0.45 0.66
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในการ จัดทำแผนงาน โครงการหรือ กิจกรรม ของหน่วยงาน ของท่าน	คน ร้อยละ	61 40.94	43 28.86	44 29.53	1 0.67	-	1.90	0.85
3. หน่วยงานของท่านเปิดโอกาสให้ ประชาชนร่วมในการปฏิบัติงาน	คน ร้อยละ	70 46.98	64 42.95	13 8.72	2 1.34	-	1.64	0.70
4. ประชาชนได้ร่วม ติดตามและ ประเมินผลการปฏิบัติงานของ หน่วยงาน	คน ร้อยละ	41 27.52	30 20.13	62 41.61	16 10.74	-	2.36	1.00
5. ประชาชนแจ้งข้อมูลเบาะแส เกี่ยวกับอาชญากรรม คอมพิวเตอร์อยู่เสมอ	คน ร้อยละ	25 16.78	27 18.12	85 57.05	12 8.05	-	2.56	0.86
6. ประชาชนที่มีหน้าที่ดูแล ระบบปฏิบัติการ หรือเว็บไซต์ ของเอกชน ยินดีให้ข้อมูลแก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ	คน ร้อยละ	25 16.78	73 48.99	48 32.21	3 2.01	-	2.19	0.73

จากการวิเคราะห์ในตาราง 25 พบว่า ในด้านการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสอบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ของ เจ้าหน้าที่ฝ่ายสอบสวนโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.16 อยู่ในระดับน้อย โดยในประเด็นที่ว่า ประชาชนแจ้งข้อมูลเบาะแสเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์อยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 2.56 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ประเด็นประชาชนได้ร่วม ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.36 อยู่ในระดับน้อย และประเด็นหน่วยงานของท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 1.64 อยู่ในระดับน้อย

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยประสิทธิภาพในการสืบสวนและการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ของตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา ได้สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงประสิทธิภาพในการสืบสวนและการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ของตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา และเพื่อทราบแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาทักษะของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานสอบสวนและสายงานสืบสวน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปราบปรามอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ รูปแบบของการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสำรวจเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร ในการศึกษา คือ ข้าราชการตำรวจผู้ปฏิบัติงานในสายงานสืบสวน และสายงานสอบสวนทั้งหมดในสังกัด ตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา จำนวนทั้งสิ้น 204 นาย แบ่งเป็น

1. ผู้ปฏิบัติงานในสายงานสอบสวน จำนวน 55 นาย
2. ผู้ปฏิบัติงานในสายงานสืบสวน จำนวน 149 นาย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ได้พัฒนาขึ้นมาใหม่ โดยการร่วมระดมความคิดเห็น และกำหนดหัวข้อต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย และได้รับการตรวจสอบคุณภาพและความน่าเชื่อถือ (Reliability) โดยกองกำกับการสืบสวน ตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา และกลุ่มงานสอบสวนตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา ซึ่งเป็นหน่วยงานส่วนกลางที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุมและกำกับการนำนโยบายไปปฏิบัติในการสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ของตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา

ภายหลังจากผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยกองกำกับการสืบสวน ตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา และกลุ่มงานสอบสวนตำรวจภูธรจังหวัดพะเยาแล้ว จึงเสนอแบบสอบถามเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบคุณภาพ จำนวน 3 ท่าน โดยสรุปผลการศึกษา ดังนี้

1. ลักษณะข้อมูลประชากร

ด้านสอบสวน พบว่า ประชากรผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 55 นาย ส่วนใหญ่สังกัดสถานีตำรวจภูธรเมืองพะเยา จำนวน 9 นาย คิดเป็นร้อยละ 16.36 ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 54 นาย คิดเป็นร้อยละ 98.2 ตำแหน่งของประชากรส่วนใหญ่ ดำรงตำแหน่งระดับสารวัตร (สว.) จำนวน 24 นาย คิดเป็นร้อยละ 43.64 ประชากรส่วนใหญ่ มีระยะเวลาการปฏิบัติงานในสายงานสอบสวนตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 21 นาย คิดเป็นร้อยละ 38.18 ประชากรส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 32 นาย คิดเป็นร้อยละ 58.18 ประชากรส่วนใหญ่มีชั้นยศ พันตำรวจตรี (พ.ต.ต.)-พันตำรวจโท (พ.ต.ท.) จำนวน 36 นาย คิดเป็นร้อยละ 65.45 ในท้วงระยะเวลาไม่เกิน 3 ปี ที่ผ่านมาเคยเข้ารับการอบรมหลักสูตร เกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพการสอบสวนเกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ จำนวน 24 นาย คิดเป็นร้อยละ 43.64 ส่วนใหญ่เคยผ่านการอบรมฯ ตั้งแต่ 1-3 ครั้ง จำนวน 20 นาย คิดเป็นร้อยละ 83.3 ของประชากรที่เคยผ่านการอบรม

ด้านสืบสวน พบว่า ประชากรผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 149 นาย ส่วนใหญ่สังกัดกองกำกับการสืบสวน ตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา จำนวน 30 นาย คิดเป็น ร้อยละ 20.13 ประชากรทั้งหมดเป็นเพศชาย ตำแหน่งของประชากรส่วนใหญ่ ดำรงตำแหน่ง ระดับ ผู้บังคับหมู่ (ส.ต.ต.-ต.ต.) จำนวน 78 นาย คิดเป็นร้อยละ 52.35 ประชากรส่วนใหญ่ มีระยะเวลาการปฏิบัติงานในสายงานสอบสวนตั้งแต่ 11-15 ปี จำนวน 46 นาย คิดเป็น ร้อยละ 30.87 ประชากรส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.จำนวน 62 นาย คิดเป็นร้อยละ 41.61 ประชากรส่วนใหญ่มีชั้นยศ สิบตำรวจตรี (ส.ต.ต.)-ดาบตำรวจ (ต.ต.) จำนวน 78 นาย คิดเป็นร้อยละ 52.35 ในช่วงระยะเวลาไม่เกิน 3 ปี ที่ผ่านมาเคยเข้ารับการอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพการสอบสวนเกี่ยวกับอาชญากรรมทาง คอมพิวเตอร์ จำนวน 25 นาย คิดเป็นร้อยละ 16.78 ส่วนใหญ่เคยผ่านการอบรมฯ ตั้งแต่ 1-3 ครั้ง จำนวน 19 นาย คิดเป็นร้อยละ 76.00 ของประชากรที่เคยผ่านการอบรม

2. ความเห็นต่อการสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์

2.1 ความรู้ด้านเทคนิคการสืบสวนสอบสวนของผู้ปฏิบัติงาน

ด้านสอบสวน พบว่า ความรู้ทางเทคนิคการสอบสวนของผู้ปฏิบัติงาน ในสายงานสอบสวน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61 อยู่ในระดับปานกลาง โดยในประเด็น ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของคอมพิวเตอร์ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับกรกระทำผิด โดยเป็นวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่ถูกกระทำต่อ เช่น การเปลี่ยนแปลงข้อมูล, Hacker, ไวรัสคอมพิวเตอร์ เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 2.78 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ประเด็นความเข้าใจ เกี่ยวกับการกระทำผิดที่มีคอมพิวเตอร์เข้ามาเกี่ยวข้องในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เป็นเครื่องมือ

ในการประกอบอาชญากรรมเกี่ยวกับการล่อลวงเด็ก, การค้าประเวณีผ่านสื่อสังคมออนไลน์, การค้ายาเสพติด เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.76 อยู่ในระดับปานกลาง และประเด็นความเข้าใจ ความหมายของสิ่งต่าง ๆ และสิ่งที่ควรรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เช่น Hosting, ISP, Protocol, Log File, FTP มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 2.42 อยู่ในระดับน้อย

ด้านสืบสวน พบว่า ในด้านความรู้ทางเทคนิคการสืบสวนของผู้ปฏิบัติงาน ในสายงานสืบสวน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61 อยู่ในระดับปานกลาง โดยในประเด็นความเข้าใจ เกี่ยวกับการกระทำผิดที่มีคอมพิวเตอร์เข้ามาเกี่ยวข้องในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เป็นเครื่องมือ ในการประกอบอาชญากรรมเกี่ยวกับการล่อลวงเด็ก, การค้าประเวณีผ่านสื่อสังคมออนไลน์, การค้ายาเสพติด เป็นต้น มากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 2.95 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ประเด็นเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของคอมพิวเตอร์ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการกระทำผิด โดยเป็นวัตถุหรือเป้าหมายที่ถูกกระทำต่อ เช่น การเปลี่ยนแปลงข้อมูล, Hacker, ไวรัสคอมพิวเตอร์ เป็นต้น มากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.66 อยู่ในระดับปานกลาง และประเด็นความเข้าใจ ความหมายของสิ่งต่าง ๆ ที่ควรทราบในการปฏิบัติงานสืบสวน การกระทำผิดในลักษณะ ของอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ ในส่วนของข้อมูลส่วนบุคคลในการใช้งานคอมพิวเตอร์ เช่น Domain Name, Account, Password, IP Address มากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 2.29 อยู่ในระดับน้อย

2.2 การรวบรวมพยานหลักฐาน

ด้านสอบสวน พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.04 อยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็น “กฎข้อที่ 4 ผู้ที่เป็นเจ้าของคดี ต้องทำให้แน่ใจว่าได้ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมาย และกฎในการรักษาความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์” มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 3.75 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ประเด็น “กฎข้อที่ 3 บันทึกรายละเอียดต่าง ๆ ทุกขั้นตอนที่กระทำกับพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ และหากใช้เครื่องมืออื่นที่ได้รับ มาตรฐานเช่นเดียวกันจะต้องได้รับผลลัพธ์แบบเดียวกัน” มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24 อยู่ในระดับ ปานกลาง และประเด็นการประสบปัญหาในการรวบรวมพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ เกี่ยวกับการกระทำผิดและหาตัวผู้กระทำผิดคืออาชญากรรมคอมพิวเตอร์ มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด เท่ากับ 3.02 อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านสืบสวน พบว่า ในด้านการรวบรวมพยานหลักฐาน โดยรวมมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.08 อยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็น “กฎข้อที่ 4 ผู้ที่เป็นเจ้าของคดี ต้องทำให้แน่ใจว่า ได้ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายและกฎในการรักษาความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานทาง อิเล็กทรอนิกส์” มากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 3.52 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ประเด็น “กฎข้อที่ 1 ต้องไม่กระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในพยานหลักฐาน” ในส่วนของ

พยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 อยู่ในระดับปานกลาง และประเด็นความเข้าใจ เรื่อง “การยืนยันว่าเป็นพยานหลักฐานที่แท้จริง (Authentication of Evidence)” ในส่วนของพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ มากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 2.56 อยู่ในระดับปานกลาง

2.3 การตรวจสอบพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์

ด้านสอบสวน พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานสอบสวน ประสบปัญหา มากที่สุดในการกู้ข้อมูลที่ถูกลบไปแล้ว ซึ่งไม่สามารถทำได้ จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 67.27 รองลงมา คือ การตรวจสอบวันและเวลาที่ข้อมูลถูกสร้างขึ้น ถูกลบ หรือถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไข ซึ่งไม่สามารถทำได้ จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 56.36 และประสบปัญหาน้อยที่สุดในการขอสำเนาข้อมูลไฟล์บางประเภท เช่น ไฟล์วีดีโอ, ไฟล์เพลง, ไฟล์เอกสาร เป็นต้น ซึ่งไม่สามารถทำได้ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27

ด้านสืบสวน พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานสืบสวน ประสบปัญหามากที่สุดในการกู้ข้อมูลที่ถูกลบไปแล้ว ซึ่งไม่สามารถทำได้ จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 77.18 รองลงมา คือ การตรวจสอบวันและเวลาที่ข้อมูลถูกสร้างขึ้น ถูกลบ หรือถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไข ซึ่งไม่สามารถทำได้ จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 75.84 และประสบปัญหาน้อยที่สุดในการตรวจสอบได้ว่า มีข้อมูลใดบ้างอยู่ในเครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่งไม่สามารถทำได้ จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 42.28

2.4 รูปแบบของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์

ด้านสอบสวน พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานสอบสวน เคยทำคดีกรณีหมิ่นประมาท มากที่สุด จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 38.18 รองลงมา คือ คดีการฉ้อโกงทางคอมพิวเตอร์ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27 และมีประสบการณ์น้อยที่สุดในการทำคดีการขโมยชื่อโดเมน ซึ่งไม่มีเจ้าหน้าที่คนใด เคยทำคดีเกี่ยวกับการขโมยชื่อโดเมนมาก่อน

เจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานสอบสวน จำนวน 16 คน เคยทำคดีกรณีหมิ่นประมาท มากที่สุด จำนวน 1-3 ครั้ง รองลงมา คือ คดีการฉ้อโกงทางคอมพิวเตอร์ จำนวน 11 คน เคยทำ 1-3 ครั้ง จำนวน และมีประสบการณ์น้อยที่สุดในการทำคดีการขโมยชื่อโดเมน ซึ่งไม่มีเจ้าหน้าที่คนใด เคยทำคดีเกี่ยวกับการขโมยชื่อโดเมนมาก่อน

ด้านสืบสวน พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานสืบสวน เคยทำคดีเว็บไซต์ การพนัน มากที่สุด จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 17.45 รองลงมา คือ คดีคดีการเจาะระบบ หรือเว็บไซต์ และคดีเว็บไซต์ลามกอนาจาร จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 14.09 และมีประสบการณ์น้อยที่สุดในการทำคดีการขโมยชื่อโดเมน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 6.04

เจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานสืบสวน จำนวน 21 คน เคยทำคดีกรณีหมิ่นประมาท มากที่สุด จำนวน 1-3 ครั้ง รองลงมา คือ คดีการเจาะระบบหรือเว็บไซต์, คดีเว็บไซต์ลามกอนาจาร และคดีเว็บไซต์ขายของผิดกฎหมาย จำนวน 15 คน เคยทำ 1-3 ครั้ง จำนวน และมีประสบการณ์น้อยที่สุดในการทำคดีการขโมยชื่อโดเมน จำนวน 9 คน

2.5 การปรับใช้กฎหมาย

ด้านสอบสวน พบว่า ในการปรับใช้กฎหมายส่วนใหญ่เห็นว่า ตนเองประสบปัญหาในการตีความบทบัญญัติของกฎหมาย ว่าด้วย การกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 โดยเฉพาะการตีความศัพท์เฉพาะหรือพฤติการณ์ที่ต้องหาว่าเป็นความผิด เช่น คำว่า “ข้อมูลคอมพิวเตอร์” หมายถึง “ข้อความ” ด้วยข้อมูล “ลามกอนาจาร” ลักษณะอย่างไร เพียงใด จึงจะถือว่า เป็นการลามกอนาจาร หรือคำว่า “ก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน” นั้น ต้องมีพฤติการณ์ถึงขั้นไหน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 อยู่ในระดับมาก โดยส่วนมากมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ จำนวน 41 นาย คิดเป็นร้อยละ 74.55 รองลงมา คือ ระดับปานกลาง และ มากที่สุด จำนวน 5 นาย ทั้ง 2 ระดับ คิดเป็นร้อยละ 9.09 และน้อยที่สุด คือ ระดับน้อย จำนวน 4 นาย คิดเป็นร้อยละ 7.27

ด้านสืบสวน พบว่า ในการปรับใช้กฎหมายส่วนใหญ่เห็นว่า ตนเองประสบปัญหาในการตีความบทบัญญัติของกฎหมาย ว่าด้วย การกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 โดยเฉพาะการตีความศัพท์เฉพาะหรือพฤติการณ์ที่ต้องหาว่าเป็นความผิด เช่น คำว่า “ข้อมูลคอมพิวเตอร์” หมายถึง “ข้อความ” ด้วยข้อมูล “ลามกอนาจาร” ลักษณะอย่างไร เพียงใดจึงจะถือว่า เป็นการลามกอนาจาร หรือคำว่า “ก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน” นั้น ต้องมีพฤติการณ์ถึงขั้นไหน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 โดยส่วนมากมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 73.15 รองลงมา คือ ระดับปานกลาง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 13.42 และน้อยที่สุด คือ ความเห็นในระดับมากที่สุด จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.03

2.6 ประสิทธิภาพการสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์

ด้านสอบสวน พบว่า ในด้านประสิทธิภาพการสอบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายสอบสวนสามารถสรุปสำนวนคดีอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ได้ตามระยะเวลาที่กำหนด ตั้งประเด็นคำถามทั่วไปได้ทุกคน คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ สามารถยึดหรืออายัดระบบคอมพิวเตอร์เท่าที่จำเป็น เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการทราบรายละเอียดแห่งความผิดและผู้กระทำความผิด ได้จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 98.18 และ ประเด็นที่สามารถทำได้น้อยที่สุดคือ ถอดรหัสลับของข้อมูลคอมพิวเตอร์ของบุคคลใด หรือสั่งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลของรหัสลับของคอมพิวเตอร์ทำการถอดรหัสลับ หรือ

ให้ความร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการถอดรหัสลับดังกล่าว โดยสามารถทำได้ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 52.73

ด้านสืบสวน พบว่า ในด้านประสิทธิภาพการสืบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนสามารถสืบค้นข้อมูลบน Internet ผ่าน Google ได้อย่างชำนาญ ทั้งในส่วนของรูปภาพ ข้อความ ฯลฯ มากที่สุด จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 55.03 รองลงมา คือ สามารถตรวจสอบเว็บไซต์ Social Network สามารถเข้าดู Profile ของเป้าหมายได้ จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 50.34 และประเด็นที่สามารถทำได้น้อยที่สุด คือ สามารถสืบค้นจาก อีเมลล์โดยสามารถหาข้อมูล IP ของเป้าหมาย เพื่อนำไปขอข้อมูลเพื่อทราบที่อยู่ใน Internet โดยสามารถทำได้ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.37

2.7 นโยบายรัฐ

ด้านสอบสวน พบว่า ในด้านนโยบายรัฐที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสอบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสอบสวน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.07 อยู่ในระดับปานกลาง โดยในประเด็นที่ว่านโยบายการปราบปรามอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ มีลักษณะแยกส่วน ไม่มีการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำให้ขาดเอกภาพ เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 3.76 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ประเด็นเห็นว่า นโยบายการปราบปรามอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ไม่มีความชัดเจน และไม่เป็นรูปธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 อยู่ในระดับมาก และประเด็นนโยบายการปราบปรามอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ได้รับการกำกับติดตามจากภาครัฐอย่างจริงจัง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 2.35 อยู่ในระดับน้อย

ด้านสืบสวน พบว่า ในด้านนโยบายรัฐที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสืบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.10 อยู่ในระดับปานกลาง โดยในประเด็นที่ว่า นโยบายการปราบปรามอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ มีลักษณะแยกส่วน ไม่มีการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำให้ขาดเอกภาพ เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 3.81 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ประเด็นเห็นว่า นโยบายการปราบปรามอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ไม่มีความชัดเจน และไม่เป็นรูปธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 อยู่ในระดับมาก และประเด็นนโยบายการปราบปรามอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ที่กำหนดสามารถนำไปปฏิบัติงานได้อย่างแท้จริง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 2.56 อยู่ในระดับปานกลาง

2.8 การมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน

ด้านสอบสวน พบว่า ในด้านการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสอบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสอบสวน

โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.98 อยู่ในระดับน้อย โดยในประเด็นที่ว่าประชาชนแจ้งข้อมูลเบาะแสเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์อยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 2.33 อยู่ในระดับน้อย รองลงมา คือ ประเด็นประชาชนสามารถรับทราบข้อมูลข่าวสารจากช่องทางการสื่อสารของหน่วยงานของท่าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.31 อยู่ในระดับน้อย และประเด็นประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมของหน่วยงานของท่าน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 1.44 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ด้านสืบสวน พบว่า ในด้านการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสอบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสอบสวน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.16 อยู่ในระดับน้อย โดยในประเด็นที่ว่า ประชาชนแจ้งข้อมูลเบาะแสเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์อยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 2.56 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ประเด็นประชาชนได้ร่วม ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.36 อยู่ในระดับน้อย และประเด็นหน่วยงานของท่าน เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 1.64 อยู่ในระดับน้อย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย ประสิทธิภาพในการสืบสวนและการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ของตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

1. ความรู้ด้านเทคนิคการสืบสวนสอบสวนของผู้ปฏิบัติงาน

ด้านสอบสวน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยในประเด็นความเข้าใจ ความหมายของสิ่งต่าง ๆ และสิ่งที่ควรรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เช่น Hosting, ISP, Protocol, Log File, FTP มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในระดับน้อย ถือเป็นปัญหาที่สำคัญ เพราะค่าเหล่านี้จัดว่าเป็นพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นข้อเท็จจริงในมุมมองของการสอบสวนหาร่องรอย ย้อนกลับไปถึงตัวผู้กระทำผิด ถ้าหากไม่เข้าใจความหมายของคำต่าง ๆ จะไม่สามารถนำมาวิเคราะห์ ตีความเป็นประโยชน์ต่อรูปคดีได้เลย และส่งผลให้กระบวนการสอบสวนด้วยประสิทธิภาพลงไป

ด้านสืบสวน พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยในประเด็นความเข้าใจ ความหมายของสิ่งต่าง ๆ ที่ควรทราบในการปฏิบัติงานสืบสวน การกระทำผิดในลักษณะของอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ ในส่วนของข้อมูลส่วนบุคคลในการใช้งานคอมพิวเตอร์ เช่น Domain Name, Account, Password, IP Address มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในระดับน้อย ถือเป็นปัญหาสำคัญ เช่นเดียวกับการสอบสวน เพราะค่าเหล่านี้ เป็นพยานหลักฐานขั้นต้น ที่จะบ่งชี้ได้ว่า

ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ในทางอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ถ้าไม่เข้าใจความหมายของคำดังกล่าว จะทำให้ประสิทธิภาพในการสืบสวนผู้กระทำผิดลดลงไปอย่างมาก

2. การรวบรวมพยานหลักฐาน

ด้านสอบสวน พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง โดย ประเด็น การประสบปัญหาในการรวบรวมพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับการกระทำความผิดและหาตัวผู้กระทำผิดคดีอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง เป็นปัญหาเนื่องจากพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์สามารถเปลี่ยนแปลงในเหตุการณ์บางอย่างที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ถ้าพนักงานสอบสวนไม่เข้าใจและกระทำไปโดยความไม่รู้ในข้อเท็จจริง จะทำให้เกิดความเสียหายต่อรูปคดีได้

ด้านสืบสวน พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง ประเด็น ความเข้าใจเรื่อง “การยืนยันว่าเป็นพยานหลักฐานที่แท้จริง (Authentication of Evidence)” ในส่วนของพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ มากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง เป็นปัญหาอย่างมาก เนื่องจากพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นพื้นฐานในการพิจารณาองค์ประกอบความผิด สามารถนำไปสู่การติดตามจับกุมตัวผู้กระทำผิดได้ หากเจ้าหน้าที่ในสายงานสืบสวนไม่ทราบและไม่สามารถพิจารณาได้ว่า พยานหลักฐานชิ้นนั้นเป็นพยานหลักฐานที่แท้จริง จะส่งผลกระทบต่อรูปคดี

3. การตรวจสอบพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์

ด้านสอบสวน พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานสอบสวน ประสบปัญหามากที่สุดในการกู้ข้อมูลที่ถูกลบไปแล้ว ซึ่งไม่สามารถทำได้ จำนวน 37 คน ประเด็นการกู้ข้อมูลที่ถูกลบไปแล้วนั้น จำเป็นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญ พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ไม่มีความเชี่ยวชาญ ในการดำเนินการดังกล่าว แต่ควรทราบว่า การที่จะแสวงหาความร่วมมือจากภาคประชาชนเข้ามามีส่วนในการดำเนินการ จะต้องทำโดยวิธีการใด

ด้านสืบสวน พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานสืบสวน ประสบปัญหามากที่สุดในการกู้ข้อมูลที่ถูกลบไปแล้ว ซึ่งไม่สามารถทำได้ จำนวน 115 คน เช่นเดียวกับสายงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานสืบสวนส่วนใหญ่ไม่มีความเชี่ยวชาญ ในการดำเนินการดังกล่าว แต่ควรทราบว่า การที่จะแสวงหาความร่วมมือจากภาคประชาชนเข้ามามีส่วนในการดำเนินการ จะต้องทำโดยวิธีการใด

4. รูปแบบของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์

ด้านสอบสวน พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานสอบสวน เคยทำคดีกรณีหมิ่นประมาทมากที่สุด เนื่องจากเป็นความผิดที่มีการกระทำลงบ่อยครั้งที่สุด โดยเฉพาะผ่านทาง

สื่อสังคมออนไลน์ และมีประสบการณ์น้อยที่สุดในการทำคดีการขโมยชื่อโดเมน เพราะถึงแม้ว่าจะมีคดีความเกิดขึ้นจำนวนมาก แต่ผู้เสียหายมักจะไม่มาแจ้งความกับตำรวจ

ด้านสืบสวน พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานสืบสวน เคยทำคดีเว็บไซต์การพนันมากที่สุด เนื่องจากการเล่นพนันออนไลน์เกิดขึ้นแพร่หลายในทุกพื้นที่ สามารถเข้าถึงได้ง่าย และมีประสบการณ์น้อยที่สุดในการทำคดีการขโมยชื่อโดเมน เพราะถึงแม้ว่า จะมีคดีความเกิดขึ้นจำนวนมาก แต่ผู้เสียหายมักจะไม่มาแจ้งความกับตำรวจ

5. การปรับใช้กฎหมาย

ด้านสอบสวน พบว่า ในการปรับใช้กฎหมายส่วนใหญ่เห็นว่าตนเอง ประสบปัญหาในการตีความบทบัญญัติของกฎหมาย ว่าด้วย การกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 โดยเฉพาะการตีความศัพท์เฉพาะหรือพฤติการณ์ที่ต้องหาว่าเป็นความผิด เช่น คำว่า “ข้อมูลคอมพิวเตอร์” หมายถึง “ข้อความ” ด้วยข้อมูล “ลามกอนาจาร” ลักษณะอย่างไร เพียงใด จึงจะถือว่า เป็นการลามกอนาจาร หรือคำว่า “ก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน” นั้นต้องมีพฤติการณ์ถึงขั้นไหน อยู่ในระดับมาก เพราะบทบัญญัติของกฎหมายบางอย่างไม่สามารถเขียนให้ทุกคนเข้าใจได้ คนที่เข้าใจจะต้องมีความรู้พื้นฐานทางคอมพิวเตอร์พอสมควรในระดับหนึ่ง

ด้านสืบสวน พบว่า ในการปรับใช้กฎหมายส่วนใหญ่เห็นว่า ตนเองประสบปัญหาในการตีความบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 โดยเฉพาะการตีความศัพท์เฉพาะหรือพฤติการณ์ที่ต้องหาว่าเป็นความผิด เช่น คำว่า “ข้อมูลคอมพิวเตอร์” หมายถึง “ข้อความ” ด้วยข้อมูล “ลามกอนาจาร” ลักษณะอย่างไร เพียงใด จึงจะถือว่า เป็นการลามกอนาจาร หรือคำว่า “ก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน” นั้นต้องมีพฤติการณ์ถึงขั้นไหน โดยส่วนมากมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เพราะบทบัญญัติของกฎหมายบางอย่างไม่สามารถเขียนให้ทุกคนเข้าใจได้ คนที่เข้าใจจะต้องมีความรู้พื้นฐานทางคอมพิวเตอร์พอสมควรในระดับหนึ่ง

6. ประสิทธิภาพการสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์

ด้านสอบสวน พบว่า เจ้าหน้าที่ฝ่ายสอบสวนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการถอดรหัสลับของข้อมูลคอมพิวเตอร์ของบุคคลใด หรือสั่งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลของรหัสลับของคอมพิวเตอร์ทำการถอดรหัสลับ หรือให้ความร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการถอดรหัสลับดังกล่าว ทั้งนี้ เนื่องจากพนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ไม่มีความเชี่ยวชาญในการดำเนินการดังกล่าว แต่ควรทราบว่า การที่จะแสวงหาความร่วมมือจากภาคประชาชนที่มีความเชี่ยวชาญในการดำเนินการ เข้ามามีส่วนในการดำเนินการ จะต้องทำโดยวิธีการใด

ด้านสืบสวน พบว่า เจ้าหน้าที่สายงานสืบสวน ส่วนใหญ่ ประสบปัญหาในการสืบค้นจากอีเมลล์โดยสามารถหาข้อมูล IP ของเป้าหมาย เพื่อนำไปขอข้อมูลเพื่อทราบที่อยู่

Internet ทั้งนี้ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนส่วนใหญ่ไม่มีความเชี่ยวชาญในการดำเนินการดังกล่าว แต่ควรทราบว่า การที่จะแสวงหาความร่วมมือจากภาคประชาชน ที่มีความเชี่ยวชาญในการดำเนินการ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ จะต้องทำโดยวิธีการใด

7. นโยบายรัฐ

ด้านสอบสวน พบว่า ประเด็นนโยบายการปราบปรามอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ได้รับการกำกับติดตามจากภาครัฐอย่างจริงจัง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับน้อย เป็นสิ่งที่บ่งชี้ได้ว่า รัฐควรมีการกำหนดนโยบายการปราบปรามอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ให้ชัดเจนและมีการกำกับติดตามอย่างจริงจัง

ด้านสืบสวน พบว่า ประเด็นนโยบายการปราบปรามอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ที่กำหนดสามารถนำไปปฏิบัติงานได้อย่างแท้จริง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง เป็นสิ่งที่บ่งชี้ได้ว่า รัฐควรเปิดโอกาสให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายในการปราบปรามอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ส่วนปฏิบัติสามารถนำนโยบายดังกล่าวไปบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8. การมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน

ด้านสอบสวน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมของตำรวจน้อยที่สุด ทั้งนี้ ต้องยอมรับว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรปรับเปลี่ยนแนวทางในการกำหนดนโยบายในการแสวงหาความร่วมมือจากภาคประชาชน ให้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาระบบงาน เนื่องจากการพัฒนาศักยภาพของตำรวจนั้น ไม่สามารถกระทำได้เพียงลำพัง หากไม่ได้รับความร่วมมือจากองค์กรต่าง ๆ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

ด้านสืบสวน พบว่า ประชาชนไม่มีโอกาสในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกับตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรปรับเปลี่ยนแนวทางในการกำหนดนโยบายในการแสวงหาความร่วมมือจากภาคประชาชน ให้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาระบบงาน เนื่องจากการพัฒนาศักยภาพของตำรวจนั้น ไม่สามารถกระทำได้เพียงลำพัง หากไม่ได้รับความร่วมมือจากองค์กรต่าง ๆ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

แนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการสืบสวนและการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ของตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา มีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

1. ควรมีการพัฒนากลไกด้านการกำหนดภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ ได้แก่ การกำหนดประเภทของคดีตามลำดับความสำคัญ เช่น จำนวนผู้เสียหาย จำนวนมูลค่าความเสียหาย หรือความซับซ้อนของคดี ให้มีความชัดเจนว่า หน่วยงานใดเป็นผู้ดำเนินการสืบสวนสอบสวน เช่น หน่วยงานปฏิบัติระดับสถานีตำรวจ หน่วยงานปฏิบัติระดับกองบังคับการ และระดับกองบัญชาการ ทั้งนี้อาจกำหนดให้กองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินการสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ชั้นสูง เช่น การโจมตีระบบคอมพิวเตอร์ของหน่วยงานราชการ หรือเอกชน พร้อมทั้งกำหนดในแต่ละหน่วยงานรวบรวมข้อมูลฐานข้อมูลผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ขึ้นทะเบียนเพื่อสร้างฐานข้อมูลให้คำปรึกษากับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

2. การคัดสรรบุคลากรเข้าสู่ระบบและการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากร เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการสอบเพื่อเลื่อนตำแหน่ง ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของพนักงานสอบสวน หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวน

3. จัดให้มีการฝึกอบรมแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักกฎหมายว่า เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ และการรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง และทั่วถึงในทุกสถานีตำรวจทั่วประเทศ

4. จัดหาเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ที่มีความทันสมัย และสามารถใช้งานในการสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ



บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- เกษมศานต์ โชติชาครพันธุ์. (2552). รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการประเมินผลการ
ปราบปรามยาเสพติดรายสำคัญตามนโยบายรัฐบาล. กรุงเทพฯ: ศูนย์บริการ
วิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินนโยบายของ
รัฐบาลด้านการบริการจัดหางาน. กรุงเทพฯ: กองแผนงานและสารสนเทศ
กรมการจัดหางาน, กระทรวงแรงงาน.
- ศทาวุธ พรหมายน. (2545). ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ
กองตรวจคนเข้าเมือง: ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการตำรวจฝ่าย 1 ฝ่าย 2.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- จักรกริช หมอประกอบ. (2547). ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของ
ข้าราชการทหารในศูนย์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร.
ปัญหาพิเศษ รป.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- จินตรีร์ เกษมศุข. (2554). การสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยรัตน์ เฉลิมโชคชัย. (2552). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปราม
อาชญากรรมในเขตเทศบาลตำบลปากน้ำประแส อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดระยอง.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- ชาญชัย เอ็มอ่อม. (2552). การมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหายาเสพติดของประชาชน
เขตชายแดนจังหวัดมุกดาหาร. รายงานวิจัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี,
อุดรธานี.
- ชาติรี ส่งสัมพันธ์. (2552). อาชญากรรมคอมพิวเตอร์: ศึกษาวิเคราะห์การเข้าถึงโดยมิชอบ.
วิทยานิพนธ์ น.ม., มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ชารินทร์ จันทร์แสงศรี. (2540). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน
ควบคุมจราจรทางอากาศ ของบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย.
ปริญญาโท พบ.ม., สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.

- ถนัด เดชทรัพย์. (2550). **การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลไทยชนะศึก อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัยตามหลักธรรมาภิบาล**. วิทยานิพนธ์ รป.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, อุตรดิตถ์.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2554). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ**. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- ทวิธา ศชรินทร์. (2541). **ศักยภาพในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลในทัศนะของหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ: ศึกษากรณีเฉพาะจังหวัดปัตตานี**. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- เทพพนม เมืองแมน และสวีน สุวรรณ. (2540). **พฤติกรรมมองค์การ (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธกรศักดิ์ พรหมสาขา ณ สกลนคร. (2556). **ปัจจัยที่มีผลต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงานกรณีศึกษา สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง วท.ม., มหาวิทยาลัยศรีปทุม, กรุงเทพฯ.
- ธวัชกุล ยุคดธรรม. (2552). **ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจนครบาลบางมด กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, กรุงเทพฯ.
- ธีรพงศ์ ธีรปัญญา. (2555). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- นคร วงษ์วิทยา. (2555). **แนวทางพัฒนาการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรพพระ จังหวัดตาก**. วิทยานิพนธ์ รป.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, กำแพงเพชร.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2554). **การมีส่วนร่วม: หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณีตัวอย่าง (พิมพ์ครั้งที่ 3)**. กรุงเทพฯ: สิริลักษณ์การพิมพ์.
- นัยนรัตน์ งามแสง. (2547). **อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์: ศึกษาเฉพาะปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดปัญหาอาชญากรรมบนอินเทอร์เน็ต**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล. (2551). **ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy)**. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

- ประทาน ดงฤทธิศึกษากร. (2535). **การปกครองท้องถิ่น** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประวัติ ผันผาย. (2553). **ความคิดเห็นของชุมชนที่มีต่อวิธีการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3**. การศึกษาอิสระ ค.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงราย.
- พงศ์ศักดิ์ สิทธิบุญมา. (2552). **กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรน้ำจากหนองหลวง อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงราย.
- พิจิตรา ใช้เอกปัญญา. (2551). **ความสัมพันธ์ระหว่างระบบการบริหารผลการปฏิบัติงานและผลการปฏิบัติงานของพนักงานปฏิบัติการของโรงพยาบาลเอกชน**. รายงานวิจัย, มหาวิทยาลัยศรีปทุม, กรุงเทพฯ.
- พีระพงศ์ ภัคศิริ (ผู้บรรยาย). (2555). **การนำนโยบายไปปฏิบัติและการประเมินผลนโยบาย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และพรรณทิพย์ เพชรมาก. (2551). **การบริหารสังคมศาสตร์แห่งศตวรรษ เพื่อสังคมไทยและสังคมโลก**. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน.
- มุกตา มากวิจิตร. (2554). **การมีส่วนร่วมของผู้ดูแลเว็บไซต์ภาคเอกชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมบนอินเทอร์เน็ต**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). **การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม: ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และราชการ** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- ยุพิน ชันทะ. (2553). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลบ้านหลวง อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่**. การศึกษาอิสระ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงราย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: นานมี บุคส์พับลิเคชั่นส์.
- ราเชน อิ่มใจ. (2551). **ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนในกองบังคับการกองปราบปราม กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, กรุงเทพฯ.

- วชิราธร ภูมรินทร์. (2551). **ปัจจัยที่มีผลต่อการปราบปรามสื่อลามกอนาจารบนอินเทอร์เน็ต**
ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงาน
ตำรวจแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ปทุมธานี.
- วัชระ เลิศพงษ์วรพันธ์. (2553). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายบริการ
บุคลากรของบริษัทสายการบินแห่งหนึ่ง. **วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์**,
36(2), 11.
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2553). **คนไทยไม่ทอดทิ้งกัน: คู่มือการจัดการสร้างความปรองดอง**
ในระบบบริการสาธารณสุข. ขอนแก่น: ศิริภักดิ์ ออฟเซ็ท.
- วัลลภ รัฐฉัตรานนท์ (ผู้บรรยาย). (2555). **การนำนโยบายไปปฏิบัติและการประเมินผล**
นโยบาย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (ผู้บรรยาย). (2551). **การวิเคราะห์เปรียบเทียบความหมายของ**
การบริหารจัดการ การบริหารการพัฒนา และการบริหารจัดการ. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วิวัฒน์ พิมพ์จ่อง. (2553). **การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของคณะกรรมการ**
พัฒนาท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ รป.ม.,
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, อุดรธานี.
- วีระศักดิ์ ประพันธ์วิทย์. (2551). **ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ**
ข้าราชการตำรวจรถไฟ กองกำกับการ 1 กองบังคับการตำรวจรถไฟ สำนักงาน
ตำรวจแห่งชาติ. ภาคนิพนธ์ รป.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิติตต์, อุดรดิติตต์.
- ศักดิ์กรินทร์ วิชาธรรม. (2552). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานสืบสวนปราบปราม**
อาชญากรรม ของข้าราชการตำรวจ กองบังคับการตำรวจนครบาล 7.
วิทยานิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, กรุงเทพฯ.
- ศิระพร ทรัพย์สมบุญ. (2550). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปราม**
อาชญากรรมในพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลพหลโยธิน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สถิต คำลาเลี้ยง. (2544). **ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของช่างอากาศ: ศึกษาเฉพาะ**
กรณีกองการบินทหารเรือ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
กรุงเทพฯ.
- สมคิด บางโม. (2545). **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพฯ: วิทยาพัฒน์.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2519). **การบริหาร (พิมพ์ครั้งที่ 5)**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- สมพิศ สุขแสน. (2552). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์**. อุตรดิตถ์: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- สมศักดิ์ สุไต้ทอง. (2550). **ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแวดล้อมในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์ รป.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- สมใจ ลักษณะ. (2544). **การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน**. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการจัดการจัดการ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. (2557). **แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด**. สืบค้นเมื่อ 16 ตุลาคม 2559, จาก <http://ppb.moi.go.th/midev03/?catalogy=News&id=1417&fIG=0>
- สุรพันธ์ มั่งคองดี. (2541). **พยานหลักฐานในคดีอาชญากรรมคอมพิวเตอร์**. วิทยานิพนธ์ น.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สุริยัน ปันชัย. (2552). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ชะนิง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน**. ภาคนิพนธ์ รป.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, อุตรดิตถ์.
- สุลีพร เพี้ยเพ็ง. (2552). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสร้างแป้น อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี**. การศึกษาอิสระ รป.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, อุดรธานี.
- อนุชัย จินดารัตน์. (2552). **การให้ความร่วมมือของประชาชนต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของข้าราชการตำรวจในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- Bovee, L. C. (1993). **Management**. New York: McGraw-Hill.
- Edward, C. (1990). **Information technology and the law** (2nd ed.). Basingstoke England: Macmillan.
- Cohen, J. M. and Uphoff N. T. (1980). **Effective Behavior in Organization**. New York: Richard Irwin.

- Douglass, E. (1970). Electoral Participation in a Low Stimulus Election. **Rural Development**, 4(1), 90.
- Drucker, P. F. (1954). **The Practice of Management**. New York: Harper and Row.
- Dubrin, A. J. and Ireland, R. D. (1993). **Management and Organization** (2nd ed.). Cincinnati, OH: South Western.
- Hogwood, B. W. and Gunn, L. A. (1984). **Policy analysis for the real world**. New York: Oxford University Press.
- Horn, V. and Meter, D. S. (1976). The Implementation of Intergovernmental Policy. In Charles O. Jones, and Robert D. Thomas (Eds.), **Public Policy Making in a Federal System**. California: Sage Publications.
- Huntington, S. and Nelson, S. (1975). **No easy choice: political participation in developing countries**. New York: Harvard University Press.
- Koontz, H. D. and Cyril, O'D. (1972). **Principles of Management: An Analysis of Managerial Functions**. New York: MC Graw-Hill.
- Koufman, F. (1949). H.F. Participation Organized Activities in Selected Kentucky Localities. **Agricultural Experiment Station Bulletins**, 4(2), 5-50.
- Millet, J. D. (1954). **Management in the Public Service**. New York: McGraw-Hill.
- Oakley, P. (1991). **Project with People**. Geneva: ILO.
- Packer, H. (2003). **Computer law** (5th ed.). Oxford: Oxford university press.
- Quay, H. C. (1984). **Prevention and prosecution computer and high Technology Crime**. New York: Matthew bender.
- Quinney, R. (1970). **The Social Reality of Crime**. Boston: Little, Brown.
- Sabatier, P. A. (1999). **Theories of the policy Process**. Boulder, Colo: Westview Press.
- Schermerhorn, J. (1966). **Management** (2nd ed.). New York: John Wiley and Sons.
- Smith, R. H. (1980). **Management: Making Organization Performance**. New York: Free Press.
- Smith, W. W. (1991). **The AIC Model Concept and Practice. Organization for Development International Institute**. OD II. Leroy NW Washington DC: Dec.
- Sutherland, E. H. and Cressey, D. R. (1966). **Principles of Criminology**. New York: J. B. Lippincott.

Whang, I. (1981). **Management of Rural Change in Korea: The Saemual Undong.**

Seoul: National University Press.

Williams, W. (1975). Implementation Analysis and Assessment. **Policy Analysis**, 1, 102.

Yoder, D. and Staudohat, P. D. (1982). **Personnel Management and Industrial Relations** (7th rd.). New Jersey: Prentice–Hall.





ภาคผนวก

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง ประสิทธิภาพในการสืบสวนและการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับ
อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ของตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบาย
สาธารณะ คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจ
ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานสายงานสอบสวน และสายงานสืบสวน ในสังกัด
ตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา เกี่ยวกับการปฏิบัติงานบังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำผิดตามกฎหมาย
ว่าด้วย คอมพิวเตอร์

จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถาม โดยคำตอบจะนำไป
ประมวลผลในภาพรวม จึงไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นคำตอบของผู้ใด และผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ
ทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

(ร.ต.อ.มนตรี อินเปรี้ยว)

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำแนะนำในการตอบ: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

- ชาย หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ชั้นยศ

- ร.ต.ต.-ร.ต.อ. พ.ต.ต.-พ.ต.ท. พ.ต.อ.

4. ระดับการศึกษา

- ปริญญาตรี ปริญญาโท
ปริญญาเอก

5. ตำแหน่ง

- รอง สว. สว.-รอง ผกก. ผกก.

6. สังกัดของท่านในตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา

- กลุ่มงานสอบสวน กก.สส.ภ.จว.พะเยา
 สภ.เมืองพะเยา สภ.เชียงคำ
 สภ.ดอกคำใต้ สภ.จุน
 สภ.แม่ใจ สภ.ปง
 สภ.เชียงม่วน สภ.ภูกามยาว
 สภ.ภูซาง สภ.แม่กา

7. ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในสายงานสอบสวน ปี

8. ในห้วงระยะเวลาไม่เกิน 3 ปี ที่ผ่านมา ท่านเคยเข้ารับการอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพการสอบสวนเกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์

- ไม่เคย เคย จำนวน ครั้ง

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสอบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ และ ความรู้ทางเทคนิคของ ผู้ปฏิบัติงานสอบสวน

คำแนะนำในการตอบ: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับ ความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ท่านเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของคอมพิวเตอร์ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการกระทำผิด โดยเป็นวัตถุหรือเป้าหมายที่ถูกกระทำต่อ เช่น การเปลี่ยนแปลงข้อมูล, Hacker, ไวรัสคอมพิวเตอร์ เป็นต้น มากน้อยเพียงใด					
2. ท่านเข้าใจเกี่ยวกับการกระทำผิดที่มีคอมพิวเตอร์เข้ามาเกี่ยวข้องในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชญากรรมเกี่ยวกับการล่อลวงเด็ก, การค้าประเวณีผ่านสื่อสังคมออนไลน์, การค้ายาเสพติด เป็นต้น มากน้อยเพียงใด					
3. ท่านเข้าใจความหมายของสิ่งต่าง ๆ ที่ควรทราบในการปฏิบัติงานสืบสวน การกระทำ ความผิดในลักษณะของอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ ในส่วนของข้อมูลส่วนบุคคล ในการใช้งานคอมพิวเตอร์ เช่น Domain Name, Account, Password, IP Address มากน้อยเพียงใด					
4. ท่านเข้าใจความหมายของสิ่งต่าง ๆ ที่ควรทราบเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และการใช้งานในระบบเครือข่าย เช่น Hosting, ISP, Protocol, Log File, FTP มากน้อยเพียงใด					

การรวบรวมพยานหลักฐาน

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
หลักทั่วไปในการรักษาความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐาน					
1. ท่านเข้าใจเรื่อง “การยืนยันว่าเป็นพยานหลักฐานที่แท้จริง (Authentication of Evidence)” ในส่วนของพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ มากน้อยเพียงใด					
2. ท่านเข้าใจเรื่อง “การรักษาห่วงโซ่ของพยานหลักฐาน (Chain of Custody) ” ในส่วนของพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ว่า ณ เวลานั้น ๆ พยานหลักฐานชิ้นนั้นอยู่ภายใต้ความครอบครองของใคร มากน้อยเพียงใด					
3. ท่านเข้าใจเรื่อง “การยืนยันในความถูกต้องของพยานหลักฐาน (Evidence Validation)” ในส่วนของพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ว่าสามารถยืนยันความถูกต้องได้ว่า ข้อมูลที่อยู่ภายในอุปกรณ์นั้น จะยังคงอยู่สภาพเดิม ไม่ถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไข มากน้อยเพียงใด					
กฎในการรักษาความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์					
4. ท่านเข้าใจ “กฎข้อที่ 1 ต้องไม่กระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในพยานหลักฐาน” ในส่วนของพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ มากน้อยเพียงใด					

การรวบรวมพยานหลักฐาน (ต่อ)

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
5. “กฎข้อที่ 2 กรณีที่มีความจำเป็นไม่สามารถหลีกเลี่ยงการเปลี่ยนแปลงของพยานหลักฐานได้ ต้องสามารถอธิบายได้และพยายามให้เกิดการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้” ในส่วนของพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์					
6. ท่านเข้าใจ “กฎข้อที่ 3 บันทึกรายละเอียดต่าง ๆ ทุกขั้นตอนที่กระทำกับพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ และหากใช้เครื่องมืออื่นที่ได้รับมาตรฐานเช่นเดียวกันจะต้องได้รับผลลัพธ์แบบเดียวกัน” มากน้อยเพียงใด					
7. ท่านเข้าใจ “กฎข้อที่ 4 ผู้ที่เป็นเจ้าของคดีต้องทำให้แน่ใจว่า ได้ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายและกฎในการรักษาความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์” มากน้อยเพียงใด					
8. ท่านประสบปัญหาในการรวบรวมพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับการกระทำความผิดและหาตัวผู้กระทำความผิดคืออาชญากรรมคอมพิวเตอร์					

การตรวจสอบพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์

ข้อคำถาม	ทำได้	ทำไม่ได้
1. ตรวจสอบว่ามีข้อมูลชนิดใดบ้างอยู่ในคอมพิวเตอร์		
2. ตรวจสอบเปรียบเทียบข้อมูลตัวอย่าง หรือค้นหาคำพูดที่อาจเกี่ยวกับกับคดี		
3. ตรวจสอบวันเวลาที่ข้อมูลถูกสร้างขึ้น ถูกลบ หรือถูกดัดแปลงแก้ไข		
4. การขอสำเนาข้อมูลไฟล์บางประเภท เช่น ไฟล์วีดีโอ, ไฟล์เพลง, ไฟล์เอกสาร เป็นต้น		
5. การกู้ข้อมูลที่ถูกลบไปแล้ว		

รูปแบบของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์

1. ท่านเคยทำคดีกรณีหมิ่นประมาท
..... 1) ไม่เคย 2) เคย จำนวน ครั้ง
2. ท่านเคยทำคดีการฉ้อโกงทางคอมพิวเตอร์
..... 1) ไม่เคย 2) เคย จำนวน ครั้ง
3. ท่านเคยทำคดีความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง
..... 1) ไม่เคย 2) เคย จำนวน ครั้ง
4. ท่านเคยทำคดีการเจาะระบบหรือเว็บไซต์
..... 1) ไม่เคย 2) เคย จำนวน ครั้ง
5. ท่านเคยทำคดีการส่งต่อภาพลามกอนาจารทางอีเมล
..... 1) ไม่เคย 2) เคย จำนวน ครั้ง
6. ท่านเคยทำคดีการขโมยชื่อโดเมน
..... 1) ไม่เคย 2) เคย จำนวน ครั้ง
7. ท่านเคยทำคดีเว็บไซต์ลามกอนาจาร
..... 1) ไม่เคย 2) เคย จำนวน ครั้ง
8. ท่านเคยทำคดีการขายของผิดกฎหมายผ่านทางเว็บไซต์
..... 1) ไม่เคย 2) เคย จำนวน ครั้ง
9. ท่านเคยทำคดีเว็บไซต์การพนัน
..... 1) ไม่เคย 2) เคย จำนวน ครั้ง

การปรับใช้กฎหมาย

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ท่านประสบปัญหาในการตีความบทบัญญัติของกฎหมาย ว่าด้วย การกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 โดยเฉพาะการตีความศัพท์เฉพาะหรือพฤติการณ์ที่ต้องหาว่าเป็นความผิด เช่น คำว่า “ข้อมูลคอมพิวเตอร์” หมายถึง “ข้อความ” ด้วยข้อมูล “ลามกอนาจาร” ลักษณะอย่างไร เพียงใดจึงจะถือว่าเป็นการลามกอนาจาร หรือคำว่า “ก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน” นั้น ต้องมีพฤติการณ์ถึงขั้นไหน มากน้อยเพียงใด					

ประสิทธิภาพการสอบสวนอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์

ข้อคำถาม	ทำได้	ทำไม่ได้
1. ท่านสามารถหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการกระทำความผิดอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ มาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งเอกสาร ข้อมูล หรือหลักฐานอื่นใดที่อยู่ในรูปแบบที่สามารถเข้าใจได้		
2. ท่านสามารถสามารถเรียกข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์จากผู้ให้บริการเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารผ่านระบบคอมพิวเตอร์หรือจากบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง		

ประสิทธิภาพการสอบสวนอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ (ต่อ)

ข้อคำถาม	ทำได้	ทำไม่ได้
3. สั่งให้ผู้บริการส่งมอบข้อมูลเกี่ยวกับผู้ใช้บริการที่ต้องเก็บตามมาตรา 26 หรือที่อยู่ในครอบครองหรือควบคุมของผู้ให้บริการแก่พนักงานเจ้าหน้าที่		
4. ทำสำเนาข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ จากระบบคอมพิวเตอร์ ที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ในกรณีที่ระบบคอมพิวเตอร์นั้นยังมีได้อยู่ในความครอบครองของพนักงานเจ้าหน้าที่		
5. สั่งให้บุคคลซึ่งครอบครองหรือควบคุมข้อมูลคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ที่ใช้เก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์ ส่งมอบข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ดังกล่าวให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่		
6. ตรวจสอบหรือเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลการจราจรทางคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ที่ใช้เก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์ของบุคคลใด อันเป็นหลักฐานหรืออาจใช้เป็นหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือเพื่อสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิด และสั่งให้บุคคลนั้นส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลการจราจรทางคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องเท่าที่จำเป็นด้วยก็ได้		
7. ถอดรหัสลับของข้อมูลคอมพิวเตอร์ของบุคคลใด หรือสั่งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลของรหัสลับของคอมพิวเตอร์ทำการถอดรหัสลับ หรือให้ความร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการถอดรหัสลับดังกล่าว		
8. ยึดหรืออายัดระบบคอมพิวเตอร์เท่าที่จำเป็นเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการทราบรายละเอียดแห่งความผิดและผู้กระทำความผิด		

ประสิทธิภาพการสอบสวนอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ (ต่อ)

ข้อคำถาม	ทำได้	ทำไม่ได้
9. สรุปสำนวนคดีอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ได้ตาม ระยะเวลาที่กำหนด ตั้งประเด็นคำถามทั่วไป		
10. ท่านสามารถตั้งประเด็นคำถามทั่วไป		
11. ท่านสามารถตั้งประเด็นคำถามด้านการเงินและ การขโมยข้อมูล		
12. ท่านสามารถตั้งประเด็นคำถามในคดีล่วงละเมิด ต่อเด็ก		
13. ตั้งประเด็นคำถามในคดีบุกรุกระบบคอมพิวเตอร์		



**ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน
สอบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสอบสวน**

คำแนะนำในการตอบ: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็น
ของท่านเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
ด้านนโยบายรัฐ					
1. นโยบายการปราบปรามอาชญากรรม คอมพิวเตอร์ไม่มีความชัดเจน รูปธรรม					
2. นโยบายการปราบปรามอาชญากรรม คอมพิวเตอร์มีลักษณะแยกส่วน ไม่มี การเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้ขาดเอกภาพ เกิดความซ้ำซ้อนในการ ปฏิบัติงาน					
3. นโยบายการปราบปรามอาชญากรรม คอมพิวเตอร์ที่กำหนดสามารถนำไป ปฏิบัติงานได้อย่างแท้จริง					
4. นโยบายการปราบปรามอาชญากรรม คอมพิวเตอร์ได้รับการกำกับติดตามจาก ภาครัฐอย่างจริงจัง					
5. นโยบายกับการปราบปรามอาชญากรรม คอมพิวเตอร์มีการปรับปรุงอยู่เสมอระหว่าง การนำไปปฏิบัติ					
6. การปฏิบัติตามนโยบายถูกแทรกแซง ทำให้ ไม่สามารถปฏิบัติงานตามนโยบาย					
7. การเสนอนโยบายไม่ได้มาจากผู้ที่เคย ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์					

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ด้านการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน					
1. ประชาชนสามารถรับทราบข้อมูลข่าวสารจากช่องทางการสื่อสารของหน่วยงานของท่าน					
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการหรือกิจกรรมของหน่วยงานของท่าน					
3. หน่วยงานของท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมในการปฏิบัติงาน					
4. ประชาชนได้ร่วม ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงาน					
5. ประชาชนแจ้งข้อมูลเบาะแสเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์อยู่เสมอ					
6. ประชาชนที่มีหน้าที่ดูแลระบบปฏิบัติการหรือเว็บไซต์ของเอกชนยินดีให้ข้อมูลแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ					

สำหรับเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวน

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง ประสิทธิภาพในการสืบสวนและการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับ
อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ของตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบาย
สาธารณะ คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจ
ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานสายงานสอบสวน และสายงานสืบสวน ในสังกัด
ตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา เกี่ยวกับการปฏิบัติงานบังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำผิดตามกฎหมาย
ว่าด้วยคอมพิวเตอร์

จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถาม โดยคำตอบจะนำไป
ประมวลผลในภาพรวม จึงไม่สามารถระบุได้ว่า เป็นคำตอบของผู้ใด และผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ
ทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

(ร้อยตำรวจเอก มนต์รี อินเปรี้ยว)

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำแนะนำในการตอบ: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

- ชาย หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ชั้นยศ

- ส.ต.ต.-ต.ต. ร.ต.ต.-ร.ต.อ. พ.ต.ต.-พ.ต.ท.

4. ระดับการศึกษา

- มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. อนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรี
 ปริญญาโท อื่น (ระบุ)

5. ตำแหน่ง

- ผบ.หมู่ รอง สว.
 สว. รอง ผกก.

6. สังกัดของท่านในตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา

- กลุ่มงานสอบสวน กก.สส.ภ.จว.พะเยา สภ.เมืองพะเยา
 สภ.เชียงคำ สภ.ดอกคำใต้ สภ.จุน
 สภ.แม่ใจ สภ.ปง สภ.เชียงม่วน
 สภ.ภูกามยาว สภ.ภูซาง สภ.แม่กา

7. ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในสายงานสืบสวน ปี

8. ในห้วงระยะเวลาไม่เกิน 3 ปี ที่ผ่านมา ท่านเคยเข้ารับการอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพการสืบสวนเกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์

- ไม่เคย เคย จำนวน ครั้ง

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสืบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ และ ความรู้ทางเทคนิคของผู้ปฏิบัติงานสอบสวน

คำแนะนำในการตอบ: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ท่านเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของคอมพิวเตอร์ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับกรกระทำผิด โดยเป็นวัตถุหรือเป้าหมายที่ถูกกระทำต่อ เช่น การเปลี่ยนแปลงข้อมูล, Hacker, ไวรัสคอมพิวเตอร์ เป็นต้น มากน้อยเพียงใด					
2. ท่านเข้าใจเกี่ยวกับการกระทำผิดที่มีคอมพิวเตอร์เข้ามาเกี่ยวข้องในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชญากรรมเกี่ยวกับการล่อลวงเด็ก, การค้าประเวณีผ่านสื่อสังคมออนไลน์, การค้ายาเสพติด เป็นต้น มากน้อยเพียงใด					
3. ท่านเข้าใจความหมายของสิ่งต่าง ๆ ที่ควรทราบในการปฏิบัติงานสืบสวน การกระทำ ความผิดในลักษณะของอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ ในส่วนของข้อมูลส่วนบุคคล ในการใช้งานคอมพิวเตอร์ เช่น Domain Name, Account, Password, IP Address มากน้อยเพียงใด					
4. ท่านเข้าใจความหมายของสิ่งต่าง ๆ ที่ควรทราบเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และการใช้งานในระบบเครือข่าย เช่น Hosting, ISP, Protocol, Log File, FTP มากน้อยเพียงใด					

การรวบรวมพยานหลักฐาน

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
หลักทั่วไปในการรักษาความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐาน					
1. ท่านเข้าใจเรื่อง “การยืนยันว่าเป็นพยานหลักฐานที่แท้จริง ” (Authentication of Evidence) ” ในส่วนของพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ มากน้อยเพียงใด					
2. ท่านเข้าใจเรื่อง “การรักษาห่วงโซ่ของพยานหลักฐาน (Chain of Custody) ” ในส่วนของพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ว่า ณ เวลานั้น ๆ พยานหลักฐานชิ้นนั้นอยู่ภายใต้ความครอบครองของใคร มากน้อยเพียงใด					
3. ท่านเข้าใจ เรื่อง “การยืนยันในความถูกต้องของพยานหลักฐาน (Evidence Validation)” ในส่วนของพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ว่าสามารถยืนยันความถูกต้องได้ว่า ข้อมูลที่อยู่ภายในอุปกรณ์นั้น จะยังคงอยู่สภาพเดิม ไม่ถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไข มากน้อยเพียงใด					
กฎในการรักษาความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์					
4. ท่านเข้าใจ “กฎข้อที่ 1 ต้องไม่กระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในพยานหลักฐาน” ในส่วนของพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ มากน้อยเพียงใด					

การรวบรวมพยานหลักฐาน (ต่อ)

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
5. “กฎข้อที่ 2 กรณีที่มีความจำเป็นไม่สามารถหลีกเลี่ยงการเปลี่ยนแปลงของพยานหลักฐานได้ ต้องสามารถอธิบายได้ และพยายามให้เกิดการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ” ในส่วนของพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์					
6. ท่านเข้าใจ “กฎข้อที่ 3 บันทึกรายละเอียดต่าง ๆ ทุกขั้นตอนที่กระทำกับพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ และหากใช้เครื่องมืออื่นที่ได้รับมาตรฐานเช่นเดียวกันจะต้องได้รับผลลัพธ์แบบเดียวกัน” มากน้อยเพียงใด					
7. ท่านเข้าใจ “กฎข้อที่ 4 ผู้ที่เป็นเจ้าของคดี ต้องทำให้แน่ใจว่า ได้ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายและกฎในการรักษาความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์” มากน้อยเพียงใด					
8. ท่านประสบปัญหาในการรวบรวมพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับการกระทำผิดและหาตัวผู้กระทำผิดคดีอาชญากรรมคอมพิวเตอร์					

การตรวจสอบพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์

ข้อคำถาม	ทำได้	ทำไม่ได้
1. ตรวจสอบว่ามีข้อมูลชนิดใดบ้างอยู่ในคอมพิวเตอร์		
2. ตรวจสอบเปรียบเทียบข้อมูลตัวอย่าง หรือค้นหาคำพูดที่อาจเกี่ยวกับคดี		
3. ตรวจสอบวันเวลาที่ข้อมูลถูกสร้างขึ้น ถูกลบ หรือถูกดัดแปลงแก้ไข		
4. การขอสำเนาข้อมูลไฟล์บางประเภท เช่น ไฟล์วีดีโอ, ไฟล์เพลง, ไฟล์เอกสาร เป็นต้น		
5. การกู้ข้อมูลที่ถูกลบไปแล้ว		

รูปแบบของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์

1. ท่านเคยทำคดีกรณีหมิ่นประมาท
 1) ไม่เคย 2) เคย จำนวน ครั้ง
2. ท่านเคยทำคดีการฉ้อโกงทางคอมพิวเตอร์
 1) ไม่เคย 2) เคย จำนวน ครั้ง
3. ท่านเคยทำคดีความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง
 1) ไม่เคย 2) เคย จำนวน ครั้ง
4. ท่านเคยทำคดีการเจาะระบบหรือเว็บไซต์
 1) ไม่เคย 2) เคย จำนวน ครั้ง
5. ท่านเคยทำคดีการส่งต่อภาพลามกอนาจารทางอีเมล
 1) ไม่เคย 2) เคย จำนวน ครั้ง
6. ท่านเคยทำคดีการขโมยชื่อโดเมน
 1) ไม่เคย 2) เคย จำนวน ครั้ง
7. ท่านเคยทำคดีเว็บไซต์ลามกอนาจาร
 1) ไม่เคย 2) เคย จำนวน ครั้ง
8. ท่านเคยทำคดีการขายของผิดกฎหมายผ่านทางเว็บไซต์
 1) ไม่เคย 2) เคย จำนวน ครั้ง
9. ท่านเคยทำคดีเว็บไซต์การพนัน
 1) ไม่เคย 2) เคย จำนวน ครั้ง

การปรับใช้กฎหมาย

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ท่านประสบปัญหาในการตีความบทบัญญัติของกฎหมาย ว่าด้วย การกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 โดยเฉพาะการตีความศัพท์เฉพาะหรือพฤติการณ์ที่ต้องหาว่าเป็นความผิด เช่น คำว่า “ข้อมูลคอมพิวเตอร์” หมายถึง “ข้อความ” ด้วยข้อมูล “ลามกอนาจาร” ลักษณะอย่างไร เพียงใดจึงจะถือว่าเป็นการลามกอนาจาร หรือคำว่า “ก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน” นั้น ต้องมีพฤติการณ์ถึงขั้นไหน มากน้อยเพียงใด					

ประสิทธิภาพการสืบสวนอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์

ข้อคำถาม	ทำได้	ทำไม่ได้
1. ท่านสามารถสืบค้นข้อมูลเว็บไซต์ เพื่อให้ได้มาซึ่ง Domain Name หรือสถานที่เก็บข้อมูล Hosting		
2. ท่านสามารถสืบค้นข้อมูล IP เพื่อสืบค้นข้อมูลว่า ผู้ใช้งานคือใคร		
3. ท่านสามารถตรวจสอบเว็บไซต์ Social Network สามารถเข้าดู Profile ของเป้าหมาย		
4. ท่านสามารถสืบค้นจากอีเมลโดยสามารถหาข้อมูล IP ของเป้าหมาย เพื่อนำไปขอข้อมูลเพื่อทราบที่อยู่ใน Internet		

ประสิทธิภาพการสืบสวนอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ (ต่อ)

ข้อคำถาม	ทำได้	ทำไม่ได้
5. ท่านสามารถสืบค้นข้อมูลบน Internet ผ่าน Google ได้อย่างชำนาญ ทั้งในส่วนของรูปภาพ ข้อความ ฯลฯ		
6. ท่านสามารถเก็บบันทึกข้อมูลที่สืบค้น เช่น การบันทึก (Save) หน้าเว็บไซต์ การบันทึกด้วยภาพถ่ายหน้าจอ (Print screen)		
7. ท่านสามารถค้นและยึดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ คอมพิวเตอร์, สื่อบันทึกข้อมูล, โทรศัพท์เคลื่อนที่, โทรศัพท์บ้านไร้สาย, เครื่องตอบรับอัตโนมัติ, โทรสาร และบัตรสมาร์ตการ์ด		
8. ท่านสามารถค้นข้อมูลโทรศัพท์มือถือขอ Log file เพื่อทราบ IP ผู้เจาะระบบ		
9. ท่านสามารถประสานงานเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล ISP ขอข้อมูลผู้สมัครใช้งาน Internet ขอหมายเลข IP ที่ต้องการตรวจสอบ		

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน
สืบสวนอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวน

คำแนะนำในการตอบ: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับ
 ความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
ด้านนโยบายรัฐ					
1. ท่านเห็นว่านโยบายการปราบปราม อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ไม่มีความชัดเจน และไม่เป็นรูปธรรม					
2. ท่านเห็นว่า นโยบายการปราบปราม อาชญากรรมคอมพิวเตอร์มีลักษณะแยกส่วน ไม่มีการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องทำให้ขาดเอกภาพ เกิดความซ้ำซ้อน ในการปฏิบัติงาน					
3. ท่านเห็นว่า นโยบายการปราบปราม อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ที่กำหนด สามารถ นำไปปฏิบัติงานได้อย่างแท้จริง					
4. ท่านเห็นว่า นโยบายการปราบปราม อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ได้รับการกำกับ ติดตามจากภาครัฐอย่างจริงจัง					
5. ท่านเห็นว่า นโยบายกับการปราบปราม อาชญากรรมคอมพิวเตอร์มีการปรับปรุง อยู่เสมอระหว่างการนำไปปฏิบัติ					
6. ท่านเห็นว่า การปฏิบัติตามนโยบาย ถูกแทรกแซงทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานตาม นโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ					

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ด้านนโยบายรัฐ (ต่อ)					
7. ท่านเห็นว่า การเสนอนโยบายไม่ได้มาจากผู้ที่เคยปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์					
ด้านการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน					
1. ประชาชนสามารถรับทราบข้อมูลข่าวสารจากช่องทางการสื่อสารของหน่วยงานของท่าน					
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการหรือกิจกรรมของหน่วยงานของท่าน					
3. หน่วยงานของท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมในการปฏิบัติงาน					
4. ประชาชนได้ร่วม ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงาน					
5. ประชาชนแจ้งข้อมูลเบาะแสเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์อยู่เสมอ					
6. ประชาชนที่มีหน้าที่ดูแลระบบปฏิบัติการหรือเว็บไซต์ของเอกชนยินดีให้ข้อมูลแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ					



ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ นามสกุล	ร้อยตำรวจเอก มนตรี อินเปรี้ยว
วัน เดือน ปี เกิด	9 พฤษภาคม 2530
ที่อยู่ปัจจุบัน	434 หมู่ 2 ตำบลท่าวังทอง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
ที่ทำงานปัจจุบัน	ตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	สารวัตร กองกำกับการสืบสวน ตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา
ประสบการณ์การทำงาน	
พ.ศ. 2560-ปัจจุบัน	สารวัตร กองกำกับการสืบสวน ตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา
พ.ศ. 2558-2560	รองสารวัตร กองกำกับการสืบสวน ตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา
พ.ศ. 2553-2558	พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรปง จังหวัดพะเยา
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2560	น.บ. (นิติศาสตร์), มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี
พ.ศ. 2553	รป.บ. (รัฐประศาสนศาสตร์), โรงเรียนนายร้อยตำรวจ, นครปฐม
ผลงานตีพิมพ์	
ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	
มนตรี อินเปรี้ยว (ผู้บรรยาย). (17 มิถุนายน 2560). ประสิทธิภาพในการสืบสวนและ การสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ของตำรวจภูธร จังหวัดพะเยา. ใน การประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษารั้งที่ 3 (หน้า 503-515). พะเยา: กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพ การศึกษา	
ผลงานตีพิมพ์อื่น ๆ	-